MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR.

Nr. 2 7 ianuarie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MESAJUL PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU

Pentru înaintarea patriei socialiste pe noi culmi de civilizaţie şi progres, pentru triumful politicii de pace şi colaborare în lume

Din actualitatea internaţională

HARARE
Evenimente majore pentru consolidarea unităţii şi independenţei naţionale

CIUDAD DE MEXICO
Context preelectoral

ANKARA
Programul noului guvern

1000+1
SERIAL
REPORTAJ PE GLOB
POŞTA REDACŢIEI

ROMÂNIA
— promotoare fermă a afirmării în viaţa internaţională a noilor principii de relaţii între state

Cînd, săptămîna trecută, tovarăşul Nicolae Ceauşescu îşi încheia cuvîntarea rostită la plenara C.C. al P.C.R. cu cuvintele puternic însufleţitoare privind viitoarea activitate a partidului şi poporului nostru spre obţinerea unor **„rezultate bune în toate domeniile, pentru a putea da o nouă perspectivă înaintării patriei pe calea bunăstării şi fericirii, a întăririi independenţei şi suveranităţii ţării noastre, construcţiei comunismului în România"**, conducătorul partidului şi statului nostru reafirma direcţia fundamentală de acţiune a politicii româneşti inaugurate, acum 23 de ani, la Congresul al IX-lea şi, de atunci, neabătut urmată şi dezvoltată ; izvorînd din aceeaşi unică şi înaltă răspundere pentru destinele poporului român, politica internă şi cea externă a ţării noastre şi-au dovedit unitatea de esenţă, vasta construcţie socialistă naţională oferind baze noi şi trainice afirmării puternice a independenţei şi suveranităţii României.

Aceşti ani de amplă şi complexă operă de edificare a noii orînduiri şi, în acelaşi timp, de neîntreruptă ascensiune în plan internaţional sînt exemplari pentru modul cum s-a născut şi dezvoltat, în permanentă confruntare cu realităţi dintre cele mai diverse, politica de independenţă a României — expresie, astăzi, de largă consacrare în străinătate, definind, de fapt, legitima exercitare a dreptului la propria istorie şi, deopotrivă, la istoria lumii. Existenţial prin întreaga sa substanţă politică şi morală, dreptul la independenţă şi suveranitate, la opţiunea de dezvoltare liber aleasă — este, aceasta, o idee, astăzi de recunoscută valoare universală, promovată de preşedintele Nicolae Ceauşescu, încă din vremea cînd ea era resimţită, de unii, ca un act insolit — trebuie înţeles ca principiu de comportament avînd dimensiunile unui fenomen global, ale unei legităţi istorice, distinctive nu pentru o ţară sau alta, ci pentru toate popoarele. Promovînd ferm, în relaţiile sale internaţionale, principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, dreptului inalienabil al popoarelor de a-şi hotărî singure soarta, de a-şi alege calea de dezvoltare, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu militează cu consecvenţă — iar, în retrospectiva anilor, au făcut, prin aceasta, operă de pionierat — pentru generalizarea lor în plan mondial, ca fundament al unui autentic şi durabil edificiu al păcii şi relaţiilor de conlucrare democratică între naţiuni. Oferind o exemplară argumentare a vitalităţii şi valorii universale pe care noile principii de relaţii între state trebuie să le capete în lumea contemporană, preşedintele **Nicolae Ceauşescu** sublinia în Raportul la Conferinţa Naţională a P.C.R. : **„Independenţa este o problemă de viaţă, de existenţă a fiecărei naţiuni şi deci realizarea acestor principii trebuie să stea permanent în centrul activităţii noastre, a tuturor statelor !"**. De afirmarea în practică a noilor principii de relaţii depinde, în esenţă, afirmarea **noii gîndiri politice** în viaţa internaţională ; triumful acestor principii, de limpede expresie democratică, trebuie să fie o rezultantă obiectivă a uriaşei confruntări dintre vechi şi nou în lumea contemporană. Sînt, acestea, idei puternic reliefate de Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la şedinţa din 29 aprilie a Comitetului Politic Executiv, adoptate ca teze ale viitoarei plenare a C.C. al P.C.R. În acest sens, în expunere se arată : **„Vorbind de noua gîndire politică — care trebuie să se afirme — este necesar să subliniem cu putere principiile ce trebuie să stea la baza acestei gîndiri, schimbările radicale care trebuie să aibă loc în raporturile internaţionale, în politica internaţională şi care să pornească întotdeauna de la înlăturarea cu desăvîrşire a oricărui amestec în treburile interne ale altor popoare, de la asigurarea progresului economic şi social, a independenţei şi suveranităţii popoarelor"**.

Într-o lume de o mare complexitate şi profund contradictorie, cu o diversitate de opţiuni şi niveluri de dezvoltare, cu orînduiri social-politice diferite, marcată de puternice antagonisme de ordin ideologic şi, în acelaşi timp, confruntată cu problemele, de anvergură globală, ale păcii şi războiului, consacrarea principiilor noi de relaţii — ca unică platformă de identificare a punţilor de contact, a platformelor de acţiune comună, de promovare a conlucrării — reprezintă un imperativ istoric, de a cărui realizare depinde însuşi destinul umanităţii. De atitudinea în faţa problemei independenţei şi suveranităţii fiecărei naţiuni, a dreptului de a fi deplin stăpîn în propria ţară depinde, în mod esenţial, succesul luptei unite a forţelor progresiste, democratice, revoluţionare, antiimperialiste, a tuturor popoarelor, pentru făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune, a păcii şi colaborării.

Atribute inalienabile ale statelor, independenţa şi suveranitatea definesc şi consacră în fapt dreptul acestora de a-şi hotărî libere, fără nici un amestec din afară, propriile căi de dezvoltare, capacitatea şi calitatea lor de a-şi rezolva de sine stătător, potrivit voinţei lor naţionale, problemele interne şi, în acelaşi timp, de a-şi întreţine şi promova relaţiile externe, de a participa nestingherit la viaţa internaţională. Aceste atribute fundamentale trebuie să-şi aibă expresia concretă în exercitarea efectivă, de către state, a funcţiilor lor interne, de ordin politic, economic, cultural, a jurisdicţiei asupra teritoriului şi populaţiei ce le aparţin, precum şi a funcţiilor lor externe, în temeiul principiilor şi normelor de drept internaţional.

Experienţa propriei istorii, ca şi, în general, a istoriei lumii, demonstrează, cu prisosinţă, caracterul obiectiv necesar al respectării acestor principii. Exigenţă cu atît mai acută, cu cît se manifestă încă, în mod deosebit de virulent, vechea politică de forţă şi dictat, de amestec în treburile interne, de presiuni, precum şi noi forme ale unei atitudini coercitiv elitiste pe plan internaţional, prin care se încearcă luarea unor decizii sau soluţionarea unor probleme de interes general în cerc închis, de către cîteva state, neglijîndu-se sau ignorîndu-se voit marea majoritate a celorlalte ; cu atît mai mult, cu cît proliferează, astăzi, noi metode de ingerinţe şi presiuni externe, prin tentative de impunere din afară a anumitor opţiuni ideologice, prin utilizarea, de către forţele imperialiste, a unui adevărat arsenal menit să instaureze un sistem de „neoexploatare" în plan internaţional, cu deosebire în sfera raporturilor comercial-economice, creînd grave pericole pentru propăşirea economico-socială independentă a popoarelor, pentru pacea şi securitatea întregii omeniri. De asemenea, actualitatea şi deosebita semnificaţie a respectării alegerii libere şi independente a opţiunii de dezvoltare naţională derivă — aşa cum atrage atenţia conducătorul partidului şi statului nostru, îmbogăţind creator o fundamentală idee marxistă — şi din teza principială, confirmată de către viaţă, a inadmisibilităţii atît a exportului de revoluţie, cît şi de contrarevoluţie, faptele arătînd că, şi într-un caz, şi în celălalt, asemenea acţiuni s-au soldat cu grave consecinţe în plan internaţional. La fel de nefaste şi ilegale prin prisma dreptului internaţional se dovedesc a fi încercările de condiţionări politice sau economice în relaţiile între state — inclusiv prin acţiunile arbitrare în folosirea unor instrumente menite să asigure reciprocitatea avantaje-

lor, precum clauza națiunii celei mai favorizate. La fel de inadmisibile și nocive sînt și pozițiile celor care, în numele „drepturilor omului", în loc să se ocupe de problemele proprii, își arogă „dreptul" de a „dicta", de „a indica" sau „a sfătui" pe alții cum să-și rezolve propriile probleme. Vom mai adăuga — într-o suită de tendințe care, din păcate, este departe de a fi, prin aceasta, epuizată — demersurile, teoretice și practice, soldate cu eșecuri sau cu agravarea unor conflicte de interese, mai cu seamă în lumea capitalistă, de „diminuare" sau „transferare" a prerogativelor de suveranitate către anumite organisme supranaționale sau ,pe plan mai general, de învestire a unor foruri avînd vocație internațională cu false și periculoase competențe supranaționale. Sînt, acestea, tot atîtea argumente în favoarea intensificării luptei generale pentru respectarea dreptului sacru la dezvoltare liberă și independentă, la afirmarea în viață a cadrului de justiție și legalitate pe care îl reprezintă principiile independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

A reafirma imperativul respectării acestui cod de conduită politică și morală nu este și nu poate fi, în condițiile actuale, un gest festiv, „cu prilejul unei ocazii de zile mari" — cum arăta președintele Nicolae Ceaușescu —, ci reprezintă o datorie de conștiință care trebuie să însufletească orice act sau atitudine politică menite să contribuie la afirmarea, în viața internațională, a unei noi gîndiri și unui nou mod de abordare. Este, în acest sens, exemplară fermitatea cu care țara noastră înțelege să promoveze aceste principii, concepute în mod unitar, practica arătînd că lezarea unuia singur afectează întregul. Sînt de notorietate internațională și se bucură de un larg respect promptitudinea, caracterul sincer, deschis și, întotdeauna, constructiv prin care România, președintele Nicolae Ceaușescu au atras atenția — în indiferent ce împrejurare și în indiferent ce planuri ale raporturilor internaționale — asupra oricărei tentative de atingere sau încălcare a unuia sau altuia dintre aceste principii, subliniind, în același timp, marile și, practic, inepuizabilele virtuți ale conlucrării întemeiate pe acest ansamblu de principii și propulsate de interese comune sau convergente. Menite să constituie fundamentul unor noi raporturi, profund democratice, între state — fără deosebire de orînduirea lor socială, de mărimea, ponderea lor politică, economică sau militară, apartenența sau neapartenența la alianțe —, aceste principii au găsit, întotdeauna, în România, un apărător și promotor ferm, inclusiv prin contribuția originală la codificarea și consacrarea lor în documente cu aplicație universală. Considerînd că, în lupta pentru triumful noii gîndiri, dinamica afirmării acestor principii este esențială, că, în această luptă, țărilor socialiste le revine un rol de prim ordin — relațiile dintre ele fiind menite să constituie, în mod firesc, un exemplu de raporturi de conlucrare liberă, egală și suverană —, România și-a afirmat o politică de largă conlucrare cu toate statele, cu convingerea că identitatea dintre existența națională și respectul independenței trebuie să-și găsească supremă împlinire în co-existența statelor, întemeiată pe principiile noi de relații, în conlucrarea lor spre împlinirea idealurilor de pace și progres ale omenirii.

„LUMEA"

Imperativul participării tuturor statelor la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane

Indubitabil, în secolul nostru lumea s-a schimbat mai mult decît în cursul mileniilor precedente, iar epoca pe care o traversează, în prezent, omenirea evidențiază tabloul unor uriașe procese revoluționare, al unor fenomene tot mai complexe, cu acțiune globală. Unul din meritele incontestabile ale tovarășului Nicolae Ceaușescu îl constituie definirea clară a conținutului și marilor imperative ale epocii contemporane, analiza științifică vizionară și profund înnoitoare a evoluției situației internaționale. Tezele elaborate de conducătorul partidului și statului nostru privind desfășurările ce au loc în lume, sensul marilor transformări revoluționare, naționale și sociale, la scara întregii planete, problemele fundamentale ce confruntă, astăzi, omenirea și modul lor de soluționare, rolul luptei unite a popoarelor pentru afirmarea idealurilor lor de libertate, independență, pace și progres social sînt pe deplin confirmate de viață, au devenit, prin excepționala lor valoare teoretică și practică, inestimabile contribuții la dezvoltarea socialismului științific, la îmbogățirea gîndirii revoluționare mondiale. Astfel, definind fenomenele și evoluțiile ce domină contemporaneitatea, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune în evidență procesele caracteristice : trecerea popoarelor de la orînduiri bazate pe exploatare la moduri și forme noi de organizare — la socialism și comunism ; lichidarea, de fapt, a sistemului colonial și constituirea, pe ruinele acestuia, a zeci și zeci de noi state, care își afirmă, tot mai hotărît, voința lor de dezvoltare liberă, pe calea progresului economic și social ; manifestarea, cu putere, a noii crize generale — economice, sociale și politice — care este cea mai profundă și de cea mai lungă durată, depășind cu mult, prin amploarea ei, criza generală a capitalismului din anii 1929—1933 ; factorii determinanți ai acestei crize și implicațiile deosebit de grave care derivă din aceasta ; accentuarea tendințelor de reîmpărțire a lumii, de stabilire a unor noi sfere de influență ; creșterea pericolului declanșării unui devastator război nuclear.

Referindu-se, și în ultimele expuneri și cuvîntări, la situația internațională actuală, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus în evidență, cu argumente de necontestat, că ea continuă să fie foarte gravă. Se mențin și se amplifică unele contradicții politice, economice și militare, ca urmare a continuării cursei înarmărilor, îndeosebi a înarmărilor nucleare, a existenței și chiar amplificării unor conflicte și stări de tensiune în diferite regiuni ale lumii, a accentuării decalajelor dintre țările bogate și cele sărace. Imperialismul nu și-a schimbat caracterul său agresiv, continuînd să se amestece în treburile interne ale altor state. Evoluțiile spre destindere nu au modificat raportul de forțe și nu au înlăturat pericolul de război.

„Pașii înregistrați spre destindere — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — **sînt încă mici. Inclusiv Acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite privind rachetele cu rază medie de acțiune reprezintă numai un pas. Continuă să rămînă uriașe cantități de arme nucleare, se produc noi asemenea arme, continuă experiențele nucleare. De aceea, pericolul războiului nuclear rămîne. Pericolul distrugerii omenirii, a însăși vieții pe planeta noastră**

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

rămîne. Trebuie să facem totul pentru a pune capăt acestei situații, pentru dezarmare, în primul rînd pentru eliminarea totală a armelor nucleare, pentru o politică de pace și de colaborare egală între toate națiunile lumii".

Totodată, în ultimul timp, au fost evidențiate cu tărie interdependențele dintre diferitele fenomene ale lumii contemporane și se poate spune că de rezolvarea unora dintre ele depinde soluționarea altora, așa cum este cazul raportului dintre dezarmare și dezvoltare. În același timp, mutațiile rapide și tot mai profunde, care au loc în arena mondială, conferă celor mai multe dintre problemele internaționale dimensiuni globale. Într-o lume tot mai interdependentă are loc o intensificare la scară planetară a tuturor proceselor. Luarea în considerare a unor asemenea evoluții constituie un element important al noii gîndiri politice care trebuie să se afirme în arena mondială.

Pornind de la analiza acestor realități ale contemporaneității, conducătorul partidului și statului nostru a formulat concluzia, cu adîncă semnificație teoretică și practică, privind **necesitatea participării egale a tuturor statelor la rezolvarea marilor probleme care confruntă omenirea.**

„Apreciem că problemele complexe din viața internațională impun participarea activă la rezolvarea lor în condiții de deplină egalitate a tuturor țărilor și, îndeosebi, a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt direct interesate într-o politică de pace, de independență și largă colaborare".

NICOLAE CEAUȘESCU

Popoarele se implică, astăzi, tot mai mult în evoluția vieții internaționale. Problemele păcii și războiului au devenit o preocupare majoră a sute și sute de milioane de oameni de pe toate meridianele. Popoarele sînt, astăzi, tot mai conștiente de faptul că, acționînd unite, pot asigura dreptul lor fundamental la viață, la existență liberă și demnă, la pace. **„Problemele grave internaționale ale lumii de astăzi** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială — **nu pot fi soluționate numai de cîteva state. Este necesar ca toate statele să-și asume răspunderea și să acționeze cu toată forța pentru dezarmare, pentru pace, pentru noi relații, bazate pe principiile egalității".**

Evoluția din zilele noastre demonstrează evident că problemele cardinale ce confruntă omenirea nu-și pot găsi o soluționare, justă și durabilă, decît printr-o participare activă, pe baza deplinei egalități, a tuturor statelor, indiferent de orînduirea lor socială, de mărimea teritoriului și a populației, de forța economică ori militară. Constituie o realitate că, în lumea contemporană, există țări mari — și unele dintre ele foarte mari —, țări mijlocii și mici, unele foarte mici. România, președintele ei consideră că, în abordarea relațiilor internaționale, trebuie să se pornească de la această realitate, de la necesitatea de a asigura participarea activă a tuturor statelor la rezolvarea, în spiritul păcii și în interesul legitim al popoarelor, a tuturor acestor probleme. Orice altă abordare indirectă, tendința de a lăsa un anumit număr de țări sau anumite organisme restrînse să rezolve aceste probleme nu sînt în interesul popoarelor, al cauzei libertății și demnității lor. Nu se mai poate accepta astăzi o lume dominată de marile puteri. În epoca noastră, fiecare stat, fiecare națiune — mare sau mică — poartă răspunderea pentru soarta păcii și civilizației umane, au datoria de a-și aduce contribuția activă la preîntîmpinarea unui nou război, la întărirea prieteniei și colaborării între popoare.

Desigur, România nu subapreciază și nici nu minimalizează rolul însemnat pe care îl joacă în viața internațională marile puteri, țările mari, dar complexitatea fenomenelor și interdependența lor evidențiază că problemele de care depind pacea și progresul lumii de astăzi nu mai pot fi rezolvate doar de un grup de state.

O înrîurire tot mai puternică asupra dezvoltării lumii contemporane au **tinerele state independente, țările în curs de dezvoltare, statele nealiniate,** care acționează pentru propășirea lor economică și socială, se ridică, tot mai ferm, împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru apărarea dreptului lor de a folosi, în interes propriu, bogățiile naționale, își afirmă, tot mai puternic, voința lor de-și hotărî destinele, fără nici un amestec din afară, se pronunță pentru instaurarea unor relații bazate pe justiție și echitate între toate națiunile.

Noile state apărute în perioada postbelică își afirmă, tot mai energic, hotărîrea lor de a-și apăra independența cucerită prin luptă, de a găsi căi de dezvoltare democratice, care să le permită înfăptuirea aspirațiilor de libertate și demnitate, de progres și bunăstare ale popoarelor lor. Militînd pentru apărarea independenței și suveranității naționale, popoarele acestor state își exprimă hotărîrea de a lua parte activă la soluționarea problemelor internaționale contemporane, la reglementarea conflictelor existente în lume, la consolidarea păcii și securității.

Ținînd seama de problemele complexe ale situației economice mondiale, România se pronunță, după cum se știe, pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe deplina egalitate și echitate între state. În acest scop, țara noastră a propus organizarea unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., la care să participe, cu drepturi egale, toate țările în curs de dezvoltare, precum și țările dezvoltate, pentru a se ajunge la soluții reciproc acceptabile — inclusiv în problemele datoriilor externe. Așa după cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la recenta plenară a C.C. al P.C.R., **„România este ferm hotărîtă să contribuie activ, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, cu alte state ale lumii, la soluționarea tuturor acestor probleme, considerînd că acestea, împreună cu dezarmarea și pacea, constituie factori hotărîtori pentru noi relații internaționale, pentru progresul fiecărei națiuni, pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră".** Împlinirea acestor legitime aspirații reclamă, ca o necesitate imperioasă, statornicirea unor asemenea raporturi internaționale care să ofere depline garanții că toate statele pot să-și realizeze în pace programele lor de dezvoltare economico-socială, că nu vor fi, niciodată și în nici o circumstanță, obiectul unor acte de agresiune, constrîngere sau presiune politică, economică ori militară.

La baza raporturilor dintre toate statele trebuie să stea noile principii de relații: respectarea independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării cu desăvîrșire la politica de forță sau de amenințare cu forța, la amestecul în treburile interne, promovarea colaborării reciproc avantajoase. Viața demonstrează că respectarea acestor principii este o condiție sine qua non pentru asigurarea păcii, destinderii și colaborării. Orice știrbire a acestui tot dialectic, inseparabil, de norme ale dreptului internațional poate provoca grave convulsii în relațiile interstatale, poate genera, oricînd, focare de încordare și chiar conflicte armate.

Dacă marile transformări revoluționare intervenite în lume, precum și complexitatea situației existente în arena mondială constituie motivația politică pentru participarea activă, directă a tuturor statelor la soluționarea democratică, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor cardinale, **principiul egalității statelor** — unanim recunoscut în dreptul internațional, consacrat în Carta O.N.U. și în alte acorduri cu caracter bi sau multilateral — **reprezintă fundamentul juridic pentru creșterea rolului tuturor țărilor în viața internațională,** pentru asigurarea condițiilor necesare prezenței lor la discutarea și rezolvarea problemelor ce confruntă omenirea.

Egalitatea în drepturi a statelor este, astăzi, impusă de afirmarea puternică a voinței naționale a popoarelor de a trăi libere și independente, de respectul față de contribuția specifică pe care fiecare popor o aduce la progresul umanității, la întărirea păcii și colaborării în lume. Egalitatea în drepturi a statelor reclamă dreptul fiecărui stat de a participa la examinarea și soluționarea, în primul rînd, a problemelor care îl privesc direct, dar și a marilor imperative ale contemporaneității, implică asigurarea avantajului reciproc în colaborarea dintre ele.

Desigur, această participare presupune principialitate, continuitate în promovarea și respectarea noilor principii de relații, luarea în considerare a intereselor, pozițiilor și propunerilor tuturor părților implicate, garantarea securității și independenței statelor.

Asigurarea participării reale și egale a tuturor statelor la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane, **presupune,** de asemenea, **democratizarea vieții politice mondiale.** Democratizarea relațiilor internaționale este un imperativ al timpului, care reclamă, înainte de toate, recunoașterea necondiționată a dreptului fiecărui popor de a-și alege liber destinul, a dreptului de a dispune de resursele proprii.

Democratizarea vieții internaționale este indisolubil legată de creșterea rolului O.N.U., a celorlalte organizații internaționale în soluționarea problemelor complexe din zilele noastre, de capacitatea acestor organisme, chemate să asigure pacea și colaborarea în lume, de a se adapta la schimbările intervenite pe plan mondial. Această adaptare implică, între altele, perfecționarea structurilor și procedurilor lor de lucru, punerea lor în concordanță cu realitățile lumii de astăzi. Apreciind că O.N.U. și celelalte organizații internaționale pot constitui instrumente eficace în prevenirea crizelor și a conflictelor în relațiile internaționale, în apărarea independenței și suveranității tuturor statelor, în promovarea spiritului de dreptate și echitate în arena mondială, țara noastră a acționat și acționează, cu perseverență, pentru întărirea rolului și prestigiului O.N.U., pentru perfecționarea și democratizarea întregii sale activități.

Democratizarea relațiilor internaționale reclamă, totodată, o luptă permanentă pentru eliminarea oricăror sechele ale vechii ordini, impune o activitate susținută și inițiativă pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale.

În ce o privește, România, așa după cum a afirmat, de nenumărate ori, președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va face, și în viitor, totul pentru soluționarea justă și echitabilă a problemelor majore ale omenirii, pentru triumful cauzei destinderii, păcii și colaborării între națiuni.

dr. Aurel Zamfirescu

O cerință obiectivă — dezvoltare prin dezarmare

Contribuind la înlăturarea gravelor decalaje de dezvoltare dintre state și, deci, a tensiunilor și confruntărilor pe care aceste decalaje le antrenează între popoarele lumii, instaurarea noii ordini economice internaționale ar facilita înaintarea efectivă pe calea dezarmării și, în mod corespondent, înfăptuirea dezarmării ar permite — atît prin eliberarea omenirii de spectrul unei conflagrații nimicitoare, cît și prin demobilizarea unor resurse uriașe în favoarea programelor economico-sociale — realizarea concretă în viață a ceea ce, de fapt, se urmărește printr-o nouă ordine economică internațională : asigurarea accesului generalizat la dezvoltare pentru toate popoarele lumii.

Președintele Nicolae Ceaușescu stabilește o legătură indisolubilă între făurirea noii ordini economice internaționale și înfăptuirea dezarmării, ca expresie a indivizibilității progresului și păcii în epoca noastră. Pornind de la realitatea că relația dezarmare-dezvoltare pune pregnant în lumină consecințele interdependențelor lumii actuale, care se manifestă nu doar pe „orizontală" — între țări — dar și pe „verticală" — între probleme, la scară globală —, România consideră abordarea frontală și într-un spirit nou a ecuației dezarmare-dezvoltare ca o cheie de boltă în soluționarea autentică a marilor probleme economice și politice internaționale.

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, stoparea cursei înarmărilor este reclamată nu numai în numele eliberării omenirii de coșmarul pericolului nuclear, de spectrul unui război nimicitor, fără învinși și învingători, dar și în numele dezvoltării, care ar beneficia, în mod nemijlocit, de demobilizarea resurselor astăzi deturnate de la utilizări productiv-sociale. În același timp, pentru președintele Nicolae Ceaușescu, dezarmarea se impune nu doar ca o condiție de bază a realizării dezvoltării pe plan general și, în particular și îndeosebi, a lichidării subdezvoltării, ci și ca o cerință de fond a asigurării liniștii și păcii popoarelor, de care acestea au nevoie, astfel încît eforturile lor să poată fi canalizate exclusiv spre construcție economică și colaborare și nu spre distrugere și confruntare. **„Se poate afirma, pe drept cuvînt — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — că s-a ajuns la o situație paradoxală, intolerabilă, cînd se risipesc resurse imense pentru înarmări, pentru perfecționarea și multiplicarea unor mijloace tot mai sofisticate de distrugere în masă, în timp ce în lume există numeroase probleme economice și sociale grave, nesoluționate... Toate aceste fenomene care afectează profund progresul continuă să existe și chiar să se amplifice, în timp ce cursa înarmărilor absoarbe an de an fonduri uriașe, devenind o povară tot mai grea, de nesuportat pentru toate popoarele".**

Este un fapt că, niciodată în istoria omenirii, nota pe care aceasta a plătit-o înarmării nu a fost atît de mare ca în zilele noastre. Suma cheltuită, anual, pe glob în scopuri militare — peste 1 000 miliarde dolari — echivalează, în prezent, cu aproape 6 la sută din produsul brut mondial. Ea reprezintă mai mult decît dispun, din acest produs, cele „două cincimi sărace" ale omenirii (din țările unde venitul pe locuitor este foarte scăzut). În medie pe an, în lume se cheltuiesc pe locuitor circa 200 dolari pentru înarmări, în timp ce, în multe țări slab dezvoltate, întregul produs brut pe locuitor abia atinge această cifră. Cu aproape 25 mii dolari alocate în fiecare secundă, arsenalele militare sporesc continuu ; numai celor nucleare, care înmagazinează deja circa 20 tone trinitrotoluen pentru fiecare locuitor

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

al planetei, li se adaugă, în fiecare zi, 3 noi bombe. Aceasta în timp ce : 1,4 miliarde oameni nu au asigurată apa potabilă și alte 1,6 miliarde oameni nu beneficiază de surse sigure de apă ; 1,5 miliarde locuitori ai globului nu dispun de servicii medicale cît de cît corespunzătoare ; 850 milioane adulți sînt analfabeți și 250 milioane copii sub 14 ani nu pot urma nici o școală. Tehnologia modernă a făcut posibilă transportarea unei bombe în oricare punct al globului în numai cîteva minute ; în schimb, femeilor din zonele rurale ale Asiei sau Africii le trebuie mai multe ore pe zi pentru a aduce apa necesară familiei. Dar și mai grav : în vreme ce Cosmosul este împînzit de sateliți militari supersofisticați, care, de la zeci de kilometri, fotografiază detalii de cîțiva centimetri, pe Pămînt circa 900 milioane oameni trăiesc în ceea ce terminologia O.N.U. numește „mizerie absolută", 570 milioane locuitori înfruntă foametea, o cincime din omenire suportă consecințele malnutriției, trei din cinci locuitori din țările slab dezvoltate suferă de carențe alimentare și jumătate din copiii acestor țări sînt subnutriți — stări de lucruri ce constituie poate cea mai rușinoasă și ofensatoare anomalie a zilelor noastre, cea mai flagrantă sfidare la adresa condiției umane.

Povara înarmărilor este suportată de toate popoarele lumii, dar, evident, ea apasă cu mult mai greu asupra popoarelor din țările în curs de dezvoltare, ce își văd, astfel, serios afectate eforturile în direcția recuperării decalajelor. Deși, în comparație cu media mondială sau cu cea din țările dezvoltate, povara relativă a cheltuielilor militare pare a fi comparativ mai mică în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, precum și pe ansamblul statelor respective, ea este infinit mai adînc resimțită în acestea. Pentru un locuitor dintr-o țară în curs de dezvoltare, unde, de pildă, venitul anual (pe locuitor) este sub 500 dolari, alocarea chiar și a numai cîtorva dolari în scopuri militare îl poate priva pe acesta de una din necesitățile sale vitale.

Implicația economică și socială a cheltuirii unor importante fonduri în cursa înarmărilor nu se rezumă, însă, la faptul că, astfel, față de resursele financiare disponibile la un moment dat, sînt limitate alocațiile cu destinații economico-productive, ci este mult mai profundă, reflectîndu-se, pe termen lung, într-o anumită orientare, deficientă sub raport calitativ-uman, și chiar într-o anumită frînare, a creșterii economice.

Actualele cheltuieli militare globale sînt relativ similare alocațiilor mondiale pentru educație și instruire și mult superioare celor pentru ocrotirea sănătății. Ele sînt de circa 25 ori mai mari decît asistența financiară publică pentru dezvoltare și depășesc sensibil întregul cuantum al investițiilor făcute pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Relația „bugete militare — bugete economico-sociale" este o relație de adversitate, care se pune în termenii „ori-ori" și care relevă limitele impuse traducerii în fapt a unor programe economice și sociale în condițiile în care, din alocațiile bugetare, o proporție importantă este smulsă spre a fi destinată scopurilor militare. În condițiile crizei economice, a devenit și mai evidentă implicația deturnării de resurse investiționale dinspre destinații productive înspre destinații militare, mijloacele restrînse pentru dezvoltare resimțind și mai profund amputarea lor în scopul finanțării programelor de înarmare, efectul final materializîndu-se într-o limitare și mai pronunțată a posibilităților de creștere economică. **„Dacă nu se va opri cursa înarmărilor** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — atunci și perspectivele economice sînt puse sub semnul întrebării".**

Se dovedește, prin toate acestea, că spirala înarmărilor accentuează profund criza economică mondială și consecințele ei în direcția sporirii tensiunii politice și încordării internaționale. Ca atare, asigurarea păcii și instaurarea unei noi ordini economice mondiale — ca alternativă rațională la actualele stări de lucruri, ca unică modalitate de depășire a crizei economice — reclamă, implicit, oprirea cursei înarmărilor, ruperea cercului vicios prin care aceasta împiedică progresul și stabilitatea în lume, impune trecerea la măsuri concrete și efective pe linia dezarmării și, deci, canalizarea resurselor umane, materiale și financiare spre dezvoltare, într-un climat de conlucrare echitabilă și pașnică, la adăpost de amenințarea unui război nimicitor.

Actualmente — cînd omenirea se află la răscruce, la ora alegerii între drumul fără întoarcere spre catastrofă și drumul pe care nu se va înainta ușor, pe care vor

trebui învinse nenumărate obstacole, dar, la capătul căruia, se conturează o lume fără arme și fără războaie, a păcii și progresului general — prioritatea priorităților o constituie faptul ca procesul anevoios al dezarmării să demareze în mod efectiv. Trecerea la **măsuri concrete de înghețare și reducere a cheltuielilor militare** este un factor esențial pentru un asemenea demaraj și pentru derularea practică a procesului în continuare. Pentru că astfel de măsuri ar însemna, implicit, stoparea cursei înarmărilor, asigurarea unui echilibru de forțe la un nivel mai scăzut, slăbirea pericolelor la adresa păcii mondiale, ridicarea unei stavile în calea uriașei deturnări de resurse economice pe care o constituie escalada înarmărilor și demobilizarea acestor resurse în folosul dezvoltării. Actul de voință politică a statelor de a consimți la reduceri ale cheltuielilor militare ar dovedi posibilitatea reală a dezarmării. Efectuarea acestor reduceri ar constitui un exercițiu concret al dezarmării. Iar consecințele lor pozitive ar reprezenta argumentul probator al continuării acțiunii conștiente spre o lume fără arme și fără războaie, a păcii și încrederii.

Un rol de prim ordin în promovarea unui acord general privind reducerea cheltuielilor militare poate reveni, pentru început, măsurilor, chiar de mai mică amploare, adoptate, inclusiv pe baze unilaterale, de unele state sau grupări de state în această privință. Fără a afecta, de fapt, cu nimic capacitățile de asigurare a securității, trecerea la măsuri de reducere a cheltuielilor militare ar reprezenta un cîștig net din punctul de vedere al posibilităților de susținere a programelor de dezvoltare. Întrucît, la nivelul actual al înzestrării arsenalelor militare, orice escaladă a înarmărilor (și, deci, a cheltuielilor pentru acestea) înseamnă, în fond, doar o piesă în plus în certitudinea distrugerii și, în schimb, o pierdere reală în competiția pentru performanțe economice.

România este printre primele țări care nu numai au atras atenția asupra relației strînse dintre dezarmare și dezvoltare, dar au și cerut insistent, în O.N.U. și alte foruri internaționale, să se stabilească o **legătură instituțională între dezarmare și dezvoltare**, propunînd abordări concrete și operaționale, menite, pe de o parte, să permită trecerea la măsuri concertate de stopare a cursei înarmărilor și de reducere a cheltuielilor militare, iar, pe de altă parte, să asigure canalizarea fondurilor obținute către obiective economico-sociale, către sprijinirea eforturilor de progres mai rapid ale țărilor rămase în urmă.

Și nu numai atît : România este, practic, singura țară care a întreprins acțiuni pe linia acestei conexiuni, constituind un exemplu demn de urmat. De altfel, România nu ezită să ofere, în sprijinul adoptării pe plan larg internațional, a unor măsuri concertate pe linia relației dintre dezarmare și dezvoltare, propriul exemplu — al măsurilor pe care ea însăși le-a adoptat în mod unilateral — ca o mărturie concretă a faptului că se poate înainta pe calea rațională a promovării dezvoltării prin dezarmare. Țara noastră a hotărît, încă în 1986, în cadrul unui referendum național, la care a participat practic întregul popor, să reducă, în mod unilateral, cu 5 la sută, efectivele, armamentele și cheltuielile sale militare. Resursele eliberate ca urmare a acestei măsuri au fost alocate procesului de dezvoltare economică și unor acțiuni social-culturale realizate în folosul întregii societăți.

Considerînd că există condiții pentru a se trece, de către toate statele, la reducerea cheltuielilor militare, România a propus, în cadrul conferinței din 1987, de sub egida O.N.U., privind relația dezarmare-dezvoltare, adoptarea de către statele participante a unui **apel cu privire la înghețarea bugetelor militare** la nivelul anului respectiv și **reducerea lor în prima etapă cu cel puțin 5 la sută**, urmînd ca economiile realizate să fie folosite atît pentru nevoile social-economice proprii, cît și pentru creșterea contribuțiilor la programele de asistență tehnică ale O.N.U., în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare.

În mod consecvent, pe aceeași linie, recent, cu prilejul celei de- a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, România a subliniat cerința trecerii la **reducerea anuală a cheltuielilor militare de către toate țările astfel, încît, pînă în anul 2000, aceste cheltuieli să scadă cu cel puțin 50 la sută față de nivelul actual.**

În spiritul abordărilor sale concret-operaționale, România propune ca fiecare măsură de dezarmare să ducă la suplimentarea corespunzătoare a resurselor disponibile pentru programele de dezvoltare. În general, ar trebui ca în toate acordurile de dezarmare să fie înscrise clauze care să prevadă că resursele eliberate vor fi folosite numai în scopuri pașnice.

România se pronunță și acționează ferm pentru crearea unui **fond internațional de dezvoltare**, sub egida O.N.U., care să fie alimentat, în mod continuu, din economiile rezultate prin înfăptuirea măsurilor de dezarmare. Prin aceasta se dă expresie instituțională concretă legăturii indisolubile pe care România, președintele Nicolae Ceaușescu o stabilesc între înfăptuirea dezarmării și promovarea dezvoltării în general și lichidarea subdezvoltării în special. O reducere treptată cu circa 50 la sută, pînă în anul 2000, a cheltuielilor militare ar elibera fonduri uriașe care ar putea contribui la soluționarea multor probleme sociale grave cu care se confruntă astăzi omenirea, îndeosebi țările în curs de dezvoltare.

De asemenea, pornindu-se de la faptul că, în prezent, cursa înarmărilor acaparează energia creatoare a unui important număr de oameni de știință, absorbind o însemnată parte din totalul resurselor alocate pe plan mondial, cercetării științifice și tehnologice (la care se adaugă urmările negative pe care le are caracterul de monopol și secret militar asupra transferului unor tehnologii de vîrf din țările dezvoltate spre cele în curs de dezvoltare), se impune, în concepția României, să se treacă, fără întîrziere, la măsuri concrete pentru a se asigura **folosirea științei și tehnologiei exclusiv în scopuri pașnice**, pentru reorientarea cercetărilor științifice și tehnologice din domeniul militar spre soluționarea unor probleme economice și sociale grave pe care le ridică starea de subdezvoltare în care se află peste două treimi din omenire, pentru convenirea căilor și mijloacelor ca toate țările și popoarele lumii să poată beneficia neîngrădit, în condiții de deplină egalitate, de cele mai noi realizări ale revoluției științifico-tehnice.

„Astăzi, cînd în lume se cheltuiesc imense sume pentru înarmări, cînd se sustrag în scopuri militare mijloace importante care ar putea fi puse în slujba dezvoltării economice, sociale, științifice și culturale — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — noi apreciem că asemenea fonduri și-ar găsi adevărata menire dacă ar fi folosite pentru sprijinirea eforturilor de lichidare a subdezvoltării, care afectează grav o mare parte din populația globului, pentru asigurarea progresului și dezvoltării tuturor popoarelor, pentru valorificarea mai bună, în interesul omului, a marilor resurse ale planetei noastre".**

În viziunea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, în relația dezarmare-dezvoltare se concentrează principale ecuații ale problemelor contemporane și soluții-cheie pentru a li se face față. Dacă nu poate exista dezvoltare decît într-un climat de pace, nu s-ar putea vorbi nici de o pace autentică decît în condițiile unui acces generalizat la dezvoltare. Or, dezarmarea înseamnă promovarea, deopotrivă, a păcii și dezvoltării. Iar, în situația actuală, dezarmarea trebuie să constituie un mijloc de reducere a asimetriilor de dezvoltare, care distorsionează economia mondială și amenință securitatea internațională.

dr. Ilie Șerbănescu

„Trebuie să pornim de la realitatea lumii de azi, de la faptul că între problemele subdezvoltării economice, problemele politice și ale dezarmării există o interdependență și condiționare reciprocă. Numai soluționarea complexă, într-un mod nou, democratic, a acestora va deschide calea spre o lume a dreptății și echității sociale, spre o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră".

NICOLAE CEAUȘESCU

18 ani de la semnarea Tratatului româno-sovietic de prietenie, colaborare și asistență mutuală

În urmă cu 18 ani a fost semnat la București (7 iulie 1970) noul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și Uniunea Sovietică, document politico-juridic de deosebită importanță pentru ridicarea pe trepte noi, superioare, a conlucrării bilaterale.

Primul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele două state a fost încheiat în 1948, el stimulînd, după cum se știe, prin prevederile conținute, o dezvoltare continuu ascendentă a raporturilor bilaterale, în toate domeniile, extinderea puternică a acestora, în beneficiul reciproc, în conformitate cu dorința celor două popoare vecine, angajate în edificarea noii orînduiri, și între care legăturile prietenești au înscris tradiții cu profunde rădăcini istorice. În cadrul acestora, un loc de prim plan consemnează solidaritatea militantă a muncitorimii române, a forțelor sociale și politice înaintate din țara noastră cu tînăra republică sovietică, participarea cu arma în mînă a revoluționarilor români la apărarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a statului sovietic. De asemenea, frăția de arme a soldaților români și sovietici, jertfele comune de luptă pentru înfrîngerea definitivă a fascismului și pentru triumful libertății și independenței popoarelor au cimentat indestructibil prietenia și solidaritatea dintre popoarele și țările noastre.

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din România, al cărei început a fost marcat de victoria insurecției armate de la 23 August 1944, condusă de Partidul Comunist Român, a inaugurat în țara noastră o etapă istorică nouă, în care colaborarea cu Uniunea Sovietică s-a întărit și dezvoltat necontenit, evoluție căreia primul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală româno-sovietic i-a conferit noi dimensiuni și orizonturi.

Noul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică, semnat în urmă cu 18 ani, dezvoltînd prevederile documentului încheiat în 1948, a trasat cadrul și a definit obiectivele colaborării multilaterale reciproce în perspectiva noii etape de dezvoltare a țărilor noastre, consacrînd principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — temelie de nezdruncinat, care s-a vădit, totodată, și cea mai fertilă pentru trăinicia legăturilor dintre partidele, țările și popoarele noastre, pentru continua și fructuoasa lor amplificare.

Dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale cu Uniunea Sovietică reprezintă o orientare statornică, înscrisă organic în politica externă a României, în centrul căreia se situează, ca un obiectiv cardinal, întărirea și amplificarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste.

În extinderea și aprofundarea permanentă a raporturilor româno-sovietice, un rol determinant a revenit convorbirilor și înțelegerilor la nivel înalt, care, de fiecare dată, au conferit noi și puternice impulsuri colaborării reciproce pe multiple planuri.

O deosebită importanță au avut, în acest sens, întîlnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a avut cu tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, acestea reprezentînd momente de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea raporturilor bilaterale.

Se poate constata, astăzi, cu satisfacție, că, în lumina prevederilor tratatului semnat acum 18 ani, a hotărîrilor convenite la cel mai înalt nivel, relațiile româno-sovietice cunosc un curs mereu ascendent, Programul de lungă durată pentru dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre România și U.R.S.S. pînă în anul 2000, celelalte înțelegeri, asigurînd cadrul larg al dezvoltării raporturilor bilaterale pe cele mai diverse planuri, al întăririi prieteniei și colaborării frățești dintre țările, partidele și popoarele noastre.

Are o profundă semnificație, în ceea ce privește evoluția relațiilor româno-sovietice, aprecierile făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov, cu prilejul vizitei pe care secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a efectuat-o în țara noastră, în primăvara anului trecut. **„Noi apreciem stadiul înalt al acestor relații** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — întemeiate trainic pe deplina egalitate, stimă și respect reciproc, pe principiile și idealurile nobile ale socialismului și dorim ca ele să se dezvolte necontenit și să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de raporturi între state socialiste, care colaborează și conlucrează activ pentru succesul construcției noii orînduiri în țările lor, pentru cauza generală a socialismului și păcii".** La rîndul său, tovarășul **Mihail Gorbaciov** subliniа : **„Considerăm România socialistă un stat apropiat Uniunii Sovietice prin natura sa de clasă, unul din aliații și tovarășii noștri de luptă pentru cauza comună. Și sîntem ferm hotărîți să facem totul pentru ca, în toate sferele vieții sociale, cooperarea noastră să devină și mai puternică, și mai rodnică".**

Prestigioasei contribuții a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Uniunea Sovietică, la ridicarea lor pe trepte mereu mai înalte de deplină afirmare, i-a fost acordată înalta recunoaștere prin conferirea Ordinului „Lenin" — cea mai înaltă distincție de stat a U.R.S.S. La solemnitatea înmînării Ordinului „Lenin" de către tovarășul Andrei Gromîko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., solemnitate prilejuită de recenta vizită a înaltului oaspete la București, acesta sublinia : **„Decorarea dumneavoastră cu cel mai înalt ordin sovietic, ce poartă numele întemeietorului primului stat socialist din lume — statul care încă din primele zile ale existenței sale promovează cursul păcii și prieteniei între popoare — este o recunoaștere a marii dumneavoastră contribuții la cauza întăririi permanente a relațiilor sovieto-române, a colaborării multilaterale dintre Uniunea Sovietică și România. În această distincție și-au găsit expresia sentimentele de adîncă simpatie și stimă pe care poporul sovietic le nutrește față de poporul român frate — tovarăș de luptă și muncă creatoare. Aceasta simbolizează voința comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii sovietici ca, împreună cu comuniștii români, cu oamenii muncii din România socialistă, să amplifice, spre binele socialismului, tradițiile glorioase ale prieteniei și conlucrării noastre ample și pe multiple planuri".**

Aniversarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică reprezintă prilejul reafirmării, de către întregul nostru popor, a încrederii nestrămutate în dezvoltarea și mai puternică în viitor a relațiilor de rodnică și multilaterală colaborare româno-sovietică în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și progresului, ferm hotărît să facă, și în continuare, totul pentru ca aceste relații să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de raporturi între țări socialiste, vecine și prietene, care conlucrează activ în lupta și munca pentru edificarea cu succes a noii orînduiri, pentru triumful socialismului, a păcii în lume.

Vasile Crișu

„MEDICII ÎMPOTRIVA RĂZBOIULUI ATOMIC"

Comitetul medicilor japonezi pentru eliminarea pericolului de război nuclear și lichidarea armelor nucleare a început pregătirile pentru conferința anuală a lucrătorilor niponi din domeniul medicinii care se pronunță pentru dezarmare și pace. Acest for va avea loc la Tokio, la sfîrșitul lunii iulie, cu participarea unui mare număr de medici din Japonia și alte țări ale lumii. În legătură cu acest eveniment, medicii niponi au adresat un apel opiniei publice internaționale să participe mai activ la eforturile pentru distrugerea tuturor armelor nucleare.

„ORAȘELE PENTRU PACE"

Comitetul de coordonare al Uniunii mondiale a orașelor pentru pace, întrunit la Verdun, în Franța, a discutat programul de activitate pentru cel de-al doilea semestru al anului în curs. Un eveniment important în viața acestei organizații — reunind reprezentanți ai localităților care au avut de suferit cel mai mult de pe urma celor două războaie mondiale — îl va constitui vizita, în septembrie, la Verdun, a secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, care va conferi „medalia păcii" reprezentanților a 56 de orașe ale planetei. După cum se știe, Verdunul, cunoscut pentru contribuția la promovarea ideilor de bună vecinătate și cooperare, a fost proclamat „oraș al păcii".

ȘAPTE ZILE

Zilele caniculare ale ultimei săptămîni au înregistrat, pe scena politică internațională, o suită de evenimente care au pus în evidență faptul că pe glob continuă să existe, pe de o parte, destule „zone fierbinți", unde au loc grave ciocniri, unde politica de forță și de amestec în treburile interne generează încordare și amplifică tensiunea în diverse regiuni, și, pe de altă parte, tendința pozitivă a factorilor politici, a forțelor progresiste de intensificare a eforturilor vizînd adoptarea unei politici a dialogului, de diminuare și lichidare a climatului tensionat, tendința către o convergență sau o apropiere a punctelor de vedere, toate subsumate soluționării exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a diferendelor existente între statele aflate în conflict. Un exemplu elocvent este, în acest sens, amplificarea contactelor, întîlnirilor și întrevederilor îndreptate spre soluționarea, imperios necesară, a situației din Orientul Mijlociu. Instaurarea unei păci trainice în zonă, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, a recunoașterii dreptului poporului palestinian la autodeterminare, la crearea unui stat propriu, independent, iar, în acest sens, organizarea, cît mai grabnică, a unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., cu participarea Organizației pentru Eliberarea Palestinei — sînt exigențe puse cu putere în evidență cu prilejul diferitelor contacte și întrevederi, din ultimul timp, un moment deosebit fiind, în acest sens, întîlnirea de la București, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și liderul palestinian, Yasser Arafat.

În continuitatea demersurilor vizînd diminuarea tensiunilor, înlăturarea imixtiunilor în treburile interne ale altor state, se înscriu și activitatea politică intensă înregistrată în America Centrală, eforturile de soluționare a situației din Africa de Sud-Vest privind accesul Namibiei la independență și pregătirea rundei de convorbiri cvadripartite (11—19 iulie) referitoare la Angola.

Contrar tendințelor pozitive marcate pe eșichierul politic al ultimelor șapte zile de care ne ocupăm, înregistrăm incidentul din zona Golfului, de la 3 iulie, cînd un avion de pasageri iranian, de tip „Airbus", a fost doborît de forțele navale ale Statelor Unite, incident în care și-au pierdut viața toate cele 290 de persoane aflate la bord. Evenimentul pune încă o dată în evidență faptul că prezența trupelor americane în apele Golfului nu face decît să agraveze și să amplifice o situație, deja tensionată, soldîndu-se cu victime (ca și în cazul acesta) persoane civile, nevinovate. S-a demonstrat încă o dată că, oriunde pe glob, amestecul din afară, utilizarea forței sînt de natură să amplifice insecuritatea, să adîncească tensiunile. Încă o dată s-a dovedit că orice diferende dintre state, în orice situație, nu pot fi reglementate decît printr-o politică constructivă, a tratativelor, pornind de la interesele păcii și securității tuturor statelor.

Mihaela Brumă

ORIENTUL MIJLOCIU

Cerința organizării, în cît mai scurt timp, a unei conferințe internaționale de pace

În suita contactelor și întrevederilor politice vizînd soluționarea pe cale pașnică a situației complexe din Orientul Mijlociu, săptămîna trecută a înscris, ca un moment important, întîlnirea, la București, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei. În timpul convorbirilor de miercuri și joi, s-a efectuat un schimb de vederi asupra unor probleme ale situației internaționale actuale și, în mod deosebit, cu privire la căile și modalitățile de soluționare a situației din Orientul Mijlociu, a problemei poporului palestinian, pentru realizarea unei păci juste și trainice în regiune. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat hotărîrea poporului român de a sprijini, în continuare, lupta dreaptă a poporului palestinian pentru înfăptuirea aspirațiilor sale legitime. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat, totodată, necesitatea de a se face totul pentru soluționarea politică, pe calea tratativelor, a problemelor din Orientul Mijlociu, pentru instaurarea unei păci globale, juste și durabile în această parte a lumii, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a rezolvării problemelor poporului palestinian prin recunoașterea dreptului său la autodeterminare — inclusiv la crearea unui stat palestinian independent —, a asigurării integrității, suveranității și securității tuturor statelor din zonă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Yasser Arafat au subliniat, totodată, că sînt necesare eforturi pentru organizarea, într-un timp cît mai scurt, sub egida O.N.U., a unei conferințe internaționale în problemele Orientului Mijlociu, la care să participe toate părțile interesate, inclusiv O.E.P. — ca reprezentant unic și legitim al poporului palestinian — și Israelul, precum și membrii permanenți ai Consiliului de Securitate.

În timpul convorbirilor, s-au apreciat rezultatele recentei conferințe arabe la nivel înalt de la Alger, ca o contribuție importantă în direcția găsirii de soluții menite să deschidă calea soluționării problemelor din Orientul Mijlociu. S-a insistat, de asemenea, asupra necesității de a se promova noi acțiuni și inițiative menite să contribuie la rezolvarea, în etape, a situației din această regiune.

De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit luni pe Georges Habache, secretar general al Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei. În cursul întrevederii, a fost reafirmată poziția principială a partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, față de reglementarea justă și durabilă a situației din Orientul Mijlociu. Cu acest prilej, a fost evidențiată importanța întăririi unității Organizației pentru Eliberarea Palestinei, precum și necesitatea de a se promova noi acțiuni și inițiative vizînd rezolvarea situației din zonă.

Relevăm, în acest context, deosebita actualitate a ideii de conferință internațională de pace, care a făcut obiectul mai multor reuniuni internaționale, desfășurate de curînd. Recentele evenimente din zonă nu fac decît să ateste, o dată mai mult, necesitatea sporirii eforturilor pentru organizarea cît mai curînd posibil a amintitei conferințe.

Teritoriile arabe ocupate. Săptămîna aceasta se împlinesc șapte luni de la declanșarea demonstrațiilor de protest ale populației palestiniene din Cisiordania și Gaza împotriva autorităților israeliene de ocupație, ceea ce dovedește rădăcinile adînci ale acestei revolte, care se înscrie în tradiția de luptă a poporului palestinian pentru o viață liberă și demnă într-un stat independent și suveran. În ciuda măsurilor represive, ce au cuprins o gamă largă de procedee, manifestațiile au continuat cu și mai mare vigoare de la o săptămînă la alta. În același timp, pe parcursul acestei perioade au avut loc intense contacte diplomatice, demersuri de pace, reuniuni, ce au culminat cu cea la nivel înalt de la Alger, din prima decadă a lunii trecute, — toate relevînd, cu putere, imperativul soluționării pe cale politică a problemei palestiniene — element-cheie în cadrul lichidării diferendelor arabo-israeliene.

În ultimele zile, în teritoriile arabe ocupate — la Nablus, Jenin, El Khalil, Qalqiylia și alte localități — au fost semnalate puternice ciocniri între demonstranții palestinieni și forțele armate israeliene, acestea din urmă folosind grenade cu gaze lacrimogene și gloanțe de cauciuc. La Qalqiylia au fost instituite restricții de circulație, iar la El Khalil poliția a dispus închiderea magazinelor unor negustori arabi acuzați că au participat la manifestațiile de protest. Acestea sînt doar cîteva exemple din multitudinea de știri transmise zilnic de agențiile de presă, care scot în evidență situația încordată ce persistă în Cisiordania și Gaza.

Reuniuni, declarații, precizări de poziții. Pe acest fond de tensiune, ce se perpetuează de la o săptămînă la alta, la sediul O.N.U. din New York s-au desfășurat, recent, lucrările unui simpozion internațional al organizațiilor neguvernamentale din

regiunea Americii de Nord, consacrat problemei palestiniene, la care au participat și reprezentanți ai O.E.P. La încheierea dezbaterilor, participanții au adoptat o declarație și un plan de acțiune, care prevăd, printre altele, colaborarea constructivă cu O.N.U. în aplicarea rezoluțiilor corespunzătoare adoptate de Adunarea Generală. Totodată, a fost exprimată solidaritatea cu lupta poporului palestinian pentru exercitarea drepturilor sale inalienabile la autodeterminare, fără amestec din afară, și pentru crearea unui stat palestinian independent, sub conducerea O.E.P. Delegații s-au pronunțat, de asemenea, pentru convocarea unei conferințe internaționale asupra Orientului Mijlociu.

În altă ordine de idei, tot la New York, judecătorul federal american Edmund Palmieri, din Manhattan, a pronunțat o hotărîre care infirmă decizia Congresului S.U.A. de a închide Misiunea observatorului permanent al Organizației pentru Eliberarea Palestinei pe lîngă O.N.U. În hotărîrea judecătorească se arată că Administrația americană nu are dreptul de a închide misiunea O.E.P., întrucît aceasta contravine obligațiilor pe care Statele Unite și le-au asumat în baza acordului din 1947 privind funcționarea sediului Națiunilor Unite pe teritoriul american. Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, și-a exprimat satisfacția în legătură cu hotărîrea pronunțată de judecătorul federal american Edmund Palmieri, care a infirmat decizia Administrației americane de a închide amintita misiune.

În aceeași perioadă, în care la New York s-a desfășurat sus-numitul simpozion internațional, la Nicosia a avut loc întrunirea Organizației de Solidaritate a Popoarelor Afro-Asiatice (O.S.P.A.A.), consacrată revoltei palestiniene din teritoriile ocupate. Vorbitorii — între care președintele Parlamentului cipriot, V. Lissarides — au subliniat importanța solidarității cu mișcarea palestiniană din Cisiordania și Gaza și au condamnat măsurile represive ale armatei israeliene în aceste teritorii. Participanții au insistat, de asemenea, asupra necesității convocării unei conferințe internaționale de pace în Orientul Mijlociu, organizată sub egida O.N.U., la care O.EP. să participe în calitate de reprezentant legitim al poporului palestinian, aceasta fiind unica modalitate de soluționare a problemei palestiniene.

În același context se înscrie și alocuțiunea rostită, în prezența ambasadorilor unor state arabe la Paris, de către ministrul de externe francez, Roland Dumas, care a declarat că „regimul de ocupație" practicat de Israel în teritoriile arabe ocupate pe care le controlează „nu mai poate continua". Cu același prilej, Roland Dumas a subliniat că Franța intenționează să „formuleze propuneri privind organizarea unei conferințe internaționale consacrate Orientului Mijlociu".

În fine, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat, a afirmat recent, că, în prezent, întregul popor palestinian participă la revoltă, și aceasta dovedește cît se poate de clar unitatea și coeziunea în jurul O.E.P. În pofida marilor pierderi, palestinienii vor lupta pînă la capăt, a subliniat liderul palestinian. Referindu-se la necesitatea convocării unei conferințe internaționale, Yasser Arafat a precizat că ea este „cerută de comunitatea internațională și, prin urmare, va avea loc în mod cert". O.E.P., a declarat Arafat, este dispusă să discute cu Israelul, dar numai în cadrul unei conferințe internaționale. Noi nu vrem — a adăugat el — o conferință care să înregistreze doar drepturile palestinienilor, ci o conferință care să conducă la înfăptuirea acestor drepturi.

Ștefan Cârjă

În această săptămînă...

Belgrad. Alegerea noului președinte al Prezidiului C. C. al U. C. I.

La Belgrad s-au desfășurat, săptămîna trecută, lucrările celei de-a 15-a plenare a C.C. al U.C.I., fiind adoptate, în unanimitate, tezele recentei Conferințe a Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia ca platformă politico-ideologică de acțiune a comuniștilor iugoslavi în perioada pînă la Congresul al XIV-lea al partidului.

În raportul prezentat de Boșko Krunici, președintele Prezidiului C.C. al U.C.I., pe marginea proiectului programului operativ pentru transpunerea în viață a tezelor, se subliniază, potrivit agenției „Taniug", că în domeniul sistemului politic este necesar să se persevereze pentru înfăptuirea amendamentelor la Constituție, aceasta făcînd posibilă accelerarea realizării programului de depășire a crizei. De pe acum, menționa Boșko Krunici, se poate afirma că rezolvarea anumitor sarcini nu suferă amînare. Este vorba, în primul rînd, de degrevarea economiei, reducerea consumului general, raționalizarea instituțiilor din sfera activităților sociale, reducerea aparatului administrativ într-o serie de instituții ale sistemului politic și în cadrul muncii asociate, a altor forme de regie neproductive. Sarcina primordială a acestui Comitet Central, a arătat vorbitorul, trebuie să fie angajarea lui, în ansamblu, pentru asigurarea unității de acțiune a Uniunii Comuniștilor și în jurul platformei Conferinței U.C.I. Uniunea Comuniștilor — a spus el — are obligația și răspunderea istorică să coordoneze activitatea și să militeze pentru mobilizarea plenară a tuturor oamenilor muncii, a tuturor forțelor creatoare în direcția reformării economiei și societății și a depășirii dificultăților.

Îngrijorarea este mare, garanții ferme pentru depășirea rapidă a crizei nu există și noi nu le putem da — a spus Boșko Krunici. Dacă am lăsa totul la voia stihiei pieței, ne-am confrunta cu dificultăți și mai mari. În momentul de față, este deosebit de important să se înțeleagă că nu se poate da înapoi și că reformele trebuie aplicate în mod organizat în fiecare domeniu. Acum, cînd măsurile au început să se aplice, tuturor — a subliniat vorbitorul — ne revine răspunderea de a persevera în orientările globale și în politica concretă.

Prezidiul C.C. al U.C.I. l-a ales, prin vot secret, pe Stipe Șuvar în funcția de președinte al Prezidiului C.C. al U.C.I. (mandatul lui Boșko Krunici luînd sfîrșit), iar pe Stefan Coroseci în funcția de secretar al Prezidiului C.C. al U.C.I.

■

STIPE ȘUVAR s-a născut în 1936 la Zagvozdo, comuna Imotski, Republica Socialistă Croația. Este de naționalitate croată. A absolvit Facultatea de drept din Zagreb în 1960, iar, în 1965, a obținut titlul de doctor în sociologie. În 1960, a devenit asistent la Universitatea din Zagreb, în 1967 — docent la catedra de sociologie a Facultății de filozofie din Zagreb, în 1974 — conferențiar, iar în 1982 — profesor. A predat și la cursuri post-universitare din Zagreb, Liubliana, Belgrad, Sarajevo, Rieka și Novi Sad. A fost sociolog, cercetător, șeful secției de sociologie și director al Institutului agrar din Zagreb. A îndeplinit funcția de redactor șef al publicațiilor „Studentski list", „Naše teme", „Sociologhia sela", „Marksistiske sveske" și „Socijalizam". A publicat lucrări în domeniile sociologiei urbane și rurale, sociologiei, culturii relațiilor dintre națiuni etc. Pentru unele cărți a obținut importante premii științifice.

A desfășurat o activitate intensă în cadrul organizației de tineret. Între altele, a fost membru al Prezidiului Uniunii Tineretului Socialist din Croația (U.T.S.) și membru al C.C. al U.T.S. din Iugoslavia. În perioada 1974—1982, a fost membru al Consiliului Executiv al Adunării R. S. Croația și președinte al Comitetului republican pentru învățămînt, cultură, educație fizică și tehnică. În 1972, a fost cooptat în C.C. al U.C. din Croația și ales președinte al Comisiei C.C. al U.C. din Croația pentru cultură și activitate ideologică.

A fost membru al Prezidiului Comitetului orășenesc al U.C. din Zagreb. La Congresele al VII-lea, al VIII-lea și al IX-lea ale U.C. din Croația, a fost ales membru al C.C. al U.C. din Croația. În perioada 1982—1986 a fost membru al Prezidiului C.C. al U.C. din Croația.

La al XIII-lea Congres al U.C.I., a fost ales membru al C.C. al U.C.I. și al Prezidiului C.C. al U.C.I.

„Arborele păcii"

Ajungînd în mica localitate americană Wilton, din zona de cîmpie a statului federal Idaho, participanții la „Marșul păcii", organizat în comun de militanții pentru pace americani și sovietici, au sădit un „arbore al păcii" și au luat parte la un miting, în cadrul căruia primarul localității, Robert Gast, a subliniat necesitatea opririi uriașei risipe pe care o reprezintă cursa înarmărilor și a alocării fondurilor eliberate prin dezarmare pentru ridicarea nivelului de viață al oamenilor.

Să înceteze acțiunile agresive în apele Golfului, să nu mai fie puse în pericol zborurile avioanelor civile!

— în legătură cu doborîrea, de către forțele navale ale S.U.A., a unui avion de pasageri iranian —

După cum se știe, opinia publică din România a luat cunoștință cu profundă indignare de doborîrea, duminică, ora 10,15 ora locală (6,51 GMT), — de către cuirasatul american „Vincennes" — a unui avion de pasageri iranian de tip „Airbus — A 300", care zbura pe ruta Bandar Abbas (port iranian la Golf) — Dubai (Emiratele Arabe Unite), cu 290 pasageri la bord, între care peste 100 de femei și copii. Toți pasagerii și membrii echipajului și-au pierdut viața. Lovit cu rachete tip „Standard", aparatul s-a prăbușit în apropierea Strîmtorii Ormuz. La aflarea acestui tragic eveniment, opinia publică internațională, personalități politice din zonă și din afara ei, organizații internaționale și-au exprimat profundul regret, sentimente de indignare, de sever avertisment față de continua agravare a stării de încordare din această regiune, față de pericolul pe care-l creează prezența navelor de război ale S.U.A. în apele Golfului.

Ministrul de externe al Iranului a condamnat energic, într-o declarație, atacul american asupra avionului de pasageri, cerînd adoptarea unor măsuri adecvate în această privință de către forurile internaționale de resort. În declarație se precizează că nici un avion militar iranian nu se afla în zonă în acel moment. Criticînd ferm atitudinea forțelor armate americane în Golf, specialiștii iranieni au negat posibilitatea de confuzie — invocată de către autoritățile S.U.A. — între un „Airbus" și un avion de luptă „F-14". (Potrivit surselor armate americane, avionul, care aparținea unei companii de transporturi civile, ar fi fost confundat cu un aparat de luptă „F-14". Accidentul a avut loc în timp ce cuirasatul american „Vincennes" era angajat în schimburi de focuri cu cîteva vedete rapide iraniene — a declarat, în cadrul unei conferințe de presă la Washington, șeful Comitetului Mixt al forțelor armate ale S.U.A., William Crowe). Președintele Ronald Reagan și-a exprimat regretul, calificînd acest incident drept o „tragedie umană groaznică".

Incidentul este cel mai grav, de acest fel, de la declanșarea războiului irakiano-iranian în 1980. El s-a petrecut în condițiile și din cauza intensificării prezenței militare a S.U.A. în Golf, care și-au mărit, din mai anul trecut, de peste trei ori efectivele armate dislocate în această regiune, creînd, astfel, o stare de permanentă tensiune, soldată cu numeroase confruntări, amplificînd pericolul internaționalizării conflictului, cu grave implicații nu numai în zona Golfului și în regiunile învecinate, ci pentru însăși pacea și securitatea în lume.

Acest incident pune, încă o dată, în evidență, în mod dramatic, cît de grave sînt consecințele escaladei continue a încordării în apele Golfului, primejdiile create de prezența navelor de război americane în această regiune, doborîrea de către forțele S.U.A. a avionului de pasageri iranian demonstrînd caracterul funest, inadmisibil al politicii de forță, care contravine flagrant normelor de drept internațional, accentuează insecuritatea, agravează și mai mult starea conflictuală din zonă, aducînd profunde prejudicii statelor din regiune, păcii și securității internaționale.

Tragicul eveniment petrecut zilele trecute subliniază, încă o dată, justețea aprecierii tovarășului Nicolae Ceaușescu care a arătat, în repetate rînduri, că „prezența militară americană și a altor forțe militare străine în zona Golfului conduce la sporirea încordării internaționale", că sînt imperios necesare „retragerea neîntîrziată a tuturor navelor militare străine din Golf, încetarea oricăror atacuri și asigurarea navigației libere în această regiune". Este, aceasta, o expresie a poziției de principiu a României în favoarea eliminării, din viața internațională, a actelor de forță sau amenințare cu forța, în acest sens țara noastră propunînd măsuri concrete, inclusiv în ce privește conduita deplasărilor navelor militare pe mări și oceane.

Recentul incident, de o gravitate deosebită, relevă, cu acuitate, necesitatea abținerii de la orice măsuri și acțiuni de natură să ducă la agravarea conflictului, la creșterea pericolului de extindere a acestuia. Cu atît mai mult este stringent necesar să fie retrase neîntîrziat toate navele militare străine din Golf, să se pună capăt oricăror asemenea acte agresive, oricăror forme de intervenție armată, de recurgere la politica de forță.

Condamnînd cu indignare doborîrea avionului de pasageri iranian, deplîngînd profund pierderea de vieți omenești, opinia publică din România consideră că trebuie să se tragă toate învățămintele din acest incident tragic, astfel încît să se pună capăt cu desăvîrșire unor asemenea acțiuni care pot avea consecințe grave în regiune.

În actualele condiții internaționale deosebit de complexe, se impune să se facă totul pentru renunțarea la politica de forță și de amenințare cu folosirea forței, pentru întreprinderea de acțiuni constructive, întemeiate pe normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, pentru soluționarea numai și numai pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor, a diferendelor, a tuturor problemelor litigioase dintre state. Este, de aceea, necesar să prevaleze rațiunea și calmul în abordarea problemelor, în consens cu interesele supreme ale păcii, cu cauza colaborării și înțelegerii între popoare.

Condamnare fermă

● *Ministrul de externe al Iranului, A. Velayati, i-a cerut, într-o scrisoare, secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, să condamne guvernul S.U.A. pentru doborîrea deliberată a avionului de pasageri iranian. El a solicitat, de asemenea, trimiterea unei comisii de experți care să cerceteze împrejurările atacului.*

● *Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a condamnat doborîrea avionului iranian de pasageri de către forțele navale ale S.U.A. dislocate în Golf, subliniind necesitatea unei mari rețineri în acest moment dificil pentru pacea și securitatea regiunii. Într-o declarație dată publicității la New York, el a evidențiat importanța asumării răspunderii pentru ca o astfel de tragedie să nu se mai repete.*

● *Condamnînd cu fermitate Statele Unite, un purtător de cuvînt oficial sirian, a subliniat că acest incident demonstrează, încă o dată, pericolul pe care îl reprezintă prezența militară străină în apele Golfului.*

● *Marea Jamahirie Arabă Libiană Populară Socialistă, se arată într-un document al Ministerului de externe, denunță acest act ostil poporului iranian, arătînd că asemenea acțiuni pun în pericol securitatea statelor suverane din zona Golfului, pacea regiunii și a întregii lumi.*

● *O declarație a agenției „TASS" în legătură cu tragedia din Golf menționează, între altele, că doborîrea avionului civil iranian, pieirea unor oameni nevinovați, între care femei și copii, reprezintă o confirmare dramatică a urmărilor pe care le poate avea orientarea spre politica de forță, de agravare a încordării. Tragedia care a avut loc demonstrează, încă o dată, că flota militară americană trebuie să plece neîntîrziat din apele Golfului.*

● *China condamnă doborîrea de către S.U.A. a avionului de pasageri iranian în zona Golfului — a declarat un purtător de cuvînt al Ministerului de externe chinez, reafirmînd în același timp poziția R.P. Chineze împotriva amestecului militar străin în Golf.*

● *Guvernul Italiei deplînge profund doborîrea avionului de pasageri iranian, soldată cu victime — relevă o declarație a președintelui Consiliului de Miniștri. Se subliniază că acest incident tragic „va stimula Italia să prezinte noi inițiative concrete de pace privind regiunea Golfului".*

● *Guvernul Franței și-a exprimat „consternarea" în legătură cu doborîrea „din greșeală", de către forțe ale marinei S.U.A. din Golf, a unui avion de pasageri iranian — se arată într-un comunicat al Ministerului de externe francez.*

● *Purtătorul de cuvînt al Ministerului de externe al Indiei a arătat că un asemenea act de violență dovedește, încă o dată, că pacea în această regiune poate fi instaurată numai prin negocieri, iar prezența militară străină în Golf contribuie la agravarea tensiunii în regiune.*

MOSCOVA

Forumul comuniștilor sovietici

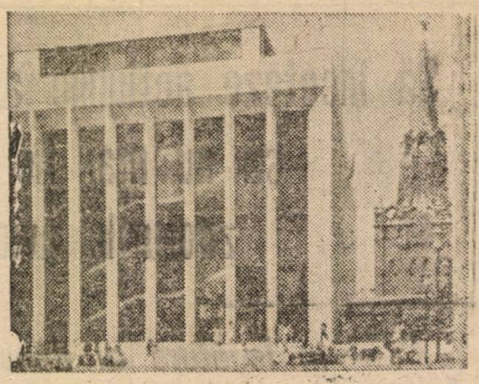

Sala Congreselor din Moscova — locul de desfășurare a lucrărilor forumului comuniștilor sovietici

Cea de-a 19-a Conferință Unională a P.C.U.S. și-a încheiat, săptămîna trecută, după patru zile de dezbateri, lucrările. Forumul comuniștilor sovietici, care — așa cum sublinia secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov — s-a vădit drept un important eveniment în viața partidului, a definit, în documentele adoptate, direcțiile de acțiune atît în probleme cu caracter general, cum sînt desfășurarea procesului de înfăptuire a hotărîrilor Congresului al XXVII-lea al P.C.U.S., sarcinile de aprofundare a restructurării, democratizarea societății sovietice și reforma sistemului politic, cît și în unele chestiuni concrete, legate de acțiunea de combatere a birocratismului, prezentarea largă și deschisă a problemelor și reforma sistemului juridic. A fost, de asemenea, adoptată o rezoluție care se referă la măsuri privind înfăptuirea reformei sistemului politic al țării.

În raportul prezentat la cea de-a 19-a Conferință Unională a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., s-a referit pe larg la măsurile întreprinse în U.R.S.S., în ultimii ani, în vederea dezvoltării economice și sociale, precum și în alte domenii. În ultima perioadă, a arătat el, dezvoltarea economiei se intensifică treptat. Anul trecut, întregul spor al venitului național s-a obținut — pentru prima dată — pe seama creșterii productivității muncii și a reînceput creșterea veniturilor reale ale oamenilor muncii. Tendința spre însănătoșirea situației social-economice se afirmă pe larg și în acest an, a continuat vorbitorul, adăugînd : În pofida elementelor pozitive, situația în economie se schimbă lent, mai ales dacă ne referim la rezultatul final — nivelul de trai al poporului. Printre cauze au fost citate existența vechilor șabloane economice, tendința de a se menține metodele administrative de comandă, rezistența față de nou.

În ce privește politica economică externă, a arătat raportorul, acordăm prioritate relațiilor cu țările socialiste, vom acționa și în direcția lărgirii legăturilor economice cu țările capitaliste și cu țările în curs de dezvoltare, pe baza avantajului reciproc. În acest domeniu se promovează, de asemenea, linia spre colaborare largă și complexă în domeniul științei, al tehnicii și producției, a menționat M. Gorbaciov.

Abordînd problema activizării prin toate mijloacele a potențialului spiritual, intelectual al societății sovietice, raportorul a arătat că în dezvoltarea științei și tehnicii s-au înregistrat deja transformări pozitive, însă, deocamdată, situația nu s-a putut schimba radical. În raport se preconizează elaborarea unui program de schimbări radicale în sfera învățămîntului și educației.

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S. s-a referit, în continuare, la problemele relațiilor internaționale, la inițiativele luate de Uniunea Sovietică în ultimii ani în domeniul politicii externe. S-a relevat că în domeniul politicii externe a U.R.S.S. s-a întîmplat ca hotărîri dintre cele mai importante să fie luate fără consultarea cuvenită cu prietenii. Aceasta — a subliniat M. Gorbaciov — a determinat o reacție neadecvată la evenimente internaționale și la politica altor state și, uneori, chiar decizii greșite.

Vorbitorul a precizat că, la baza contactelor sovietice pe linie interstatală, au fost puse dialogul, iar în sfera dezarmării — disponibilitatea pentru un control reciproc profund. Subliniind că un loc cheie îl deține concepția libertății de opțiune, M. Gorbaciov a evidențiat universalitatea acestui principiu în relațiile internaționale, într-un moment în care problema centrală, generală, mondială a devenit însăși supraviețuirea civilizației. Această concepție — a arătat vorbitorul — este determinată de diversitatea fără precedent și în continuă creștere a lumii. Sîntem martorii fenomenului de implicare activă în istoria mondială a miliardelor de oameni care, veacuri de-a rîndul, au rămas în afara ei. Aceste miliarde ies pe scena creației istorice independente în condiții cu totul noi. Iar în condițiile creșterii, pretutindeni, a conștiinței naționale, ei își vor spune cuvîntul în căutarea propriei căi.

În această situație, impunerea din afară — prin diferite mijloace, pentru a nu mai vorbi de cele militare — a orînduirii sociale, a modului de viață, a politicii constituie cele mai periculoase rămășițe ale anilor trecuți. Suveranitatea și independența, egalitatea în drepturi și neamestecul devin norme unanim recunoscute ale relațiilor internaționale; ceea ce constituie o mare cucerire a secolului al XX-lea — a afirmat secretarul general al C.C. al P.C.U.S. A te opune libertății de opțiune înseamnă a te opune mersului obiectiv al istoriei însăși. Iată de ce politica de forță, în toate formele și manifestările ei, și-a trăit traiul din punct de vedere istoric. În acest sens, vorbitorul a relevat necesitatea de a se sesiza și găsi noi posibilități de contracarare a politicii de forță, pe o bază politică mai largă decît în trecut. Aceste posibilități — a arătat el, în continuare — sînt întărite și de noii factori obiectivi care au apărut în a doua jumătate a secolului nostru.

Referindu-se la direcțiile de acțiune pe plan extern ale partidului și statului sovietic, vorbitorul a afirmat că va fi urmată cu consecvență linia de adîncire a relațiilor Uniunii Sovietice cu statele în curs de dezvoltare, cu mișcarea de nealiniere, va fi purtat un dialog activ și angajate negocieri cu oameni de stat învestiți cu putere în țările lor, în primul rînd în legătură cu direcția principală a politicii mondiale — problemele dezarmării.

P.C.U.S. — a arătat M. Gorbaciov — se consideră parte componentă a mișcării comuniste mondiale, care desfășoară, în prezent, căutări dificile de trecere într-un stadiu nou al dezvoltării sale istorice. Partidul va participa activ la aceste căutări, pe baza deplinei egalități în drepturi și a respectului reciproc — a subliniat secretarul general al C.C. al P.C.U.S.

Raportul s-a ocupat apoi de problemele perfecționării organizării puterii, conducerii politice și democrației în U.R.S.S. Raportorul a subliniat că în U.R.S.S. este necesară o asemenea organizare a puterii și conducerii în care ultimul cuvînt — decisiv — să-l aibă întotdeauna poporul, iar procesele autoconducerii și autoreglementării societății să aibă un cîmp cît mai larg de manifestare. Viața pune cu toată acuitatea în fața noastră sarcina regenerării puterii depline a sovietelor de deputați ai poporului. Politica partidului — economică, socială, națională — trebuie să se înfăptuiască, în primul rînd, prin sovietele de deputați ai poporului, ca organe ale puterii populare. Este important ca rolul sovietelor, ca organe reprezentative ale poporului, să fie întărit cu autoritatea partidului prin recomandarea pentru funcția de președinte al sovietelor, de regulă a primilor secretari ai comitetelor de partid respective — a relevat vorbitorul.

În continuare, M. Gorbaciov a prezentat spre dezbaterea conferinței propunerile cu privire la organizarea activității și împuternicirile organelor supreme ale puterii sovietice. În context, vorbitorul s-a referit la alcătuirea unui nou organ suprem reprezentativ al puterii de stat — Congresul deputaților populari al U.R.S.S. — care să se reunească o dată pe an pentru a soluționa cele mai importante probleme constituționale, politice și social-economice ale vieții țării.

Raportorul s-a oprit, totodată, asupra problemelor dezvoltării și perfecționării activității sindicale, a Comsomolului, a femeilor, a organizațiilor obștești.

Subliniind că problemele activității partidului și ale rolului său conducător se află în ultimul timp în centrul atenției societății, M. Gorbaciov a relevat că aceasta constituie încă o confirmare convingătoare că poporul leagă de partid spe-

rantele sale de viitor. P.C.U.S. trebuie să-şi înfăptuiască pe deplin funcţiile şi sarcinile de forţă conducătoare a societăţii — a spus raportorul —, dar tocmai acest lucru impune necesitatea de a se dezbate conţinutul concret al activităţii partidului în condiţiile actuale. Partidul trebuie să-şi restructureze activitatea, stilul, metodele şi formele de muncă, de la organizaţia de bază pînă la Comitetul Central.

Raportul consideră că numeroase fenomene negative din cadrul partidului sînt legate de faptul că centralismul democratic a fost, într-o anumită etapă, în mare măsură substituit prin centralismul birocratic, ceea ce a dus la încălcarea serioasă a normei leniniste, potrivit căreia organele de partid trebuie să se afle sub controlul maselor, la slăbirea rolului organelor alese ale partidului, la creşterea peste măsură a aparatului de partid.

În final, raportorul a relevat : Noi considerăm socialismul drept o orînduire a umanismului real, autentic, o orînduire a unei economii eficiente şi dinamice, o orînduire a echităţii sociale riguroase, a înaltei morale şi a înaltei culturi, a puterii populare autentice.

Luînd cuvîntul la încheierea lucrărilor, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, a evidenţiat participarea deosebit de activă a delegaţilor la dezbateri, arătînd că, în cadrul conferinţei, a dominat spiritul de exigenţă, de abordare fermă şi principială a problemelor. Vorbitorul a subliniat că a fost elaborată poziţia politică programatică în toate problemele vitale care au constituit obiectul dezbaterii de către întregul partid şi întregul popor, menţionînd că participanţii la conferinţă nu numai că au aprobat propunerile formulate în tezele C.C. al P.C.U.S., dar au şi contribuit la îmbogăţirea acestora prin experienţa organizaţiilor de partid şi a colectivelor de muncă.

În centrul atenţiei conferinţei — a spus Mihail Gorbaciov — s-a situat, în primul rînd, problema rolului partidului ca avangardă politică. Partidul, a menţionat el, dispune de toate pîrghiile necesare pentru exercitarea rolului său conducător, iar cea mai importantă dintre aceste pîrghii o reprezintă cele 20 de milioane de comunişti prin care partidul promovează linia sa politică în toate sferele societăţii sovietice.

Rolul conducător al P.C.U.S. în noile condiţii — a arătat secretarul general al C.C. — va fi în întregime determinat de prestigiul real pe care trebuie să şi-l asigure în permanenţă, prin acţiuni concrete, fiind necesar să se depăşească orice stare de pasivitate din partea membrilor partidului.

Referindu-se, în continuare, la problema sovietelor deputaţilor populari, el şi-a exprimat opinia că, în aprilie 1989, ar putea fi desfăşurate alegerile deputaţilor populari, iar în toamnă — alegerile sovietelor supreme unionale şi ale republicilor autonome.

În această săptămînă...

Precizări privind Africa australă

Într-o conferinţă de presă organizată la ambasada cubaneză de la Paris, Jorge Risquet Valdes, membru al Biroului Politic şi al Secretariatului C.C. al P.C. din Cuba, conducătorul delegaţiei ţării sale la recentele convorbiri cvadripartite privind Africa australă, de la Cairo (24—25 iunie a.c.), a afirmat că Rezoluţia 435/1978 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind proclamarea independenţei Namibiei este cheia procesului negocierilor cvadripartite asupra sud-vestului african. Potrivit agenţiei „Prensa Latina", Risquet a anunţat că a informat guvernele italian şi francez despre rezultatele ultimei reuniuni cvadripartite, iar, ulterior, se va deplasa în Belgia şi Portugalia în acelaşi scop, în timp ce adjunctul ministrului de externe cubanez întreprinde o misiune similară în R.F.G., Anglia şi Spania. După cum se vede, este vorba de state occidentale care, într-un fel sau altul, au raporturi strînse cu Africa de Sud.

Cu acelaşi prilej, Risquet a precizat că a avut loc o dare înapoi între întîlnirea similară de la Londra, de la începutul lunii mai, şi cea de la Cairo, întrucît reuniunea bipartită care s-a desfăşurat ulterior între Angola şi Africa de Sud (Brazzaville) n-a fost decît „o manevră a Pretoriei. Angolezii s-au deplasat la Brazzaville să asculte ceea ce au vrut să comunice sud-africanii, a căror delegaţie i-a avut în componenţă pe ministrul apărării şi pe cel al afacerilor externe, în vreme ce Luanda a fost reprezentată la nivel de experţi". „Reprezentanţii Pretoriei le-au spus (angolezilor — n.n.) că trebuie modificată Rezoluţia 435 şi au proferat ameninţări împotriva Angolei şi a altor ţări din «linia frontului»", a adăugat Jorge Risquet Valdes, care a denunţat ajutorul acordat de Africa de Sud grupărilor rebele UNITA, din Angola, şi RENAMO, din Mozambic.

În fine, el a calificat drept „absurdă versiunea Pretoriei asupra recentei riposte a forţelor angoleze şi cubaneze contra trupelor sud-africane din sud de Cahama, în Angola". Referindu-se la trupele cubaneze aflate în Angola, potrivit agenţiei citate, el le-a „apreciat la 35 000 oameni, plus un anumit număr care, din raţiuni militare, nu poate fi dezvăluit".

Pe de altă parte, în contextul evenimentelor privind direct actualele stări de lucruri din Africa australă, a reţinut atenţia şi ştirea privind vizita, în S.U.A., a liderului UNITA, Jonas Savimbi, prilej cu care el a fost primit de şeful Executivului american, Ronald Reagan. Potrivit agenţiei „E.F.E.", justificînd această întîlnire, Administraţia americană arată că „doreşte să menţină contacte cu toate părţile implicate în conflictul din Africa australă". De notat, în sfîrşit, că Administraţia Reagan a acordat sprijin militar grupării UNITA, inclusiv cu rachete „Stinger", fapt care a condus la complicarea situaţiei, şi aşa complexe, din zonă, avînd implicaţii asupra tuturor problemelor aflate în suspensie.

Reuniune pentru dezarmare nucleară

În oraşul suedez Lund, s-au desfăşurat lucrările celei de a şaptea conferinţe anuale a Mişcării vest-europene pentru dezarmare nucleară, forum constituit în 1980. La reuniune au participat aproximativ 900 de delegaţi, reprezentînd diferite organizaţii politice, sindicale, de tineret, de femei, religioase şi altele.

Au fost dezbătute probleme privind destinderea pe plan internaţional, crearea de zone libere de arme nucleare, relaţia dintre dezarmare şi dezvoltare, necesitatea unor noi măsuri de asigurare a păcii. Totodată, au fost abordate aspecte legate de soluţionarea pe cale politică a situaţiei din Orientul Mijlociu, precum şi probleme cu care se confruntă ţările în curs de dezvoltare. Printre cei care au luat cuvîntul, Roland Paulson, om de ştiinţă suedez, a arătat că securitatea pe plan mondial nu poate fi asigurată prin mijloace militare. La rîndul său, Michael Gapes, membru al Partidului Laburist britanic, a apreciat că noţiunea de securitate universală, alături de aspectele politice şi militare, trebuie să cuprindă şi extinderea cooperării economice şi pe plan cultural.

Totodată, numeroşi vorbitori şi-au exprimat regretul că, la cea de-a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, nu s-au stabilit măsurile necesare care să ducă la întreprinderea de noi acţiuni concrete pentru dezarmare, în primul rînd nucleară. Participanţii la reuniunea de la Lund, au decis ca următoarea conferinţă a Mişcării să aibă loc, anul viitor, în Spania.

Noua Caledonie. Un acord în dificultate?

După semnarea, săptămîna trecută, la Paris, de către primul ministru Michel Rocard, de către preşedintele Frontului de Eliberare Naţională Kanak Socialist (F.E.N.K.S.), Jean-Marie Tjibaou, şi de liderul forţelor de dreapta din Noua Caledonie, Jacques Lafleur, a acordului care prevede organizarea, în 1998, a unui referendum asupra autodeterminării acestui teritoriu de peste mări al Franţei, au intervenit noi evoluţii în această problemă.

Astfel, participanţii la şedinţa Comitetului directorilor partidului Uniunea Caledoniană — principala forţă politică din cadrul F.E.N.K.S. — nu au ajuns la o părere unanimă în legătură cu acordul de la Paris referitor la viitorul Noii Caledonii, a declarat, la sfîrşitul săptămînii trecute, Jean-Marie Tjibaou. S-au făcut aprecieri că acest acord ar viza legarea definitivă a Noii Caledonii de Franţa şi ar împiedica obţinerea independenţei acestui teritoriu. După cum se ştie, F.E.N.K.S. a boicotat alegerile regionale din 29 aprilie, desfăşurate în aceeaşi zi cu primul tur al alegerilor prezidenţiale franceze, în pofida criticilor stîngii franceze.

AMERICA CENTRALĂ

Între „logica negocierilor" și politica de forță

În perspectiva împlinirii unui an de la semnarea acordului regional de pace în America Centrală (7 august 1987), o primă încercare de bilanț pune în evidență eforturile și demersurile realizate pînă acum, ca și obstacolele existente, dar, fapt semnificativ, posibil de depășit prin permanenta funcționare a voinței de pace și, deci, prin continuarea acțiunilor inspirate de aceasta. Este concluzia care prevalează atît în rîndul statelor centro-americane — ai căror președinți se vor reîntîlni, probabil, la 7 august viitor —, cît și în cadrul „Grupului de la Contadora" și a „Grupului de sprijin", care au decis să-și revitalizeze contribuția la impulsionarea procesului de pace în America Centrală.

Președinții statelor semnatare ale acordului de pace din America Centrală (7 august 1987) — Jose Azcona (Honduras), Napoleon Duarte (Salvador), Oscar Arias (Costa Rica), Vinicio Cerezo (Guatemala) și Daniel Ortega (Nicaragua) — intenționează să se reîntîlnească, luna viitoare, pentru a face bilanțul unui an de funcționare a amintitului acord regional

Acordul de pace, semnat anul trecut la Ciudad de Guatemala, a fost rezultatul voinței exprese a statelor centro-americane de a vedea restabilită pacea în regiune, pe baza unei inițiative proprii și a convingerii că dialogul reprezintă singura cale viabilă de atingere a acestui obiectiv. În cadrul procesului extrem de complex de restabilire a calmului în zonă, prin asumarea unor angajamente clare și concrete, primele luni care au trecut de la semnarea acordului au adus realé speranțe, în ciuda conștiinței că este vorba de un drum complicat, sinuos și, nu în ultimă instanță, de durată. Au fost create, astfel, comisii de reconciliere națională în statele unde se puneau asemenea probleme ; a existat o serie de inițiative de dialog între guvern și grupurile insurgente (Salvador, Guatemala) ; a fost semnat „acordul de la Sapoa", între regimul sandinist și grupurile „contras", privind încetarea (preliminară) a focului. Totuși, după o perioadă de debut promițător, cînd s-au realizat pași concreți pe calea reducerii tensiunilor, se înregistrează, în ultimul timp, o încetinire a ritmului inițial, o revenire a încordărilor și o „reafirmare" a obstacolelor.

Este contextul în care „Grupul de la Contadora" și „Grupul de sprijin" au cerut guvernelor țărilor centro-americane să reia „dialogul politic pentru pace", să suspende orice ajutor acordat forțelor neregulate, să nu permită folosirea teritoriului național pentru amenințări sau atacuri asupra statelor vecine și să definitiveze crearea mecanismului adecvat pentru verificarea modului de respectare a angajamentelor asumate prin semnarea acordului de pace. „Este azi evident că folosirea forței, stimularea confruntării, atmosfera de amenințări cu o intervenție militară în regiune și cursa înarmărilor nu încurajează, ci, din contră, blochează logica negocierilor și efortul de pace", se arată în comunicatul reuniunii miniștrilor de externe ai statelor membre ale celor două echipe negociatoare. Același document relansează apelul adresat țărilor care au interese în regiune de a contribui la cauza restabilirii calmului în zonă ; de asemenea, cheamă de urgență guvernele din America Centrală să respecte articolul șapte al acordului de pace, referitor la continuarea negocierilor asupra punctelor rămase în suspensie privind problemele de securitate.

Considerentele enunțate pornesc de la realitatea prezentă : în Salvador, negocierile guvern-insurgenți rămîn, în continuare, blocate, confruntările armate sporind numărul victimelor omenești și al daunelor materiale ; încercările similare de dialog în Guatemala sînt încă în faza de intenții acceptate de părți, dar neconcretizate ; „acordul de la Sapoa", privind o încetare a focului între trupele sandiniste și grupurile „contras", se află, de cîteva săptămîni, în suspensie. În plus, se menține politica ostilă a Washingtonului față de Nicaragua, materializată prin sprijinirea elementelor „contras", refuzul unor negocieri directe, încercările de izolare politico-diplomatică a Managuei, continuarea blocadei economice. Un nou focar de tensiune a apărut, pe de altă parte, în Panama, urmare a tendințelor de amestec intern din partea S.U.A., a presiunilor economice și militare vizînd o „ordine panameză" după voința Washingtonului.

Implicarea americană în regiune, foarte accentuată în ultimii ani, influențează adesea direct cursul evenimentelor din zonă, stînjenind, în fapt, afirmarea obiectivelor proprii ale statelor respective, prin încercarea de a fi impuse interese ce nu le aparțin. Turneul recent al secretarului de stat american George Shultz în patru state din America Centrală (cu excepția Nicaraguei) a fost comentat de observatori ca o vizită vizînd promovarea politicii S.U.A. în regiune și influențarea, în acest sens, a țărilor respective. Desfășurat între 29 iunie—1 iulie, turneul — au declarat personalități americane care au cerut să le fie păstrat anonimatul — a avut loc în condițiile în care, comentează agenția „EFE", S.U.A. recunosc necesitatea unei „reevaluări" a strategiei lor politice în America Centrală, pornindu-se de la constatarea unei „blocări" evidente în prezent. Pe de o parte, au declarat sursele amintite, s-a urmărit pregătirea terenului pentru ca Administrația să ceară, în curînd, Congresului aprobarea de noi ajutoare economice și militare pentru grupurile „contras". (Aceasta, scrie aceeași agenție, deși se știe că numeroși congresmeni sînt extrem de sceptici față de un viitor vot favorabil, ceea ce ar însemna, pentru Administrație, o dură bătălie în forul legislativ în ultimele luni ale actualului mandat și în plină campanie electorală). Pe de altă parte, în absența obținerii rezultatului scontat prin presiunile economice exercitate asupra statului pana-

În această săptămînă...

Roma. O opțiune contestată

Timp de două zile (29—30 iunie), în parlamentul italian a fost dezbătută problema instalării în țară a celor 72 de bombardiere „F-16" care, în interval de trei ani, urmează să părăsească baza americană de la Torrejón (Spania).

După ce a respins documentele prezentate de opoziția de stînga, Camera Deputaților l-a aprobat pe cel al majorității, ce reia argumentele guvernului privind disponibilitatea găzduirii, pe teritoriul italian, a aripii tactice 401 a N.A.T.O. Rezoluția majorității a fost aprobată cu 298 de voturi pentru (reprezentanții celor cinci partide ce alcătuiesc coaliția condusă de democrat-creștinul Ciriaco De Mita), 196 contra (opoziția de stînga : comuniști, democrat-proletari, radicali și ecologiști) și 24 abțineri. Locul decis pentru instalarea celor 72 de aparate, plus alte șapte avioane de același tip, numite „de rezervă", este insula Capo Rizzuto, din zona Crotone deoarece — se explică în document — aici „există deja instalații radar adecvate iar zona Crotone se află în afara serviciilor aeriene civile".

Partidele opoziției de stînga — și, în primul rînd, P.C. Italian — au criticat cu fermitate o asemenea opțiune, atrăgînd atenția că ea se înscrie în tendințele de „modernizare" a arsenalelor Europei occidentale, tendințe tot mai viu contestate de opinia publică deoarece ele contravin exigențelor destinderii și creșterii încrederii. Este straniu — remarcă o serie de observatori — că experiența protestului popular împotriva bazei americane de la Comiso (care urmează să fie desființată, potrivit acordurilor sovieto-americane privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune) nu a fost înțeleasă de cei care, azi, autorizează transferarea în Italia a unor forțe militare americane în legătură cu care spaniolii au făcut totul pentru a le disloca, iar alte țări membre ale N.A.T.O. au refuzat să le acorde găzduire.

mez — înlăturarea șefului forțelor armate, generalul Manuel Noriega —, se încearcă, în prezent, o atragere a statelor centro-americane și, în general, latino-americane la sprijinirea poziției S.U.A. Respectiv, o adeziune la „necesitatea unor schimbări" în Panama, în numele unei „democrații" în stil american, ceea ce, în optica S.U.A., nu exclude ideea unei intervenții militare directe, subsumată acestui obiectiv. Dar, comentează observatorii, este nerealist să se creadă că țările Americii Latine vor accepta chiar ideea în sine a unei acțiuni militare și cu atît mai puțin sprijinirea și aprobarea ei.

Totuși, posibilitatea unei intervenții militare a S.U.A. în Panama nu a fost și nu este exclusă nici în prezent dintre opțiunile evidențiate de diverse personalități americane, atunci cînd se referă la modalitățile de a se exercita presiuni asupra guvernului acestei țări. Recent, o serie de indicii privind unele pregătiri militare americane mai intense, desfășurate la bazele S.U.A. de pe malul Canalului Panama, au făcut să crească îngrijorarea față de o asemenea posibilitate. Jose Maria Cabrera, adjunct al ministrului de externe panamez, a confirmat, zilele trecute, că pericolul și amenințările, în acest sens, sînt foarte serioase, dată fiind vasta mobilizare militară americană din ultimele săptămîni, care ar putea indica iminența unei intervenții. A sporit, de pildă, numărul soldaților de la bazele de pe malul canalului (efectivele se ridică acum la circa 10 000), unde au fost aduse și o serie de echipamente moderne de luptă, între care numeroase elicoptere de asalt ; a fost pus, de asemenea, în alertă spitalul militar american și s-a trecut, de curînd, la operațiuni de evacuare a civililor și diplomaților americani spre bazele amintite și, apoi, spre S.U.A. ; oricît ar părea de macabru, unele informații, citate de agenția „Prensa Latina", se referă și la aducerea, la aceleași baze, a circa o mie de sicrie și alte mii de saci de plastic pentru transportul de cadavre. În sfîrșit, în cercurile gazetărești panameze se subliniază lipsa oricărei reacții — de confirmare sau infirmare — a Administrației americane față de știrile privind o posibilă acțiune militară. Atmosfera de încordare și de așteptare tensionată, relevă ministrul panamez, este alimentată și de zborurile avioanelor americane deasupra instalațiilor militare panameze ; o eventuală operațiune directă, posibilă chiar în zilele următoare, declara el ,s-ar putea materializa, de pildă, prin ocuparea Canalului Panama.

Aceeași atmosferă este menținută și în relațiile cu Nicaragua. Recentul turneu al secretarului George Shultz, primul din 1986, s-a caracterizat, de pildă, tocmai prin atacurile insistente la adresa Managuei, prin acuzațiile privind nerespectarea, de către Nicaragua, a prevederilor acordului de pace. „Statele din regiune — a declarat în legătură cu aceasta președintele nicaraguan Daniel Ortega — au decis ca analiza modului cum este respectat tratatul de pace să fie făcută de secretarii generali ai O.N.U. și O.S.A., ca și de miniștrii de externe ai țărilor membre ale echipelor negociatoare și ai propriilor noastre state. Aceștia au elaborat un raport, care afirmă contrariul celor susținute de S.U.A.". De asemenea, președintele nicaraguan a relevat că, în scopul scoaterii din impas a negocierilor cu grupurile „contras", Nicaragua a prelungit din nou, în mod unilateral, încetarea focului cu încă 30 de zile (pînă la 31 iulie), propunînd ca dialogul să fie reluat în acest interval de timp. Pe de altă parte, Daniel Ortega a arătat că Nicaragua a cerut Statelor Unite, prin intermediul Curții de Justiție de la Haga, despăgubiri în valoare de 12,2 miliarde dolari, reprezentînd daune provocate de politica agresivă americană. Pierderile suferite se datorează minării porturilor nicaraguane de către C.I.A. (în 1984), blocadei economice impuse în 1985, acțiunilor de împiedicare a acordării unor credite de către băncile internaționale, la care se adaugă numeroși morți și răniți de pe urma confruntărilor militare cu grupurile „contras", stipendiate de S.U.A.

În acest context agravat de amestecul străin, deciziei „Grupului de la Contadora" și „Grupului de sprijin" de a-și reactiva rolul lor mediator, favorabil soluțiilor politice în America Centrală, i se adaugă, în ultimele zile, inițiativa șefilor de state din regiune de a se organiza o nouă întîlnire la nivel înalt, ulterioară unei reuniuni ministeriale pregătitoare. Încrederea în dialog, ca și în capacitatea de soluționare pe o bază proprie, independentă a crizei regionale se confirmă, astfel, ca o constantă a pozițiilor afirmate de țările din zonă, conștiente de dificultățile ce trebuie depășite, dar și de necesitatea asumării mai ferme a propriului destin.

Anca Voican

În această săptămînă...

Asia și Pacific. Reuniuni și contacte politice

■ *În capitala Malayeziei, Kuala Lumpur, a avut loc o conferință a țărilor din zona Asiei și Oceanului Pacific, consacrată unei sfere largi de probleme politice și economice regionale și internaționale. Au luat parte specialiști din 22 de țări, între care reprezentanți ai țărilor membre ale Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est (A.S.E.A.N. — Brunei, Filipine, Indonezia, Malayezia, Singapore, Thailanda), delegați din U.R.S.S., S.U.A., R.P.D. Coreeană, Coreea de Sud, R. P. Mongolă, Japonia etc.*

În cuvîntul rostit în deschiderea lucrărilor conferinței, Abu Hassan Omar, ministrul de externe al Malayeziei, a arătat că țările membre ale A.S.E.A.N. se pronunță pentru înfăptuirea, cît mai grabnică, a planurilor de transformare a sud-estului asiatic într-o zonă a păcii și neutralității, liberă de arme nucleare.

Evocînd situația economică din regiune, ministrul malayezian a relevat consecințele serioase ale măsurilor protecționiste și s-a pronunțat pentru lichidarea barierelor din comerțul internațional, pentru transferul liber de tehnologie. Dificultățile create de măsurile protecționiste, a afirmat el, reprezintă o amenințare pentru țările din Asia de sud-est. În cuvîntarea sa, el a remarcat rolul A.S.E.A.N. în sporirea înțelegerii, încrederii și bunăvoinței în zonă.

■ *Tot în perimetrul sud-est asiatic, la Bangkok, capitala Thailandei, a luat sfîrșit, la 30 iunie, cea de-a șasea reuniune a Comitetului Permanent al A.S.E.A.N., care a prilejuit o examinare a problemelor privind cooperarea organizației cu alte state ale lumii, inclusiv S.U.A. și C.E.E.*

Cîteva zile mai tîrziu, la 4 iulie, la Bangkok, au început lucrările conferinței anuale a miniștrilor de externe din țările membre ale A.S.E.A.N. Pe agendă — o serie de probleme actuale ale situației din regiune și aspecte curente ale cooperării economice în cadrul Asociației. În legătură cu subiectele în dezbaterea întrunirii (aflată în plină desfășurare cînd scriem aceste rînduri), ministrul malayezian de externe a declarat că vor fi discutate și posibilitățile realizării unei zone a păcii, fără arme nucleare, în această parte a lumii și, de asemenea, problema datoriei externe, a unor acțiuni comune în vederea reducerii și lichidării barierelor protecționiste din comerțul mondial.

■ *În același timp, — informează agenția „Kyodo" — la Bangkok a sosit Norodom Sianuk, președintele Kampuchiei Democrate, pentru convorbiri cu miniștrii de externe ai țărilor membre A.S.E.A.N., privind modalitățile de găsire a unei soluții politice conflictului kampuchian. Se așteaptă — comentează aceeași agenție — ca întrevederile să se refere în special la proiectata întîlnire neofocială de la Jakarta privind conflictul din Kampuchia, care ar urma să aibă loc la sfîrșitul lunii iulie.*

Guvernul de coaliție al Kampuchiei Democrate (C.G.D.K.) a declarat că baza de discuții a preconizatei întîlniri neoficiale de la Jakarta trebuie să o constituie retragerea trupelor vietnameze din Kampuchia — relatează o știre a agenției „China Nouă". Această poziție este exprimată într-o declarație semnată de Norodom Sianuk, președintele Kampuchiei Democrate, Son Sann, premier al C.G.D.K., și Khieu Samphan, vicepreședinte al Kampuchiei Democrate. În declarație se arată că C.G.D.K. cere retragerea trupelor vietnameze din Kampuchia în trei faze — sub supraveghere internațională — și, la sfîrșitul celei de-a doua faze, formarea unui guvern cvadripartit, sub conducerea lui Norodom Sianuk. Guvernului provizoriu i se va încredința sarcina de a organiza alegeri libere, directe și generale, sub supraveghere internațională, pentru o Adunare Constituantă care va elabora și adopta Constituția țării. Declarația cere ca Vietnamul să participe, chiar de la început, la întîlnirea neoficială de la Jakarta. „Odată realizat un acord, țările interesate, cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate al O.N.U. și secretarul general al O.N.U. vor lua parte la o conferință internațională care să garanteze acordul respectiv, precum și independența, neutralitatea și integritatea teritorială ale Kampuchiei" — se afirmă în declarație.

Într-o scrisoare (despre care informează „China Nouă"), adresată, la 25 iunie, secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, președintele guvernului de coaliție al Kampuchiei Democrate, Norodom Sianuk, a expus poziția guvernului său în legătură cu viitoarea întîlnire neoficială de la Jakarta dintre cele patru fracțiuni kampuchiene și Vietnam, și a cerut, din nou, Vietnamului să înceapă imediat convorbiri directe cu C.G.D.K. Secretarului general al O.N.U. i s-a solicitat ca declarația C.G.D.K. să fie difuzată ca document oficial al Adunării Generale.

■ *În suita contactelor din spațiul asiatic și al bazinului Pacificului, se înscrie și turneul început, la 5 iulie, de secretarul de stat american, George Shultz, turneu ce include : Malayezia, Indonezia, Filipine, Hong Kong, R. P. Chineză, Coreea de Sud, Japonia, Insulele Marshall.*

PARIS

Declarația guvernamentală

La 29 iunie, primul ministru, Michel Rocard, a prezentat, în Adunarea Națională, Declarația guvernamentală, de politică generală a cabinetului său.

Al doilea guvern condus de primul ministru socialist, Michel Rocard, prezintă puține schimbări față de precedentul. Au fost reconfirmați în funcții titularii principalelor portofolii : Lionel Jospin, primul ministru de stat, ministrul educației, cercetării și sportului ; Pierre Beregovoy — ministrul economiei ; Roland Dumas — ministru de externe ; Jean-Pierre Chevenement — ministrul apărării ; Pierre Joxe — ministrul justiției ; Jack Lang — ministrul culturii. Cu excepția lui Jospin și Chevenement, care intră, pentru prima dată, într-un guvern, ceilalți au deținut, aceleași portofolii ca în guvernele anterioare socialiste ale premierilor Pierre Mauroy (1981—1984) și Laurent Fabius (1984—1986). În declarația cabinetului său, Michel Rocard s-a pronunțat — în domeniul politicii interne — pentru continuarea liniei „economiei de austeritate" și modernizarea industriei și agriculturii, ca și pentru intensificarea cercetării științifice. Una din sarcinile prioritare o constituie lupta împotriva sărăciei.

Pe plan internațional, Rocard a insistat asupra pregătirii temeinice a Franței în vederea creării unei piețe unice vest-europene.

Consecventă politicii sale în domeniul militar, definită, la începutul anilor '60, de generalul Charles de Gaulle, Franța va continua să-și asigure mijloacele necesare pentru garantarea propriei securități, a independenței și apărării intereselor sale. „Descurajarea" nucleară, se arată în Declarație, constituie „o garanție indispensabilă a păcii în Europa" și trebuie să-și îndeplinească rolul, fără să împiedice căutările din domeniul realizării unui „echilibru stabil al forțelor la nivelul cel mai scăzut al armamentelor". (Cabinetul francez a anunțat, anterior, că va spori eforturile în vederea transpunerii în viață a programului militar pe cinci ani, 1987—1991, potrivit căruia Franța urmează să-și dezvolte, considerabil, forțele nucleare cu baza la sol și pe mare).

La 2—3 iulie, la Paris, s-a desfășurat ședința Comitetului Director al Partidului Socialist. Au fost formulate critici puternice la adresa componenței celui de-al doilea cabinet condus de premierul Michel Rocard. Acesta a apărat politica de „deschidere spre centru" preconizată de președintele François Mitterrand, pe parcursul campaniilor electorale pentru alegerile prezidențiale și cele legislative anticipate. Michel Rocard a apreciat că această măsură nu constituie un obstacol în calea unei politici de stînga, ci, dimpotrivă, un „sprijin" pentru aceasta, guvernul său fiind orientat, cu hotărîre, spre stînga.

Explicațiile justificative ale premierului Rocard sînt dictate de situația nouă creată de alegeri : în timp ce președintele F. Mitterrand se dorește a fi deasupra partidelor pentru a-și exercita funcția supremă în stat ca „președinte al tuturor francezilor" și a promovat această „deschidere spre centru" atît principial, cît și din rațiuni electorale, noul președinte al P.S., Pierre Mauroy, fost premier între anii 1981—1984 și primar al orașului Lille, se află mult mai la stînga, în comparație cu tendințele sau curentele din cadrul partidului, conduse de Michel Rocard, Pierre Chevènement, în prezent, ministru al apărării, sau Laurent Fabius, actualmente președinte al Adunării Naționale a Franței. Deși aceste curente există de mai mulți ani și nu au afectat coeziunea P.S., ele au „un cuvînt de spus" în dezbaterile din cadrul partidului. De aici „criticile" formulate în Comitetul Director. Observatorii politici notează — în termeni consacrați — că tendința Rocard s-a aflat, întotdeauna, la așa-zisa „dreaptă a P.S."; la un fel de echidistanță între linia Pierre Mauroy și politica de centru în Franța. Această realitate incontestabilă nu a împiedicat Direcțiunea P.S. să se angajeze, anul trecut, să susțină candidatura lui Rocard la prezidențiale, dacă președintele Mitterrand nu s-ar fi hotărît să candideze pînă la urmă și să-l susțină, apoi, în funcția de prim-ministru. Ilustrativă pentru coeziunea P.S. este și numirea, ca primul secretar de stat, a lui Lionel Jospin, fost prim secretar al partidului, mult mai apropiat de Pierre Mauroy. Președintele François Mitterrand arăta că „majoritatea parlamentară există, este coerentă, puternică și va dura". „Franța există și va fi guvernată", a subliniat șeful statului.

Noul guvern — al doilea —, condus de Michel Rocard, se sprijină, deci, de la intrarea în funcțiune a noii Adunări Naționale, la 23 iunie, pe o majoritate de 275 deputați socialiști și pe aliații lor. Partidul Socialist dorește ca și alte forțe să se reunească, ulterior, în jurul nucleului acesta majoritar.

Opoziția. Uniunea pentru Democrație Franceză (U.D.F.), devenită primul partid de centru-dreapta, cu 129 de mandate în Adunare, a fost înființată de fostul președinte Valéry Giscard d'Estaing ; ea l-a reales pe acesta în funcția de președinte al partidului, în locul lui Jean Lecanuet, aflat, timp de 10 ani, la conducere. Într-un interviu, d'Estaing a confirma că U.D.F. s-ar alătura clar taberei opoziției. Pe plan extern, estimă că politica franceză trebuie „europenizată" ; Franța este pe punctul de a-și „europeniza" economia (aluzie la piața unică vest-europeană preconizată pentru anul 1992), dar trebuie să facă același lucru și în domeniul politic, a afirmat președintele U.D.F., care aspiră, împreună cu fostul cancelar vest-german, Helmut Schmidt, la o posibilă președinție, „permanentă" a Pieței comune.

Adunarea pentru Republică (R.P.R.) — președinte : Jacques Chirac, primar al Parisului ; secretar general : Alain Juppe, ales în locul lui Jacques Toubon — dispune de 126 de mandate. Este partidul de două ori înfrînt — la prezidențiale și la alegerile generale anticipate de la 5 și 12 mai. Participanții la o ședință a R.P.R. au declarat că nu doresc să realizeze o apropiere de socialiști, iar Alain Juppe a subliniat că partidul său se alătură clar opoziției.

În această vară nu va fi sesiune extraordinară a Adunării Naționale, anunță primul ministru Michel Rocard. Dezbaterile, eventualele înfruntări dintre forțele de stînga, majoritare în parlament, și opoziție se vor decanta pînă la sesiunea din toamnă.

D. T.

În această săptămînă...

C. E. E. „Semestrul" elen

Grecia a preluat, de la 1 iulie, președinția Comunității Economice vest-europene pentru acest semestru. (Grecia numără peste 10 milioane de locuitori, dispune de flota comercială cea mai puternică din cadrul C.E.E. și, ca venit pe locuitor, se situează înaintea Portugaliei). La Atena s-a anunțat că președinția elenă va continua eforturile anterioarei președinții vest-germane în perspectiva creării pieței unice vest-europene începînd cu anul 1992. Un alt obiectiv prioritar pe care și-l propune „semestrul elen" este crearea unui spațiu social comun, conceput ca o premisă necesară pentru realizarea „obiectivului 1992", imposibil a se înfăptui fără ca, „în prealabil, să se ajungă la o armonizare a nivelelor economice și sociale ale statelor membre" ale C.E.E.

La încheierea președinției vest-germane a activităților comunitare, Comisia C.E.E. a întocmit o prognoză a dezvoltării economice a organizației în anii 1988—89 : ritmurile generale de creștere economică, în majoritatea țărilor „celor 12", nu vor depăși 2 la sută; rata șomajului se va menține la nivelul de 11,3 la sută, în primul an, și de 11,1 la sută, în al doilea an al perioadei studiate ; rata inflației se va stabiliza în jurul a trei procente.

Cu prilejul asumării președinției instituțiilor C.E.E., primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, a subliniat, într-o declarație făcută la Atena și reluată de „E.F.E.", că „o piață unică presupune prețuri uniforme pentru produse, dar acest lucru nu se va putea obține dacă nivelul de producție al diverselor economii va înregistra mari inegalități". Premierul elen mai declara că „este posibil să se aștepte o variantă socialistă a Europei unificate", relevînd că opinia sa se bazează pe faptul că, în următorii doi ani, președinția Pieței comune va fi preluată, succesiv, de țări din sudul Europei, de state cu guverne socialiste, începînd cu Grecia și continuînd cu Spania, Franța.

După cum se cunoaște, încă în urmă cu cîteva luni, primul ministru Andreas Papandreu a declarat că președinția țării sale va acorda o atenție deosebită colaborării economice între Est și Vest. Pe planul mai larg al relațiilor externe ale comunității vest-europene, premierul elen pledează pentru stabilirea a „diferite niveluri de cooperare cu S.U.A. și Japonia", întrucît un război economic nu ar fi util nimănui.

Astfel, relațiile dintre Piața comună și Japonia au fost examinate la 6 și 7 iulie, la Tokio (rezultatele încă nu ne-au parvenit), în cadrul unor consultări la nivel de experți. În orice caz specialiștii comunitari au părăsit sediul de la Bruxelles cu mai multe dosare care inventariau divergențele din domeniul comercial, unele de pe plan industrial și tehnologic.

R.P. MONGOLĂ

1988 — an decisiv în realizarea planului cincinal

Un minut în economia R. P. Mongole — arăta o statistică recentă — valorează cît o producție de energie electrică de 5 119 kwh, 13,5 tone de cărbune, construcții în valoare de 2 600 tugrici și o producție de bunuri de consum de 7 113 tugrici. Sînt cifre ce ne apar firești, dacă facem o retrospectivă a eforturilor depuse, îndeosebi în ultimele două decenii, de poporul mongol, sub conducerea Partidului Popular Revoluționar Mongol, pentru atingerea cu succes a obiectivului de bază al programului P.P.R.M. — transformarea țării într-un stat industrial-agrar, cu o economie diversificată.

Grație ritmurilor înalte de creștere, Mongolia a reușit să depășească, la o serie de indicatori economici și sociali, țări care, nu demult, se aflau înaintea ei. Sînt de remarcat, în acest sens, ritmurile înalte de creștere atinse în ultimii 15—20 de ani la venitul național sau la schimburile economice externe, care, în prezent, sînt de cîteva ori mai mari decît cele ale altor țări în curs de dezvoltare și chiar decît ale unor țări dezvoltate. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale s-a menținut, în ultimele două decenii și jumătate, la 9,4 la sută, astfel încît industria mongolă realizează, la ora actuală, întreaga producție a anului 1960 în numai 39 de zile, iar partea ei de contribuție la venitul național a ajuns la 33 la sută (față de 16,4 la sută în 1960). De asemenea, în mai puțin de patru luni este realizat venitul național al anului 1960.

Relevînd, cu justificată mîndrie, progresele substanțiale înregistrate de poporul mongol în cei 67 de ani de la revoluția populară, N. Sendenjev, prim-vicepreședinte al Comisiei guvernamentale pentru relațiile cu țările membre ale CAER, sublinia — într-un articol publicat în revista „Comerțul exterior al Mongoliei" — că această țară „continuă să se afle, totuși, în urma altor state socialiste în ceea ce privește indicatori economici importanți, cum ar fi volumul produsului social, productivitatea muncii, venitul național pe locuitor. A fost un motiv firesc ca, începînd din 1986, să se intensifice căutările creatoare în direcția îmbunătățirii mecanismului economic, eficienței și calității producției sociale. Anul 1988 este considerat hotărîtor în realizarea cu succes a obiectivelor celui de-al 8-lea plan cincinal (1986—1990) al Mongoliei ; un an deosebit de intens, în care nu va fi suficientă doar îndeplinirea planului anual, ci și lichidarea rămînerilor în urmă înregistrate în cei doi ani precedenți ai cincinalului. Așa se explică de ce, pentru acest an, este prevăzută o rată de creștere a venitului național (16,5 la sută) mai mare decît media prevăzută pentru întregul cincinal — 15,8 la sută.

Esența planului de dezvoltare social-economică a Mongoliei în 1988 — releva, recent, agenția „Mongolpress" — constă în promovarea unei politici de dezvoltare socială mai viguroasă, sporirea volumului producției sociale cu cheltuieli cît mai mici. Numai pentru construirea de centre sociale și culturale sînt alocate, anul acesta, fonduri cu 5,1 la sută mai mari decît în 1987. De menționat, în acest context, faptul că cheltuielile bugetare pentru scopuri militare vor fi reduse, în 1988, cu 5,1 la sută.

„Banii merg acolo unde sînt mai necesari" — sublinia agenția citată : în primul rînd la construcția de locuințe. În 1988 vor fi construite locuințe noi în suprafață totală de 250 000 metri pătrați (cu 20 000 metri pătrați mai mult decît în anul precedent). În al doilea rînd, fonduri importante sînt alocate, și în 1988, pentru transpunerea în viață a Programului special de dezvoltare a agriculturii, de îmbunătățire a aprovizionării populației cu alimente. În al treilea rînd, se urmărește o creștere a retribuțiilor populației (cu 4 la sută), ca și a veniturilor ei reale.

O particularitate deosebit de importantă a planului pe anul 1988 este aceea că se acordă o atenție specială problemelor dezvoltării sociale în zonele rurale (construirea de locuințe, școli, spitale, așezăminte culturale, îmbunătățirea serviciilor publice etc.).

Sarcina majoră a planului pe anul 1988 în domeniul producției materiale este, însă, dezvoltarea intensivă. Reprezintă aceasta un obiectiv de importanță vitală pentru economia Mongoliei, experiența ultimilor ani demonstrînd cu prisosință — așa cum arăta agenția „Mongolpress" — dezavantajele căii extensive de dezvoltare. Efectele ei limitate au fost ilustrate, înainte de toate, de încetinirea creșterii venitului național pe unitatea de investiție, diminuarea randamentului fondurilor alocate, creșterea cheltuielilor materiale în producția socială ș.a. Congresul al XIX-lea și plenarele C.C. al P.P.R.M., care au avut loc ulterior, au analizat și discutat aceste tendințe negative din economia Mongoliei, stabilind măsuri concrete pentru combaterea lor. Astfel, în anii 1986 și 1987 — primii doi ani ai actualului cincinal — au fost depuse eforturi pentru accelerarea dezvoltării sociale și economice a țării, fiind, practic, lansat un proces de reformă economică. Anul acesta, sublinia agenția citată, anvergura reformei va fi cu mult mai mare. De menționat, în mod deosebit, faptul că va continua trecerea treptată la noi metode economice de gestiune, iar competențele ministerelor, departamentelor, întreprinderilor și gospodăriilor agricole vor fi lărgite. În acest fel, ele vor avea posibilitatea să-și desfășoare procesul de producție cu maximum de eficiență și să soluționeze problemele sociale presante. Autonomia întreprinderilor și gospodăriilor agricole nu va fi, însă, nelimitată. La elaborarea planurilor, în mod firesc, se ține seama de obiectivele prioritare ale statului, de limitele obiective în satisfacerea nevoilor sociale și asigurarea echilibrului și proporționalității economiei. Cu alte cuvinte, — subliniază agenția „Mongolpress" — în 1988, politica economică a Mongoliei are ca obiectiv căutarea în continuare a căilor de armonizare a drepturilor din ce în ce mai largi ale întreprinderilor și gospodăriilor agricole cu conducerea planificată a economiei, a intereselor colectivelor de oameni ai muncii cu cele ale societății.

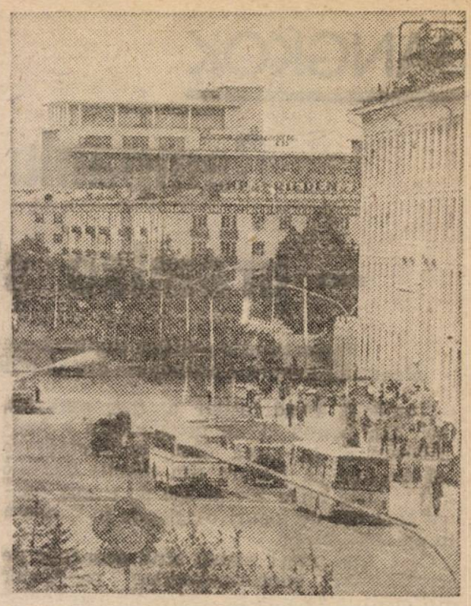

Bulevardul Păcii din Ulan Bator

■

Succesele remarcabile repurtate de poporul mongol în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIX-lea al P.P.R.M., cu privire la dezvoltarea economică și social-culturală a țării generează sentimente de profundă apreciere din partea poporului român. Zilele trecute, popoarele român și mongol au marcat a cincea aniversare a Tratatului de prietenie și colaborare dintre România și Mongolia, semnat cu prilejul vizitei oficiale de prietenie efectuate în 1983, în România, de o delegație de partid și guvernamentală a R. P. Mongole. Tratatul respectiv — sintetizînd experiența acumulată de-a lungul anilor în relațiile dintre cele două țări — constituie o bază trainică, politică și juridică, ce deschide o largă perspectivă colaborării dintre cele două țări.

O importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea și extinderea relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Popular Revoluționar Mongol, dintre România și Mongolia, au avut-o întîlnirile și convorbirile la nivel înalt. Vizita oficială de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o, anul acesta, la invitația tovarășului Jambîn Batmunh, secretar general al C.C. al P.P.R.M., președintele Prezidiului Marelui Hural Popular, a dat un nou impuls dezvoltării și diversificării relațiilor româno-mongole. „Doresc să vă asigur — declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marele miting al prieteniei româno-mongole din capitala R. P. Mongole — că Partidul Comunist Român, guvernul și poporul român vor acționa cu toată hotărîrea în vederea dezvoltării tot mai puternice a relațiilor de colaborare multilaterală, a construcției socialiste în țările noastre, a ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al popoarelor".

Maria Cora

BANGKOK

Campania electorală — premise și incertitudini

Formațiunile politice thailandeze s-au lansat în campania electorală în vederea alegerilor generale anticipate din 24 iulie.

Numărul candidaților a fost apreciat, încă din prima zi de înregistrare a candidaturilor, la circa 4000, conturîndu-se perspectiva ca fiecare din marile partide să prezinte între 200 și 250 de nume pentru cele 357 de locuri disputate în Camera Reprezentanților.

Cele mai mari șanse sînt acordate de comentatori reprezentanților partidelor din coaliția la putere, respectiv partidelor Chart Thai, Acțiunea Socială și Democrat. Evaluările sînt ceva mai nuanțate în ceea ce privește Partidul Democrat — cea mai veche formațiune politică a țării, dar într-o evidentă pierdere de popularitate în ultimele luni, în special după retragerea din guvern a unui număr însemnat din membrii săi. Gestul acestora și, în genere, situația din cadrul amintitului partid au fost evocate, la 29 aprilie, cînd premierul Prem Tinsulanonda a decis să dizolve parlamentul și să convoace alegeri generale anticipate.

Inițiativa primului ministru a surprins în măsura în care majoritatea observatorilor considerau că existau perspective serioase de risipire a încordării produse, în vremea din urmă, în viața politică thailandeză. Testul de verificare a acestor supoziții ar fi trebuit să-l constituie votul din Camera Reprezentanților în legătură cu un controversat amendament la legea drepturilor de autor. Supusă dezbaterilor, încă din noiembrie anul trecut, această lege a devenit, treptat, nu numai un motiv de înăsprire a raporturilor dintre guvern și opoziție, ci și de disensiune în sînul coaliției la putere.

Deși, în cele din urmă, amendamentul a fost votat, încordarea nu s-a risipit. Dimpotrivă, ea a sporit, mai cu seamă după demisia unui șir de componenți ai echipei guvernamentale, proveniți din rîndurile Partidului Democrat, principala formațiune a majorității parlamentare. S-a întrezărit chiar perspectiva ca și alte partide să procedeze la fel, ceea ce ar fi permis șefului guvernului să procedeze la o remaniere a cabinetului, evitînd o moțiune de neîncredere, supusă, spre dezbatere, în Camera Reprezentanților de către opoziție și programată pentru 9 mai. Chiar și în cazul în care s-ar fi ajuns la discutarea moțiunii în parlament, guvernul avea toate șansele să obțină majoritatea — se aprecia la Bangkok. Dar inițiativa opoziției — repetînd un gest din 1986 și îndreptată împotriva întregului guvern — i s-a părut „inacceptabilă" primului ministru, care — apreciau surse diplomatice, citate de agenții — s-a dovedit deosebit de sensibil asupra acestei „probleme a credibilității echipei sale". În plus, existau disensiunile din rîndul coaliției la putere și, îndeosebi, din importantul Partid Democrat, a cărui fracțiune disidentă, așa-numitul „Grup 10 ianuarie", s-a aliat, de cîteva ori, opoziției împotriva guvernului și chiar a propriei formațiuni.

Sintetizînd condițiile care au condus la decizia organizării de noi alegeri, anticipate, un document oficial sublinia că, de la ultimul scrutin, din 27 iulie 1986, unele partide ale coaliției guvernamentale nu s-au dovedit în stare să-și coordoneze activitățile. Anumiți membri ai parlamentului — se arăta, în continuare — au refuzat să accepte deciziile luate, în majoritate, de propriile partide, ceea ce a adus prejudicii acțiunii guvernamentale și treburilor țării. Prin urmare — se consemna, în document — au devenit necesare dizolvarea parlamentului în exercițiu și alegerea unuia nou.

Pînă la alegerile din iulie, un cabinet interimar, sub conducerea premierului Tinsulanonda, a fost însărcinat să administreze treburile statului. E vorba de al cincilea cabinet format, începînd din 1980, de Prem Tinsulanonda, personalitate ce se bucură de apreciere atît din partea monarhiei thailandeze, cît și a cercurilor politice și militare. Ultimii opt ani au reprezentat, de altfel, un record de neîntreruptă guvernare civilă în Thailanda, unde, din 1932, cînd s-a instaurat regimul de monarhie constituțională, s-au produs 15 lovituri sau încercări de lovitură de stat.

În afară de aceasta, după cîțiva ani de recesiune, economia thailandeză și-a regăsit dinamismul, cu un ritm ce permite specialiștilor să considere că, pînă la sfîrșitul secolului, acest stat va intra în rîndul noilor țări industrializate din Asia. Economia thailandeză și-a reluat avîntul spre sfîrșitul anului 1986, atingînd, în 1987, o creștere de 5,7 la sută și lăsînd să se întrevadă procente și mai importante în viitor. Cercuri economice din Bangkok, citate de agenția thailandeză de știri, au apreciat rata de creștere a economiei țării, pentru anul în curs, la peste 7 la sută, și de 8 la sută pentru perioada 1989—1990. Aceste surse își bazează considerațiile, între altele, pe previziunile conform cărora Thailanda își va menține actualul ritm de dezvoltare a unor ramuri economice, și, în genere, politica orientată spre export. Sînt, însă, relevate, totodată, o serie de obstacole din calea dezvoltării economice thailandeze, ca, de pildă, prețurile instabile la materiile prime, pe plan mondial, sau protecționismul practicat de unele țări dezvoltate, mari parteneri comerciali ai Bangkok-ului, precum S.U.A. În genere, însă, se anticipează că randamentul macroeconomic al Thailandei va fi favorabil în continuare, cel puțin în următorii patru ani, principalul argument al acestei prognoze fiind avîntul înregistrat de exporturi și sectorul industrial.

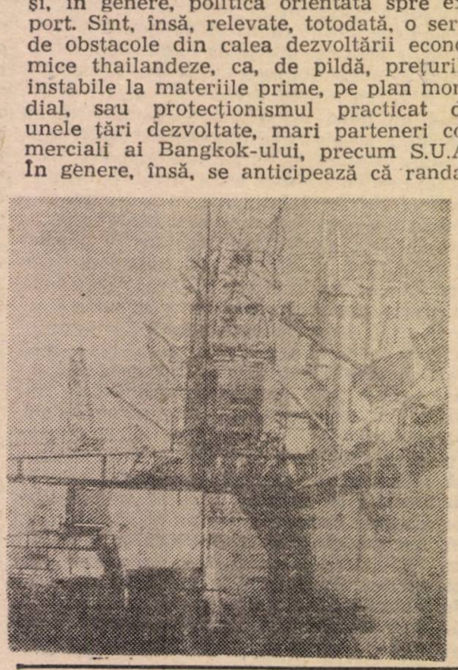

Intensa activitate portuară — un indiciu al avîntului economiei thailandeze

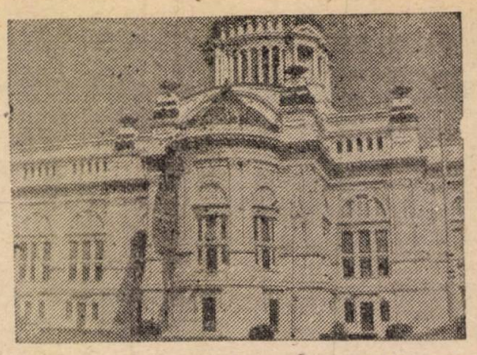

O nouă configurație parlamentară, după 24 iulie, în Thailanda ?

În economia thailandeză, puternic orientată spre export, repartizarea cifrelor de comerț exterior este revelatoare : în 1981, produsele agricole reprezentau 46,9 la sută din exporturi, față de cele 32 de procente ale produselor manufacturate. Această tendință s-a inversat : 24,4 la sută pentru prima categorie, în 1987, față de 62,4 la sută pentru cealaltă categorie de produse. Firește, această situație a avut efecte salutare asupra creșterii venitului național, a scăderii datoriei externe, a intensificării procesului de relansare economică. Unii comentatori (de pildă, un ziarist de la „Le Monde") consideră, însă, că repartizarea beneficiilor expansiunii e departe de a fi egală pentru toți membrii societății thailandeze, că avîntul unor sectoare a lăsat în umbră altele, nu mai puțin importante. Este remarcat, în acest sens, faptul că bugetul de dezvoltare pe cinci ani, 1981—1986, a alocat mai puțin de 8 la sută din fonduri sectorului rural, deosebit de însemnat în condițiile în care satele thailandeze cuprind două treimi din populație. Aceasta ar explica, în bună parte, sporul brusc al populației urbane, mai ales a capitalei, asaltată de mareea celor porniți de la sate în căutare de lucru. Discrepanțele din venituri sînt edificatoare pentru inegalitatea din repartizarea bunăstării — arată reporterul francez, citat mai sus, aducînd în sprijinul afirmației sale faptul că : 23 la sută din gospodăriile thailandeze au, ca venit lunar, echivalentul salariului minim cotidian, în vreme ce 4,2 la sută din gospodării, din cealaltă extremitate, au venituri de peste o sută de ori mai mari. Nu este, însă, ignorată și importanța apariției și dezvoltării unei clase mijlocii, cu rol deosebit în procesul de stabilizare și dezvoltare al societății thailandeze. În acest context, sînt consemnate, între altele, creșterea numărului de școli, ameliorarea considerabilă a sistemului de învățămînt, a asistenței sanitare, inclusiv în mediul rural.

Acestea ar fi cadrul și premisele viitorului scrutin, în vederea căruia partidele politice thailandeze s-au aliniat, recent, „la start". În prezent, se asistă la o intensă activitate, implicînd proiecte de regrupare de forțe sau realinieri, alcătuiri sau desfaceri de alianțe în perspectivă. Manevrele electorale vor continua pe tot parcursul campaniei, din desfășurarea căreia, ca și a viitorului scrutin, nefiind, însă, exclus — se apreciază la Bangkok — „elementul-surpriză". Aceasta, deși, pînă acum, puțini sînt cei care acordă șanse importante forțelor de opoziție, cei mai mulți dintre observatori avînd în vedere perspectiva unei refaceri, cel puțin în parte, a coaliției guvernamentale, și tot sub conducerea premierului Prem Tinsulanonda.

Liana Enescu

DIE WELT
HAMBURG

„ORDINEA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ TREBUIE SĂ FIE MAI ECHITABILĂ" *)

Interviu acordat de premierul indian Rajiv Gandhi

— În ultimul deceniu, a crescut în mod considerabil rolul Indiei în viața politică internațională. În ce măsură poate contribui India la realizarea unei destinderi pe plan internațional ?

— Acționăm de mulți ani în acest sens și vom continua să acționăm. Dorim să schimbăm opiniile oamenilor obișnuiți. Presiunea exercitată de aceștia asupra guvernelor este cea care le obligă să acționeze. Am păstrat, desigur, contactul cu două puteri care dețin arme nucleare și am discutat și cu alte state în legătură cu acest aspect. Sperăm că situația se va îmbunătăți ; anul trecut a fost un an bun, sperăm că acesta va fi și mai bun.

— În afara problemei nucleare, care sînt alte probleme internaționale care vă îngrijorează ?

— Sîntem de părere că ordirea economică este foarte importantă. Într-o perspectivă îndelungată, aceasta poate constitui factorul cel mai destabilizator pe întreg globul. Ordinea economică internațională trebuie să fie mai echitabilă și mai echilibrată. Acest aspect nu este necesar doar pentru țările în curs de dezvoltare. Țările industrializate pot face comerț cu țările în curs de dezvoltare doar dacă acestea au posibilitatea să-și deschidă piețele, devenind competitive.

— Ce propuneți națiunilor industrializate pentru îmbunătățirea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare ?

— Pînă acum am făcut multe propuneri. Există foarte multe deosebiri. În calitate de țară dezvoltată, vezi altfel lucrurile, decît ca țară în curs de dezvoltare. Sîntem, însă, de părere că, și în acest cadru, pot fi găsite puncte de vedere comune și se poate acționa în comun.

— Să ne întoarcem la India. Aveți un mare număr de oameni de știință, sateliți care înconjoară Pămîntul, produceți tehnologie superioară. Ce planuri aveți pentru viitorul Indiei ?

— Avem multe de făcut, dar, dacă ar fi să ne referim la un domeniu, acela ar fi cel al pregătirii oamenilor, al extinderii cunoștințelor lor. Există oameni cu o înaltă calificare — în știință, în tehnologie, aproape în toate domeniile. Aceștia sînt, însă, puțini, iar majoritatea au o pregătire sub medie. Cred că aspectul cel mai important este pregătirea oamenilor.

— Oare conducerea sistemului economic mixt, care constă în întreprinderi particulare și de stat, nu stă în calea dezvoltării economiei ?

— Nu sînt de acord cu afirmația că ritmul de muncă al conducerii economice este prea lent. Se întîmplă ca ea să nu aibă rapiditatea pe care o dorim, însă acest aspect afectează în egală măsură și întreprinderile de stat, și pe cele particulare. Unele grupuri din țară susțin că întreprinderile particulare sînt mult mai eficiente decît cele de stat. Acest lucru nu este adevărat. În prezent, încercăm să facem industria indiană competitivă pe plan mondial. Acest proces este un proces continuu, la sfîrșitul anului vom mai pregăti cîteva programe în acest sens. Dorim să deschidem anumite domenii pentru concurența străină. Am început prin scăderea taxelor vamale și prin facilitarea obținerii de licențe din import. Scopul nostru final este de a face industria indiană competitivă pe plan mondial.

— O altă mare problemă cu care se confruntă India este situația din statul federal Punjab. Credeți că teroriștii vor ceda în curînd ?

— În curînd ? Este greu de definit ce înseamnă „în curînd". Cred că deținem superioritatea. Dacă ei nu ar fi sprijiniți din exterior, ne-ar fi mult mai ușor. În prezent, teroriștii sînt foarte puțin sprijiniți din interior. India este, poate, la fel de mare ca Europa, se vorbesc multe limbi, există rase diferite, religii diferite. Nu încercăm să dezvoltăm o societate uniformizată, ci una unită. Dorim să cultivăm diversele culturi și limbi care se vorbesc în India, deoarece acest aspect nu reflectă doar puterea noastră, ci ar constitui și un exemplu de conviețuire între oameni diferiți. Dacă priviți India din acest punct de vedere, al marilor perspective, problemele existente nu sînt mari. Avem o nouă politică în domeniul educației. Am realizat schimbări radicale în multe domenii. Aceste schimbări vor continua. Nu înseamnă că am rezolvat toate problemele. Ele sînt uriașe, însă le putem rezolva dacă oamenii înțeleg sarcinile. În cadrul industriei, am înregistrat o neașteptată rată de creștere — de 8,9 la sută — și am obținut dezvoltarea producției agricole, cu toate că ne-am confruntat cu condiții climaterice nefavorabile.

*) Din „Die Welt" nr. 130/1988.

În această săptămînă...

Apel la intensificarea luptei împotriva drogurilor

Secretariatul general al Organizației Națiunilor Unite a decis ca ziua de 26 iunie să fie proclamată prima „Zi internațională de luptă împotriva abuzului și traficului ilicit de droguri". În acest fel, se marchează adoptarea Declarației Conferinței internaționale privind abuzul și traficul ilicit de droguri, care a avut loc la Viena, în iunie, anul trecut, la care au participat 138 de națiuni.

Cu acest prilej, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a adresat un mesaj în care se subliniază importanța lucrărilor Conferinței, care a constituit, spunea el, „un ghid practic pentru punerea în aplicare a unor măsuri pe care autoritățile naționale, regionale și internaționale trebuie să le ia împotriva consumului de narcotice". Referindu-se la efectul nociv al stupefiantelor, secretarul general al O.N.U. a menționat că drogurile și traficul ilicit de droguri au făcut milioane de victime, au slăbit potențialul economic al unor țări, precum și stabilitatea și integritatea unor guverne, constituind o amenințare la adresa societății. Bolile asociate consumului de droguri, familiile destrămate, creșterea criminalității, sînt alte elemente care se adaugă dimensiunilor acestei crize.

Secretarul general al O.N.U. a insistat asupra necesității unei colaborări pe plan internațional, în vederea combaterii acestui flagel. De asemenea, a subliniat el, un rol important revine familiilor, factorilor educaționali, precum și mijloacelor de informare, care trebuie să-și aducă o contribuție importantă în prevenirea consumului de droguri și a efectelor negative ale acestuia.

Programul Organizației Națiunilor Unite privind controlul asupra drogurilor, precum și secretariatul comitetului internațional pentru controlul narcoticelor, a coordonat, supravegheat și sprijinit acțiuni cu caracter internațional, îndreptate împotriva abuzului și traficului de droguri, a declarat, în continuare, Javier Perez de Cuellar. În viitor, la Viena, va avea loc o nouă întrunire, care va dezbate această temă, și se preconizează că această nouă întîlnire va aduce amendamente tratatelor privind controlul asupra drogurilor și va stabili noi măsuri în vederea identificării procedeelor folosite de traficanți. Se vor cere, de asemenea, părților interesate, să adopte măsuri care să permită autorităților să urmărească proveniența sumelor presupuse a fi obținute din traficul cu droguri.

Secretarul general al O.N.U. a cerut, în încheierea mesajului său, o mai bună coordonare a activității organizațiilor naționale, care, împreună cu agențiile specializate din sistemul Națiunilor Unite, pot aduce o contribuție esențială în lupta împotriva proliferării consumului de droguri, acționînd, în felul acesta, mai eficient împotriva acestui flagel cu adînci implicații sociale.

Le Monde diplomatique

PARIS

CONFRUNTĂRI DE INTERESE ÎN NEGOCIERILE G.A.T.T.*)

RĂZBOIUL cerealelor, al vinului ; disputa pentru încălțăminte, dar și războiul oțelului și conflictul dintre Airbus și Boeing : în comerțul internațional se înregistrează adevărate bătălii, căci mizele se calculează în miliarde dolari. Fundalul : locurile de muncă într-o lume industrializată, confruntată de peste zece ani cu șomajul și precaritatea persistentă a condițiilor de viață în lumea a treia.

Deși anul trecut comerțul mondial a crescut în volum cu 4 la sută, atingînd cifra record de 2 450 miliarde dolari — cea mai puternică creștere din anii '80 —, nu s-a recurs mai puțin la protecționism, iar țările în curs de dezvoltare, mari exportatoare de produse de bază, sînt, în continuare, în așteptarea unui preț mai echitabil la materiile prime. Dinamismul comerțului nu trebuie, totuși, interpretat, potrivit experților G.A.T.T., drept un indiciu al unui avînt al producției sau locurilor de muncă. Un semn încurajator pentru țările în curs de dezvoltare : îmbunătățirea exporturilor și faptul că cele 15 țări cu datoriile cele mai mari au înregistrat o netă redresare a rezultatelor lor comerciale. În 1987, exporturile lor au crescut valoric cu 10 la sută, iar importurile cu 7 la sută.

În ultimul său raport privind comerțul internațional, G.A.T.T. insistă asupra avîntului exporturilor celor „patru tigri" : Coreea de Sud, Taiwan, Hong Kong și Singapore. Faptul că acestea sînt incluse în grupul „țărilor în curs de dezvoltare" provoacă mari dispute în nenumărate negocieri internaționale. La 29 ianuarie, președintele Reagan anunța că Statele Unite le vor retrage beneficiul taxelor vamale preferențiale, întrucît aceste țări nu mai sînt în curs de dezvoltare, așa cum se afirmă într-un comunicat al Casei Albe, opinie în general împărtășită și de celelalte țări occidentale.

Decizia președintelui Statelor Unite, supusă apoi Congresului, este aceea de a șterge aceste patru state de pe lista celor 141 de țări beneficiind de sistemul preferințelor generalizate, întrucît înregistrează excedente importante în comerțul lor cu Statele Unite. Reacția cea mai puternică a fost a Coreei de Sud, care intenționează să facă apel la G.A.T.T.

Această decizie dovedește o nouă intensificare a protecționismului american, apreciază țările lumii a treia, în timp ce la Geneva se negociază, de peste un an, liberalizarea comerțului internațional.

Peste două miliarde de oameni trăiesc din munca cîmpului și alte activități rurale, în timp ce agricultura se află la originea celor mai grave tensiuni comerciale din ultimii ani. Un exemplu ilustrativ, în acest sens, îl oferă conflictul permanent dintre C.E.E. și Statele Unite, în cadrul căruia agricultorii continuă să aibă o mare pondere în perioada electorală. Dar sectorul agricol este la fel de important pentru țările lumii a treia, cărora le furnizează uneori două treimi din încasările din export. Criza piețelor agricole s-a agravat foarte mult : schimburile mondiale de cereale și de produse alimentare stagnează, după ce au cunoscut o creștere anuală medie de circa 3,5 la sută din 1972 pînă în 1982. Astăzi, 730 milioane de oameni suferă de foame, în timp ce surplusul din țările industrializate, generat de înmulțirea subvențiilor, antrenează scăderea spectaculoasă a cursurilor mondiale. Cele dintîi victime sînt, adesea, țările în curs de dezvoltare — în cazul grîului, zahărului, orezului etc. — care nu mai găsesc cumpărători. Potrivit O.E.C.D., subvențiile agricole ar fi sporit în ultimii cinci ani cu 70 la sută în Statele Unite, cu 36 la sută în C.E.E. și cu 18 la sută în Canada.

Suma totală a subvențiilor agricole ale C.E.E. și S.U.A. a oscilat, în ultimii ani, între 26 și 30 miliarde dolari. Dar americanii afirmă că, pentru Europa „celor 12", se poate vorbi de 100 miliarde dolari, dacă se includ și „cele 11 subvenții la consum", cum le numesc ei. În raport cu aceste calcule, fiecare afirmă că este nevinovat și îl denunță pe vecin, așteptînd să se sacrifice concurenții înainte de a-și distruge propriile mecanisme de sprijin.

În esență, pentru că C.E.E. este cel mai mare exportator agricol mondial, Statele Unite cer, începînd cu reuniunea ministerială a G.A.T.T. din noiembrie 1982, o negociere multilaterală în problemele agriculturii, ridicîndu-se în permanență împotriva politicii agricole a Pieței comune. Și aceasta, cu atît mai mult astăzi, cînd balanța lor agricolă este în deficit din 1986, ceea ce nu se mai întîmplase de treizeci de ani. Reculul înregistrat de S.U.A. a fost deosebit de sever pe piețele agricole din Asia și ale Comunității vest-europene. Exporturile lor de porumb, grîu și soia (în cazul ultimului produs, este vorba de concurența braziliană) sînt într-o adevărată cădere liberă.

Astfel, dosarul agriculturii reprezintă negocierea cea mai dificilă în cadrul „Rundei Uruguay". Declarația de la Punta del Este, adoptată la 20 septembrie 1986, adevărată trambulină pentru noi negocieri comerciale multilaterale, subliniază necesitatea de a se examina nu numai subvențiile la export, ci și „celelalte măsuri care afectează direct sau indirect comerțul agricol". Este vorba, de fapt, mai ales de ajutoarele directe acordate de Statele Unite agricultorilor lor. Acest lucru i-a făcut pe miniștrii francezi ai comerțului exterior și agriculturii din acea vreme să declare că „s-a ajuns la o maximă lărgire a ariei negocierilor". Aceasta a fost realizată la Geneva, la începutul anului 1987. Deși multilaterală, ea se desfășoară în trei grupuri : Statele Unite, C.E.E. și „grupul de la Cairns". Acesta din urmă, constituit în iulie 1986, în orașul australian Cairns, reunește țări — atît dezvoltate, precum Australia, Noua Zeelandă, Canada, dar și în curs de dezvoltare, precum Chile, Argentina, Brazilia, Columbia, Uruguay, Thailanda, Indonezia, Malayezia, Filipine —, ale căror politici economice sînt diferite. „Grupul de la Cairns", care reprezintă 550 milioane de locuitori, asigură 25,6 la sută din exporturile agricole mondiale (față de 31 la sută, în cazul C.E.E., și 13,6 la sută, în cazul Statelor Unite). „Exportatori eficienți, între care Australia — afirma primul ministru australian —, s-au săturat să fie mereu supuși unei supralicitări succesive a subvențiilor de către Statele Unite și C.E.E. și să li se interzică accesul pe piață". Definindu-se drept o a treia forță, „grupul de la Cairns" a adoptat, în același timp, poziții care nu se află la antipodul celor ale Washingtonului, cerînd în special abolirea totală a oricărei forme de subvenții acordate agriculturii în răstimp de zece ani. Măsurile sînt îndreptate împotriva C.E.E.

De un an, pe masa negocierilor s-au depus circa zece propuneri, dintre care cele mai importante sînt cele ale Statelor Unite, C.E.E., „Grupului de la Cairns" și, mai recent, cea a Japoniei, cel mai mare importator agricol mondial.

Statele Unite, care militează în principiu pentru o eliminare completă a subvențiilor agricole în răstimp de zece ani, au făcut din dosarul agricol piatra unghiulară a oricărei negocieri din cadrul „Rundei Uruguay". „Progresul acestor negocieri se va judeca după progresul dosarului agricol", spunea la 7 martie reprezentantul comercial american. La începutul acestui an, el avertizase C.E.E. că va trebui să plătească un preț mult mai ridicat pentru politica de sprijinire a agriculturii, dacă nu se va ajunge la nici un acord internațional în cadrul „Rundei Uruguay". Americanii așteaptă ca, la conferința care va avea loc la Montreal, la 5 decembrie, să se întocmească bilanțul „la jumătatea drumului" al rezultatelor concrete obținute în probleme agricole în cadrul „Rundei Uruguay", în timp ce C.E.E. dorește, mai curînd, să se treacă în revistă progresele obținute în primii doi ani.

Cît privește „Grupul de la Cairns", acesta așteaptă un acord-cadru cu angajamente foarte precise privind eliminarea subvențiilor la exporturi. „Ne vom strădui să obținem, la conferința de la Montreal, un text specific, substanțial și limpede, demonstrînd că, în cadrul «Rundei Uruguay», s-au făcut progrese importante", afirmă unul din negociatorii Canadei, una din principalele țări din „Grupul de la Cairns".

*) Extrase dintr-un articol publicat în revista „Le Monde Diplomatique" nr. 409/1988.

„Trebuie să se profite de șansa oferită"

Dintr-un interviu acordat de Nuri Abdel Razzak,

secretar general al Organizației de solidaritate a popoarelor afro-asiatice (O.S.P.A.A.)

— Ce speranțe își pun țările în curs de dezvoltare în procesul de dezarmare care a început ?

— *Țările în curs de dezvoltare, ale căror interese sînt reprezentate de O.S.P.A.A., acordă o mare atenție procesului de dezarmare, deoarece, pentru țările Asiei, Africii și Americii Latine, acesta ar putea favoriza rezolvarea problemelor economice. Înarmarea consumă inutil fonduri financiare și resurse de care aceste țări au stringentă nevoie pentru a-și dezvolta economia. Fără dezarmare va fi foarte complicat să se promoveze relații economice internaționale reciproc avantajoase, care ar putea facilita progresul statelor cele mai sărace.*

Rinascita

ROMA

ISRAEL: PREȚUL OPȚIUNII MILITARE*)

ÎN PRIMUL deceniu de existență a Israelului, dezvoltarea economiei a fost rapidă (circa 10 la sută anual). Cheltuielile pentru apărare, în pofida situației militare precare după războiul de independență, au reprezentat mai puțin de 8 la sută din buget.

În sectorul cu precădere israelian, agricultura era în mare parte colectivizată sau cooperatistă, în timp ce o pondere însemnată a industriei, transporturilor și comunicațiilor se afla sub controlul Federației sindicale Histadrut, al guvernului și al altor organisme guvernamentale.

În anii '70 și îndeosebi odată cu venirea la putere a aripii drepte a Likud, în 1977, situația economică s-a deteriorat. Ritmul de dezvoltare economică — de 9 la sută anual în prima jumătate a existenței statului Israel — a scăzut la 3,5 la sută. În prezent, economia țării a intrat într-o perioadă de criză, caracterizată printr-un ritm redus de dezvoltare, investiții de capital mici, printr-o creștere a datoriilor externe și a pasivului balanței comerciale. Toate acestea sînt generate, în mare parte, de politica în teritoriile arabe ocupate, care reprezintă un obstacol în calea încheierii unui acord de pace și a înlăturării poverii apăsătoare a cheltuielilor militare.

Cisiordania și provincia Gaza (în privința Ierusalimului de est nu sînt disponibile statistici separate) sînt dominate din punct de vedere economic de Israel în cadrul unor relații de tip colonialist. Politica oficială a guvernului Partidului Muncii prevedea ca, atît timp cît Israelul nu va anexa teritoriile ocupate și nici nu se va retrage din aceste teritorii, ele să nu devină o povară pentru economie. Cu timpul, această orientare a dus la o administrație militară care să garanteze „securitatea economică" a Israelului. Odată cu ocuparea teritoriilor, a început și perioada de integrare economică dominată de Israel, în care teritoriile erau considerate ca o piață suplimentară pentru bunurile și serviciile israeliene, ale căror prețuri erau mai mari decît pe plan local, și ca o sursă ieftină de forță de muncă pentru economia israeliană. Politica de „colonizare" includea și exproprierea unor terenuri și crearea unor implantații israeliene.

În 1987, balanța comercială (în favoarea Israelului) a crescut la peste 500 milioane de dolari (față de 58 milioane de dolari în 1969). Există impozitele calculate la peste 100 de milioane dolari, plătite de locuitorii din teritoriile ocupate pentru bunurile consumate în Israel. Înainte de revolta populației palestiniene, Israelul a colectat peste 390 de milioane de dolari, care reprezentau taxele locuitorilor din teritoriile ocupate, alocînd în schimb pentru aceste zone numai 240 de milioane dolari din bugetul său. La acest profit de 150 milioane de dolari se adaugă alte 200 milioane de dolari „cîștigați" din neplata asigurărilor sociale pentru muncitorii arabi din Cisiordania și provincia Gaza. Peste 100 000 de persoane din cele două zone lucrează ca muncitori necalificați în construcții, agricultură, pentru salarii mai mici cu 50 la sută decît salariile israelienilor care desfășoară aceleași activități. Economia Israelului obține un beneficiu de circa o jumătate de miliard dolari, datorită salariilor mici plătite acestor muncitori. Din toate aceste forme de exploatare directă se obține un profit de circa un miliard de dolari, care decurge din exploatarea colonialistă a teritoriilor administrative.

Aceasta era situația înainte de mișcarea de protest care a început în decembrie 1987. Ministrul economiei și al planificării a evaluat prețul suplimentar al ocupației militare ca urmare a revoltei, respectiv pierderile din economia israeliană provocate de această mișcare de protest după patru luni, la cifra de o jumătate de miliard dolari. Dacă această revoltă va continua tot anul, economia israeliană va fi nevoită să înregistreze pierderi uriașe. Alte state, cum sînt Franța, Marea Britanie și Portugalia, au învățat lecția : prețul menținerii sub ocupație a unor teritorii și reprimarea rezistenței naționale depășesc cu mult orice profit care poate fi obținut din aceste colonii.

În Israel, perioada de dezvoltare cea mai rapidă a fost atunci cînd raportul dintre cheltuielile destinate apărării și produsul intern brut era minim. Dacă în condiții de pace (prețul fiind teritoriile ocupate) Israelul ar investi în producție o parte din cheltuielile militare și ar transfera o parte a forței de muncă din sectorul militar în cel productiv, s-ar putea inaugura o perioadă de dezvoltare economică rapidă.

Dezvoltarea accelerată a sectorului militar al industriei a început în 1967 și se axa pe o înaltă tehnologie : cu precădere produse metalice, electronică, utilaje și mijloace de transport. Acest sector a realizat în 1985 o producție în valoare de 5 miliarde dolari, echivalînd cu 40 la sută din producția industrială globală. În acest sector important, jumătate din producție (2,5 miliarde dolari) reprezintă echipamente militare, din care 50 la sută se exportă. Peste 25 la sută din totalul forței de muncă din industrie lucrează, cu mai puțin de jumătate de normă, în producția militară. Dacă se exclud producția de diamante și exporturile către Cisiordania și Gaza, rezultă că, din volumul total al exporturilor, echipamentul militar reprezintă circa 40 la sută.

Menționăm că, în 1985, 80 la sută din totalul fondurilor alocate pentru cercetare și dezvoltare industrială au fost destinate cercetării militare și canalizate în special asupra unui singur proiect: avionul de luptă „Lavi", în prezent anulat.

Un Israel cu o economie solidă și care conviețuiește în pace cu vecinii săi ar fi în măsură să cumpere armamentul necesar apărării și să transforme o mare parte a producției sale de război în producție civilă orientată spre export.

S-a observat că, în pofida „avantajelor" obținute datorită politicii economice de exploatare a teritoriilor ocupate, structura politică, demografică și, în special, economică a Israelului ar fi mai bună fără aceste teritorii, mai ales în cadrul conviețuirii pașnice cu vecinii.

O schimbare principală s-ar produce în domeniul investițiilor, care ar crește cu peste 11 la sută anual, obținîndu-se un spor al produsului intern brut de 28 la sută.

În cazul în care s-ar realiza pacea, s-ar ajunge la o adevărată cooperare și s-ar obține avantaje reale pentru ambele părți — și în primul rînd pentru Israel.

Unele avantaje economice și o interdependență determinate de o cooperare efectivă ar trezi interesul fiecărei părți aflate în conflict pentru realizarea păcii. Dimpotrivă, un „Mare Israel" ar fi izolat de partenerii săi potențiali din Orientul Mijlociu (și din alte regiuni) și ar trăi în continuare într-o zonă de ostilitate.

*) Dintr-un articol apărut în revista italiană „Rinascita", nr. 18/1988.

Desigur, că, în actuala situație politică, nu ne putem aștepta la o dezarmare imediată și completă, potrivit devizei totul sau nimic. Ea se poate realiza numai pe etape și într-o perioadă mai îndelungată de timp. De aceea, trebuie să se profite de fiecare șansă. Odată cu semnarea Tratatului I.N.F. și cu perspectiva reducerii la 50 la sută a armelor strategice, sporesc speranțele omenirii într-un viitor liber de arme nucleare.

— Ideea privind zonele libere de arme nucleare a prins rădăcini în multe regiuni. Cum apreciați această tendință ?

— *Un aspect important al dezarmării îl reprezintă dezarmarea nucleară. În această problemă sînt implicate nemijlocit și multe țări din lumea a treia, deoarece, în vecinătatea lor, pe lîngă arsenalele convenționale, se află și mari arsenale cu arme nucleare. De aceea se depun mari eforturi pentru a elibera Oceanul Indian de aceste arme periculoase. Același lucru este valabil și pentru Marea Mediterană și pentru Pacific. În diferitele părți ale lumii, ca de exemplu la Diego Garcia sau Okinawa, s-a cerut insistent înlăturarea bazelor nucleare. Desigur că, în acest domeniu, există mari controverse. Să luăm, ca exemplu, Oceanul Indian : conferința respectivă, convocată la inițiativa Națiunilor Unite, a fost amînată ani de-a rîndul în urma presiunilor Statelor Unite. Majoritatea absolută a statelor riverane se pronunță pentru eliminarea din zonă a armelor nucleare. Țările mediteraneene depun, de asemenea, mari eforturi în acest sens.*

Ideea privind zonele libere de arme nucleare este susținută în multe părți ale lumii, deoarece ea poate contribui în mod considerabil la procesul de dezarmare generală. Dacă Uniunea Sovietică și Statele Unite vor încheia acorduri de reducere a armamentului, iar în alte părți ale lumii ar crește arsenalele, acest lucru ar constitui o contradicție. Reducerea armelor nucleare și crearea unor zone fără astfel de arme se află într-o strînsă interdependență.

(Din „Berliner Zeitung" nr. 133/1988)

DIN LUMEA CAPITALULUI

S.U.A.

Înarmări și fraude

— mită și corupție la Pentagon —

„Vrem să aflăm totul, pînă la capăt. Vrem să fim siguri că nu există fisuri în sistem". Declarația aceasta lapidară aparține purtătorului de cuvînt al Pentagonului, Dan Howard, și a fost făcută la scurtă vreme după izbucnirea unui scandal de proporții, legat de mari fraude în cadrul Pentagonului la contractele de armament. Surpriza a fost uriașă, indignarea — pe măsură. Într-o societate în care goana după profit este legea sacrosanctă, în care cel ce cîștigă obține și admirație, și statut social, indiferent de mijloacele ascensiunii sale, și în care fărădelegile proliferează, se presupunea că, măcar în unele categorii de oameni, acestea vor fi ținute în frîu, datorită posibilelor implicații de mari proporții. Un militar care consumă droguri, de pildă, este cu mult mai periculos. Un contract de cumpărare de arme, în care prețul suferă repetate modificări, va apăsa asupra întregului sistem, banii investiți în plus fiind, în mod obligatoriu, deturnați de la alte activități, de regulă sociale. Dar lucrurile se dovedesc chiar mai complicate. Pare inepuizabilă inventivitatea celor care, certați cu legea sau pe cale de a se certa cu ea, se străduie, în fel și chip, să-și sporească averile pe seama altora, deturnînd fonduri, delapidînd, escrocînd, mituind și acceptînd mită, obstrucționînd justiția. Între gangsterul înarmat, care atacă o bancă sau o persoană, și funcționarul sobru, adeseori distins și cultivat, care ajunge la același rezultat, dar fără vîlvă, fără arme și fără știința cuiva, nu există, în fond, nici o deosebire. În afara aceleia că, adeseori, cel din urmă se alege cu cîștiguri infinit mai mari. Dar și unul, și celălalt sînt, în egală măsură, produsele și exponenții unei societăți în care goana după profit este lege.

Fenomen cu oarecare istorie, fraudele și fărădelegile așa-zis „curate", adică fără violență și fără vărsare de sînge, au cunoscut un formidabil avînt în societatea americană, îndeosebi în anii acestui deceniu. Gangsterii la ora electronicii utilizează computerul, deturnează fonduri la care omul obișnuit nici nu visează, recurg la cărți de credit. Programatori, bancheri, manageri, persoane oficiale, aceia în care lumea fusese învățată să aibă încredere, au învățat, la rîndul lor, să înșele și — constata cîndva revista „U.S. News and World Report" — „să o șteargă cu grămezi de bani furați".

Dar, parcă în nici un alt domeniu dintre cele „curate" n-a înflorit corupția mai mult decît în lumea constructorilor și vînzătorilor de arme : profituri exorbitante, mită, prețuri exagerate, scandaluri financiare. Furnizori de arme, care evită să apară în prim-plan, dar care dispun de o enormă influență, știu să-și impună deciziile, fac presiuni asupra oamenilor politici, vehiculează, anual, miliarde de dolari într-un comerț al morții. Fapte care se știu, cărora li s-a făcut publicitate, dar care încă mai trebuie amintite, întrucît nimic nu pare să se schimbe, și noi și noi „surprize" se adaugă celor devenite evenimente banale. Concernele care recurgeau, fără scrupule, la practici condamnabile, continuă să o facă. N-au dispărut practicile, ci s-au diversificat și s-au răspîndit și la alte firme. Fenomenul ia amploare. „Cei ce hotărăsc — scria, mai demult, John Galbraith — sînt forțele armate și trusturile de armamente, ele mulțumindu-se să informeze Congresul și opinia publică, după ce deciziile au fost luate... Puterea militară a nesocotit dispozițiile Congresului nostru ; ea a retras opiniei publice și Congresului puterea și a transmis-o Pentagonului". Unde, se va vedea, a reușit să se insinueze frauda și corupția. De ce ?

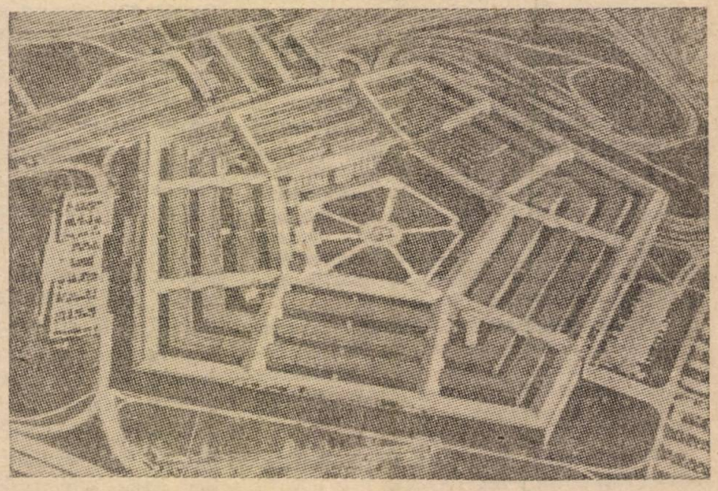

Pentagonul — sume fantastice pentru înarmări

Doar „simple erori de calcul" ?

De cînd a preluat puterea actuala Administrație republicană, bugetele militare ale Statelor Unite au sporit în proporții însemnate, înregistrîndu-se repetate recorduri pentru perioadele de pace. O sumă colosală, de 2,2 trilioane dolari, a fost destinată, pînă acum, Pentagonului. Dar reprezentanții a ceea ce se numește „complexul militar-industrial" continuă să fie nemulțumiți, întrucît, pretind ei, s-ar investi prea puțin și s-ar adăuga prea puțin la inventarul — și așa supraaglomerat — al instrumentelor morții. Ca urmare, armate de tineri intelectuali, superdotați, ingineri, constructori, analiști s.a.m.d. sînt îndemnate să-și utilizeze la maximum inteligența și inventivitatea, după care un număr considerabil de firme și concerne începe o luptă surdă pentru obținerea contractelor și construirea acelor arme noi mai mult sau mai puțin sofisticate. Iar din acel moment se intră într-un lanț al profiturilor exorbitante, al jocului influenței, al mitei, al fraudelor, al înșelătoriilor de tot felul. Și se constată că sisteme electronice ultraperfecționate nu funcționează la parametrii anunțați ; notele de plată sînt extrem de piperate ; costurile exagerate abundă — în urmă cu cîțiva ani se descoperea, cu stupoare, că Pentagonul reușise splendida performanță de a plăti... 400 dolari pentru un ciocan și 7 000 dolari pentru cești de cafea. Dar exemplele acestea sînt minore pe lîngă cele ce urmează, spicuite dintr-un mare dosar al ultimelor luni.

● Ziarul „The Washington Post" relata că 18 componente ale sistemului de orientare au fost încorporate în noua rachetă cu zece focoase nucleare MX, fără să fi fost inspectate și testate minuțios. Cel care a procedat astfel — concernul „Northrop" (în deceniile trecute, nu o dată implicat în felurite scandaluri financiare), care se afla sub anchetă și datorită unor defecțiuni descoperite în sistemul de orientare al rachetei (tot nucleare) „Cruise". Dar fiecare din sistemul de orientare incriminat (care dispune de vreo 20 000 de componente electronice) costă aproximativ 6 milioane dolari. Iar contractul concernului cu guvernul se ridică la 1 600 milioane dolari.

● „Design News" anunță că Statele Unite au în vedere construirea unui nou distrugător dotat cu sistemul complex de dirijare automată „AGIS" (creat pentru desfășurarea luptei împotriva navelor, avioanelor, submarinelor, rachetelor și torpilelor dirijate, sistemul detectează țintele și tipul lor, calculează viteza lor de deplasare, selectează automat armamentul de bord și-l dirijează). Costul navei, care ar urma să fie realizată în 1990, este de... 1 miliard dolari !

● Noi tancuri „impenetrabile" sînt construite, cu un blindaj fabricat din uraniu epuizat îmbrăcat în oțel, de 2,5 ori mai dur decît oțelul obișnuit. Deși „New Scientist" scria despre riscul de incendiu (datorită prezenței uraniului în compoziție), „General Dynamics" va realiza 3 000 de bucăți, botezate, „M 1 A1 Abrams". Costul fiecărui tanc — 2,6 milioane dolari. Dar nici o informație n-a fost dezvăluită în legătură cu costul suplimentar al blindajului...

● Actuala conducere a Pentagonului a decis ca racheta MX să se deplaseze pe platforme feroviare. Sistemele de alt gen, pentru care se investiseră fonduri substanțiale, au fost abandonate. Două companii — filiala din Sunyvale (California) a corporației „Westinghouse Electric" și filiala din Anaheim (tot California) a corporației „Rockwell International" — își vor împărți contractul de 329 milioane dolari.

● „Aviation Week" scrie că se examinează posibilitatea utilizării unor platforme plutitoare pentru lansarea sateliților de recunoaștere și a altor încărcături militare. Pentru început ar fi folosite plat-

formele companiei petroliere texane „Rowan", care a și propus ideea. Nu se spune nimic despre cîștigurile implicate...

● După 30 de ani de cercetări și investirea a 1,7 miliarde dolari, s-a realizat un nou și revoluționar „avion-elicopter" militar, denumit „V-22 Osprey", care a și fost prezentat la Fort Worth. Produs de firmele „Bell" și „Boeing", aparatul costă 35 milioane dolari ; se vor construi aproape o mie.

● S.U.A. au făcut presiuni asupra Marii Britanii, Germaniei occidentale, Italiei și Spaniei să renunțe la construirea unui nou avion de luptă sofisticat în favoarea unui avion american — versiunea îmbunătățită a lui „F-18". Presiunile n-au dat rezultate, dar despre alte implicații ale acestora se va afla odată cu descoperirea noului scandal cu fraude la Pentagon.

● Celebrul avion „Stealth", nereperabil de radare, datorită aliajului utilizat, despre care s-a aflat printr-un accident, va fi testat în toamna acestui an. Pe fiecare din cele 132 aparate comandate vor putea fi instalate, pare-se, pînă la 2 000 focoase nucleare. Contractul valora inițial 35 miliarde dolari ; fiecare aparat — 450 milioane dolari. Dar „New York Times" scrie despre descoperirea făcută de un organism al Congresului : contractul se va ridica la 68,8 miliarde dolari, mult peste ce estimase Pentagonul, iar fiecare exemplar va costa 520 milioane dolari !

Din aceste cîteva exemple reies limpede două aspecte fundamentale. În primul rînd, sumele uriașe care se vehiculează în acest domeniu al construcției și vînzării de arme, care generează nu numai o acerbă concurență, dar sugerează și amploarea și diversitatea metodelor de îndepărtare a concurenței pentru obținerea unui contract ce-i poate îmbogăți pe unii peste noapte. În al doilea rînd, felul cum se recurge la umflarea buzunarelor după obținerea contractelor. O parte însemnată din fonduri intră în casele de bani ale companiilor fără o acoperire reală ; armele noi sînt contractate la un preț și, peste cîțiva ani, cînd apare prototipul (sau producția de serie), se plătesc sume cu mult mai mari. Procentul inflației își spune, uneori, cuvîntul, dar covîrșitoarea creștere este dată de dorința concernelor de a smulge cît mai mult din buzunarele darnice ale Pentagonului. Dar aici nu mai este vorba de simple „erori de calcul".

În teorie, prețurile unor arme noi sînt astronomice pentru că includ și cheltuielile de cercetare ; pe măsură ce se trece la producția de serie, prețul pe unitate ar trebui să scadă. În practică, se întîmplă aproape pe dos, deoarece aproape întotdeauna cei care au alcătuit planurile Pentagonului au subestimat costurile finale ale armelor comandate. Nimeni nu a protestat în mod eficient, deoarece există multiple raporturi între interesele constructorilor de arme și interesele ofițerilor Pentagonului. Un ofițer are mai multe șanse de a avansa în grad dacă este implicat în cumpărarea unor noi sisteme de arme, decît dacă le respinge. „Ofițerii din serviciile de aprovizionare — insistă revista «Newsweek» — și furnizorii devin, efectiv, conspiratori ; ambele părți subestimează costurile unei arme în perioada de tatonare, pentru a fi sigure că se va ajunge la o comandă. Odată arma aflată în producție, ofițerii din serviciile de aprovizionare vor face tot posibilul ca proiectul să fie realizat — prelungind termenele, dacă furnizorii nu reușesc să se încadreze în cele inițiale, și supunînd armele unor teste mai puțin riguroase". Această simbioză, servicii militare-furnizori, va fi descoperită (mai precis, redescoperită) odată cu recenta operațiune de supraveghere inițiată de F.B.I.

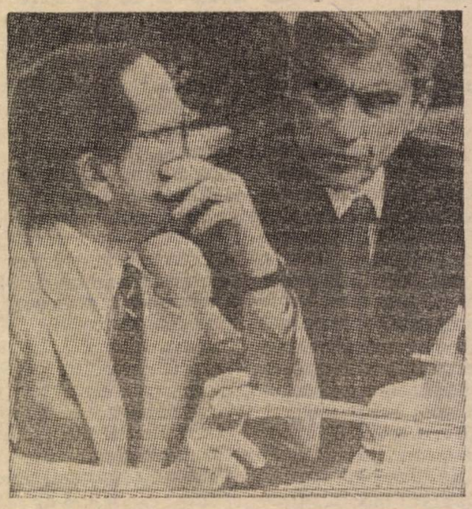

Senatorii Sam Nunn și John Warner : „Corupția e neînfrînată..."

Operațiunea „Ill Wind"

Că fraudele de orice fel abundă în serviciile de aprovizionare ale Pentagonului o dovedesc chiar sursele Departamentului apărării : în anul fiscal 1984 au fost anchetate 770 asemenea cazuri și 155 cazuri de mituire ; în anul 1985 — 1 242 cazuri fraude și 188 cazuri mituiri ; în 1986 — 1 421 cazuri fraude și 168 mituiri ; în 1987 — 1 203 cazuri fraude și 124 mituiri ; iar în primele șase luni ale anului fiscal 1988 — 575 cazuri fraude și 118 mituiri. Devenit, în anii actualei Administrații, „cea mai mare și mai importantă întreprindere de afaceri din lume" (potrivit spuselor unui congresman), datorită cheltuielilor anuale de peste 160 miliarde dolari doar pentru noi achiziții de arme, Biroul de achiziții al Pentagonului a concentrat atenția poliției federale în ultimii doi ani. Avea să se descopere — potrivit aceluiași congresman — un sistem „fundamental bolnav".

În urma unui denunț, în fața serviciului de anchetă al armatei, a fost declanșată operațiunea „Ill Wind" (vînt nefavorabil), ținută în cel mai strict secret. Aprobată de fostul director al F.B.I.-ului, William Webster, de succesorul său, William Sessions, și de doi înalți funcționari din Departamentul justiției, ancheta a fost ținută departe de orice membru al Administrației, datorită posibilelor implicații. Fostul ministru al apărării, Caspar Weinberger, n-a știut de anchetă, iar actualul ministru, Frank Carlucci, a aflat cu o zi înaintea dezvăluirilor publice, la 14 iunie. Chiar ministrul justiției n-a știut, multă vreme, deoarece unii din cei supravegheați au menționat, în mai multe rînduri, numele său și se presupunea o legătură ce s-a dovedit pînă la urmă inexistentă — scrie „Time". Vreme de doi ani au fost înregistrate convorbirile telefonice ale mai multor înalți funcționari ai Pentagonului ; din cele 4 800 convorbiri de-a lungul a 290 zile, cel puțin 671 conțin, pare-se, declarații incriminante. În momentul dezvăluirii scandalului au fost emise 250 citații și 38 mandate de percheziție ; mai multe birouri ale unor importanți intermediari civili și militari au fost închise. Ancheta, desfășurată în 12 state, încearcă să afle, potrivit ziarului „Wall Street Journal", cîte informații secrete și confidențiale au circulat între cei ce asigurau încheierea contractelor. 14 firme sînt implicate, între ele „McDonnell Douglas", „United Technologies Corp." „Litton Data Systems", „Unisys Corp." și „Northrop". Dosarele unora dintre ele au și fost cerute de F.B.I. Șase funcționari ai Pentagonului au fost mutați de ministru pînă la încheierea anchetei în alte posturi, în care nu mai au acces la informații confidențiale. „Nici o persoană sau corporație nu a fost încă acuzată, iar inculpările ce vor rezulta din anchetă vor apărea după cîteva luni" — scria „Newsweek". „Time", citînd surse apropiate celor ce anchetează, susținea că cel puțin 100 de persoane vor fi acuzate în următoarele trei luni.

Informațiile obținute de presa americană par să indice fraude în 75—100 contracte, valorînd peste 100 de mii de milioane de dolari (!) potrivit spuselor senatorului Strom Thurmond. „Ambiția (citește : dorința de cîștig) pare să fi fost cauza", spunea acesta. Dezvăluirile au reverberat în Congres, ale cărui comisii pentru serviciile armate au ținut ședințe furtunoase. Nedîndu-și seama că un microfon este deschis, senatorul republican John Warner, fost ministru al marinei, îi șoptea colegului său senatorul Sam Nunn, președintele comitetului pentru serviciile armate (confidențe ce au fost preluate de toate agențiile de presă): „Corupția guvernului este neînfrînată. Sînt o grămadă de cazuri în care se plătea funcționarilor guvernamentali între 500 și 1 000 dolari pentru obținerea de informații cu caracter secret, după care erau vîndute pentru sume de peste 50 000 dolari. Cei interesați le cumpărau automobile și le plăteau notele de cheltuieli".

Stelian Țurlea

(Va urma)

REPUBLICA CAPUL VERDE

Priorități guvernamentale

La 5 iulie, Republica Capul Verde a împlinit 13 ani de la proclamarea independenței naționale, act cu rezonanțe istorice, care a încununat lupta dusă de poporul acestei țări împotriva dominației coloniale, pentru dreptate socială și națională, sub conducerea Partidului African al Independenței. Făcînd un scurt bilanț al înfăptuirilor și prefacerilor înnoitoare consemnate în acești ani, autoritățile de la Praia relevă că, în centrul atenției, s-a aflat și se menține în continuare agricultura, care este principala ramură a economiei naționale. După înfăptuirea reformei agrare s-au creat cooperative agricole de producție și ferme de stat. De asemenea, au fost lansate ample programe de ameliorare a solului, de conservare a apei și a solului, de împădurire a terenurilor sterpe. Aceste acțiuni au o semnificație deosebită, dat fiind că, aflată la latitudine saharianǎ, țara — formată dintr-un arhipelag — este supusă vitregiilor secetei și, ca urmare, eroziunii solului. Din această perspectivă, așa cum se relevă la Praia, azi a devenit o datorie de onoare pentru fiecare locuitor al insulelor, de la bătrîni la copii, să planteze pomi. De aceea, aici se spune adesea, „ai plantat un pom, ai ajutat un om".

Armele — primejdia de lîngă noi

Cînd computerele oferă iluzia victoriei... (3)

Limită neclară

Chiar cu mijloacele existente, războiul electronic este posibil dacă nu se vor lua măsuri pentru prevenirea lui. Și aceasta — așa cum susțin inclusiv autorii unuia dintre rapoartele către Clubul de la Roma — deoarece microelectronica a devenit principalul factor în competiția militară dintre statele aflate pe primele locuri în cursa înarmărilor. Ceea ce face ca progresele înregistrate în electronică și informatică să poată fi anihilate — ca, de altfel, toate comorile civilizației umane — într-un timp foarte scurt, în cazul unui conflict militar în care rolul preponderent l-ar avea armele ultrasofisticate care ar fi ghidate tocmai de sisteme și programe ultraperfecționate, bazate pe cea mai avansată electronică. Adică, în cazul unui război electronic, al cărui concept a apărut, cum scria „Science et Vie", simultan cu primele aplicații militare ale electronicii. „De la primul război mondial — releva autorul articolului —, electronica a servit din ce în ce mai mult la transmiterea de informații operaționale și la interpretarea lor pentru a detecta și localiza forțele inamice. Paralel cu echipamentele de transmisie și localizare au fost dezvoltate materiale pentru a împiedica inamicul să folosească asemenea echipamente. Atunci, ansamblul acestor materiale purta numele de contramăsuri. De fapt, războiul electronic merge mai departe de punerea la punct a acestor contramăsuri, deoarece, în acest joc, orice acțiune este urmată de o reacție, ceea ce face ca limita dintre «măsură» și «contramăsură» să fie total neclară".

Mărturii că războiul electronic este posibil nu lipsesc și nici nu sînt puține. Conflictele din Vietnam și Orientul Mijlociu sînt repere ale acestei evoluții. Pentru a asigura pătrunderea avioanelor lor de bombardament pînă în regiunea Hanoi-Haifong, americanii au dezvoltat, începînd din 1965, sisteme de contramăsuri destinate să facă ineficiente bateriile de rachete antiaeriene din înzestrarea armatei nord-vietnameze. Un program de urgență de circa 2,5 miliarde dolari a permis dezvoltarea unei serii de detectoare radar și de bruiaje, plasate pe mijloace motorizate. Fiind prea greoaie pentru a fi montate la bordul bombardierelor, echipamentele de acest gen au dus la „specializarea" anumitor aparate în războiul electronic. La început, au fost EB-66, apoi EB-66 modificate, apoi F-100 și, începînd din 1966, F-105. Forțele americane au executat raiduri la care participau circa 30 de avioane de escortă electronică pentru 12 avioane de atac. „Precauțiile americane au fost și mai mari cînd, în 1972, bombardierele B-52 au intrat în acțiune : peste 40 de avioane de escortă pentru circa 20 bombardiere și un coridor larg de 24 km și lung de 80 km plin de «chafs» (mici panglici metalice constituind tot atîția dipoli pentru «orbirea» radarelor inamice)" — scria revista „Science et Vie", care sublinia că „unii strategi se conduc după ideea că numai informatica aduce răspunsuri satisfăcătoare și numai ea ar urma să permită realizarea unor sisteme care să se autoadapteze, să fie capabile să evalueze amenințările actuale. Dar în momenul în care acest material este dezvoltat, amenințarea va fi și mai mare, datorită aceluiași tehnici."

În „panoplia" sistemelor militare ce includ electronica se află sau se preconizează să se afle senzori care să poată străpunge bezna nopții, ceața și camuflajul pentru a localiza obiective fixe și mobile, sateliți care pot ochi orice țintă de pe sol pe o anumită arie, sisteme de comunicații care pot transmite fulgerător o imagine cuprinzătoare privind aliatul sau inamicul pe ecranul aflat la bordul unui avion, cu ultimele corecturi în fiecare fracțiune de secundă.

„Văile minunilor"

Nu trebuie să fii posesorul nici al celor mai elementare cunoștințe în materie de informatică sau de tehnică a computerelor pentru a fi sigur că un proiect de genul celui intitulat „războiul stelelor" implică, în primul rînd, tehnologie bazată pe electronică și microelectronică.

„Orice sistem de război al stelelor", nota „Newsweek", într-un număr din iunie 1966, comportă un element nou, primejdios : computerele în locul oamenilor". La ce se referea ? Pentru a putea distruge rachetele „celeilalte părți" încă în faza lor inițială de zbor — în ultimă instanță, acesta este scopul declarat la SDI — apărarea ar trebui „să detecteze lansarea, să găsească rachetele, să îndrepte armele spre fiecare din rachete și să tragă — totul, în decurs de cinci minute". Iar dacă „cealaltă parte" ar construi și dezvolta combustibil cu ardere mai rapidă, atunci marja de timp pentru a descoperi și lovi rachetele lansate ar fi și mai mică. Practic, într-un astfel de caz, nu ar mai fi timp pentru a convoca o întîlnire a Consiliului național de securitate, a dezbate situația creată și a adopta decizii corespunzătoare. James Fletcher, un fost conducător al N.A.S.A., președinte al unei comisii prezidențiale privind fezabilitatea unei apărări strategice, a recunoscut că „este greu de conceput un sistem de interceptie a rachetelor în faza de lansare, fără a te bizui din plin pe computere."

La sud-vest de San Francisco, există o zonă care se numește Silicon Valley, în perimetrul căreia, pe circa 400 kilometri pătrați, funcționează peste 1 500 societăți specializate în microelectronică. Iar multe dintre componentele producției acestora sînt incluse în sistemele de arme destinate susținerii „războiului stelelor", dar care ar avea consecințe dezastruoase pe Pămînt. Aceasta, cum nota un ziarist, în dorința de a materializa concepțiile unor conducători politici și militari, în virtutea cărora un element electronic, ce abia poate fi observat cu ochiul liber, poate dobîndi o importanță mai mare decît două divizii de infanterie. De altfel, John Shea, șeful unui birou de studii din Silicon Valley, care are printre clienții săi și Pentagonul, spunea, fără nici un dubiu, că este convins că „cip"-ul joacă un rol decisiv în procesul de sofisticare a cursei înarmărilor. Și oferea o mărturie : sistemul de ghidare a rachetelor balistice intercontinentale. „Odată cu apariția microprocesorului — remarca Shea — se pot înlocui circuitele ordinatorului însărcinat cu ghidarea rachetelor printr-un «cip» minuscul, ceea ce face ca prețul să fie de zece ori mai mic, iar greutatea de o sută de ori mai redusă".

Poate, în replică, ar trebui amintit că zona în care se află sediul biroului celui care oferă, fără îndoială, o doză apreciabilă de nonșalanță îngrijorătoare este supranumită și „valea minunilor" sau „valea care duce spre secolul XXI". Or, cu „minuni" care să contribuie la distrugerea omului, a vieții pe Terra, umanitatea n-ar mai putea ajunge în secolul următor. Condiția este ca, într-adevăr, să se producă, în regiunea Silicon Valley sau în alte zone ale globului, numai „minuni" cu destinație pașnică.

Din nefericire, însă, între cerințe și unele fapte există, mai ales în materie de înarmări, decalaje care capătă dimensiuni tot mai mari. Așa stau lucrurile și în privința utilizării microelectronicii. S.U.A. dețin — și oferă chiar spre vînzare — sisteme de arme Phalanx, specialiștii afirmînd că este vorba de o armă dirijată cu ajutorul calculatoarelor electronice, folosită pentru protejarea navelor față de rachetele de croazieră ce „evoluează" la înălțime joasă. Iată și alte exemple : la sfîrșitul anului 1986, Marea Britanie a încheiat cu Statele Unite un contract de circa 24 milioane de dolari, prin care achiziționa echipament computerizat în scopul declarat de „a ridica nivelul centrului său de informații privind supravegherea oceanului". Publicația franceză „Défense nationale" nota că „se poate afirma că armata Franței reprezintă principalul beneficiar al informaticii naționale, iar, în S.U.A., Pentagonul deține jumătate din cele 16 000 ordinatoare universale aflate în dotarea Administrației federale. Cum nota, în 1984, agenția „France Presse", Centrul de Detectare și de Control (CDC), de la Drachenbronn, situat în nord-estul Franței, a devenit adevărata „ureche" a apărării aeriene franceze din „inima" Europei. La 500 km de Marea Mediterană și la 500 km de Marea Nordului, raliat nu numai la toate rețelele radar franceze, ci și la cele ale N.A.T.O. din R.F. Germania, Marea Britanie, Olanda, Italia și Spania, acest centru permite supravegherea situației aeriene pe un perimetru de 2 400 km. Total modernizat, acest centru lucrează cu două ordinatoare în paralel, fiind capabil să integreze și să redea, prin intermediul unei imagini pe ecran, informațiile radarelor din apropierea aeroporturilor, completînd astfel sistemul de supraveghere la altitudine joasă. În realitate, este vorba de o bază subterană care adăpostește, în kilometri de galerii, instalații electronice sofisticate. Capabil să „cazeze" 1 200 de persoane, centrul construit între 1929 și 1935 a fost preluat, în 1952,

de armata aerului care l-a preferat datorită situației geografice și a posibilităților de instalare a radarelor de supraveghere pe înălțimile masivului care-l înconjoară. În 1964, acesta a devenit primul loc unde a fost instalat „sistemul de interpretare și reprezentare a informațiilor de apărare aeriană" (STRIDA). Pentru a pătrunde în incintă, scria corespondentul „AFP", trebuie să treci prin intrarea unui buncăr din beton, unde se pot vedea un vechi tun de 75 mm și o mitralieră dublă. Dar, pe măsură ce înaintezi sub munte, se schimbă și imaginea : sala de operațiuni realizată în 1961 este o uimitoare construcție subterană, unde personalul supraveghează în liniște Europa. Sînt controlorii apărării aeriene, care folosesc cele mai moderne sisteme integrate de detectare care le permit să repereze și să verifice instantaneu identitatea tuturor aparatelor care se apropie de teritoriul francez. Ei pot realiza localizarea în viteză reală a unui aparat aflat în zbor într-o zonă de trei ori cît teritorul Franței.

„Martel" are concurenți

O altă dovadă a utilizării microelectronicii în scop militar, de către Franța, este „Martel", o rachetă antiradar complet autonomă, intrată în serviciul armatei din 1973 și folosită pentru prima oară în 1986. A fost, în acel timp, prima rachetă care permite unui avion să atace un anumit obiectiv, rămînînd în afara razei de acțiune a apărării acestuia. Datorită autodirijării sau telecomandei prin televiziune, „Martel" se îndreaptă, după lansare, spre sursa de emisie pe care o reprezintă antena radarului ce se urmărește a fi distrus. Raza sa de acțiune este de 30 kilometri, cînd e lansată de la o altitudine foarte joasă, și de peste 100 kilometri, cînd e lansată de la mare altitudine. Securitatea vectorului lansator este dată de faptul că, racheta fiind complet autonomă, avionul se poate îndepărta din zona periculoasă imediat ce a efectuat tirul. Dar, în competiția înarmărilor, „Martel" are mulți concurenți...

...Cum este cunoscut, cursa înarmărilor — sub ambele sale laturi : cantitativă și calitativă — angrenează, în proporții mai mari sau mai mici, toate statele. Iar, în acest context, se disting și situații cînd unele țări, considerate mici sau mijlocii, includ, în arsenale, arme tot mai sofisticate, inclusiv din categoria celor „inteligente" — prin achiziționare sau din producție proprie. În războiul argentiniano-britanic ocazionat de conflictul în problema Insulelor Malvine (Falkland), de pildă, Argentina a pricinuit mari pierderi Angliei, utilizînd rachete cu autoghidaj exact, fabricate de Franța, țară care este, ca și Marea Britanie, membră a N.A.T.O. Arabia Saudită a achiziționat arme ce beneficiază de aportul larg al electronicii, recurgînd inclusiv la „asistența" avioanelor de supraveghere AWACS. În înzestrarea armatei israeliene există sisteme computerizate de lansare a armelor și de navigație, sisteme care, scria un ofițer superior din Israel, „eliberează pilotul sau navigatorul de sarcina de a localiza, fizic, zona țintei și de a calcula lansarea încărcăturii". Totodată, sînt integrate în tehnicile de „bombardare oarbă", utilizate în condiții meteorologice dificile. Nu lipsesc, din arsenalul militar al acestui stat, nici dispozitive proprii „armelor inteligente". În această categorie se înscrie și un ansamblu care realizează „compromisul". Între rentabilitatea armelor convenționale și avantajele microelectronicii, dispozitiv ce conține o celulă de detectare cu raze infraroșii, un computer relativ puțin costisitor și aparate de control și ghidare, care se montează în partea anterioară a bombelor obișnuite. Cînd este lansată spre un tanc inamic, bomba respectivă se îndreaptă spre țintă, fiind „atrasă" de căldura emisă de tanc.

Ion Stoica

(Va urma)

Apropo de...

„Diavolul" din computer

Așa cum Minerva s-a născut din capul lui Jupiter, o mașinărie a distrugerii, ce ar putea fi mai eficace decît toate celelalte de pînă acum, e pe cale de a se naște (dacă evenimentul nu cumva s-a și produs) din matricea unui computer. Matricea cu pricina fiind numită software *de unii,* logiciel *de alții, adică ansamblul de programe care asigură funcționarea oricărui ordinator. Cu alte cuvinte, lungile liste de instrucțiuni care permit acestor mașini să efectueze cutare sau cutare operațiune.*

Încercînd să ne facă să înțelegem pe noi, profanii, cam cît de important este un software *sau* logiciel, *cineva remarca faptul că, fără el, un ordinator ar fi tot atît de folositor ca un televizor instalat pe o planetă în care nu se află nici un post emițător. S-a mai spus că, în timp ce costul mașinii propriu-zise* (hardware *sau* materiel) *tinde să scadă, valoarea* logiciel-*ului, această „chintesență de materie cenușie", nu încetează să sporească mereu. Și dacă, potrivit proverbului, diavolul se ascunde în detalii, în cazul ordinatoarelor, diavolul s-ar putea disimula în... partea sa esențială. „Sînt convins că, încă de pe acum trei sferturi din* logiciele *sînt vîndute minate ; ele conțin* softbombs *cu întîrziere, disimulate în liniile programului". Afirmația, oricît de hazardată ar părea, e făcută totuși de cineva care nu poate fi bănuit că e neofit în materie : Thierry Breton, șeful, în vîrstă de 29 de ani, al unei societăți franceze de* software.

De unde ideea de a „otrăvi" partea de software *a unui ordinator ? După unii, din faptul că, printre cumpărători se mai află și rău platnici. Și atunci, în succesiunea de simboluri înregistrate pe o bandă magnetică a soft-ului se strecoară o „bombă cu explozie întîrziată", care poate fi făcută să acționeze de la distanță, atunci cînd se dorește, scoțînd astfel ordinatorul din funcțiune. Acest procedeu e utilizat în mod sistematic în relațiile cu clienții ce dau dovadă de o solvabilitate îndoielnică — afirmă Thierry Breton, care refuză, însă, să spună dacă* soft-*urile vîndute de firma sa sînt prevazute cu respectivul „detaliu".*

De problema softbomb-*urilor, spun experții, se preocupă, de ani de zile, și Pentagonul, dar mai ales din punctul de vedere exact invers. Respectiv, de eliminarea posibilităților de introducere din afară a unor* softbombs *în ordinatoarele sale. Se știe că, în urmă cu cîțiva ani, mai multe grupuri de puștani înzestrați au reușit, din joacă, să pătrundă în programele ordinatoarelor Pentagonului. Iar de la* softbombs *la* softwars, *drumul nu-i prea lung, consideră Thierry Breton, care, împreună cu un alt autor, Denis Beneich, a publicat o carte științifico-fantastică de groază,, intitulată* „Softwar, *războiul moale". Se derulează, aici, un scenariu de război mondial, în care* softbomb-*urile se dovedesc mai eficace decît cele mai perfecționate arme nucleare.*

O ficțiune care, însă, nu e o anticipare — scrie publicistul Fabien Gruhier despre carte. „Scenariul — observă el — nu apelează decît la tehnici disponibile. Softwar-*ul e plauzibil. Și care ar fi motivele pentru ca militarii să se lipsească de utilizarea unor arme atît de fascinante ?"*

Romanul, scris de informaticieni redutabili, imaginează un război la scară planetară, care produce ravagii în memoria ordinatoarelor. Micile softbombs, *folosite în gîlcevile dintre furnizorii și achizitorii de ordinatoare, nu sînt decît niște petarde derizorii față de desfășurările de forțe distructive, care se dezlănțuie în cartea celor doi.*

Ce-ar putea face o softbomb ? *De pildă, să perturbeze transporturile într-o zonă întinsă, sau aprovizionarea cu materii prime, piese și subansambluri a unei mari uzine, sau sistemul de telecomunicații, sau sistemul energetic al unei țări.*

Plauzibil sau nu, „războiul moale", cum este el denumit, este o temă de reflecție. Asupra incertitudinilor și neîncrederii din relațiile internaționale, asupra pericolelor tot mai mari și mai perfide ce amenință viața pașnică și sigură a statelor, pericole ce se nasc tocmai din cuceriri ale geniului uman, care ar trebui puse, odată pentru totdeauna, numai în slujba omului.

Corneliu Vlad

Populație

Populația Asiei crește într-un ritm rapid. Cu o rată a natalității de șapte copii pe secundă, se așteaptă ca acest continent să atingă, în luna august, cifra de trei miliarde, precizează estimări ale Națiunilor Unite, citate de agenția „Taniug". Diverse aspecte ale problematicii evoluției demografice în lume au fost, în continuare, dezbătute în cadrul conferinței de la Tokio consacrate acestui subiect. Au fost analizate o serie de factori care intră într-o strînsă interdependență cu evoluția demografică, de genul resurselor alimentare, aprovizionării cu energie, poluarea etc.

Consultări

La Bruxelles au avut loc consultări sovieto-belgiene privind problemele interzicerii armei chimice, relatează agenția „TASS". Experți din cele două țări au examinat detaliat stadiul tratativelor consacrate încheierii unei convenții multilaterale privind lichidarea completă și interzicerea acestui tip de armă de distrugere în masă, fiind subliniată necesitatea de a se încheia cît mai grabnic o convenție în acest sens.

O. P. E. C.

Fostul ministru indonezian al minelor și energiei, dr. Subroto, a preluat, oficial, funcția de secretar general al Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol (O.P.E.C.), rămas vacant din 1983, după retragerea reprezentantului Gabonului, Marc Nan Nguema. Într-o declarație făcută presei, el a arătat că O.P.E.C. trebuie să coopereze cu alte state pentru stabilizarea pieței petrolului și pentru stabilitatea prețurilor la produsele petroliere.

STUDENȚII francezi au participat la Paris la o demonstrație revendicînd îmbunătățirea condițiilor de studiu și asigurarea unui loc de muncă absolvenților

Negocieri

La Geneva s-a încheiat cea de-a doua rundă a tratativelor de amploare, pe etape, sovieto-americane, consacrate experiențelor nucleare — relatează agenția „TASS". În conformitate cu înțelegerea realizată în cursul întîlnirii la nivel înalt de la Washington, în fața delegațiilor la cea de-a doua rundă s-a aflat sarcina de a elabora concret, într-un termen scurt, și a asigura formularea juridică a Experimentului Comun privind Controlul (E.C.C.) pe poligoanele experimentale ale celor două părți, în scopul elaborării unor măsuri îmbunătățite de control asupra tratatului din 1974 cu privire la limitarea experiențelor subterane cu arma nucleară. S-a avut în vedere că aceste măsuri de control vor fi incluse, în funcție de aplicabilitatea lor, în acordurile referitoare la limitarea, în continuare, a experiențelor nucleare care pot fi elaborate în viitor. Paralel cu pregătirea E.C.C., în centrul atenției negocierilor s-a aflat elaborarea unor înțelegeri concrete privind natura viitoarelor măsuri de control asupra tratatului din 1974 referitor la limitarea experiențelor subterane cu arma nucleară și a tratatului din 1976 cu privire la experiențele nucleare subterane în scopuri pașnice. În cel mai scurt timp, vor fi convenite definitiv protocoalele la ambele tratate.

Sprijin

Japonia sprijină ideea desfășurării unei conferințe internaționale de pace în problema Orientului Mijlociu, sub egida O.N.U., cu participarea palestinienilor, al cărui reprezentant legitim este Organizația pentru Eliberarea Palestinei — a afirmat ministrul japonez de externe, Sosuke Uno, într-o declarație difuzată la Cairo, la încheierea turneului său în state ale regiunii. El s-a pronunțat pentru organizarea, într-un termen cît mai scurt, de negocieri pentru soluționarea conflictului regional și asigurarea intereselor legitime ale poporului palestinian, inclusiv a dreptului său la autodeterminare și la crearea unui stat propriu, independent.

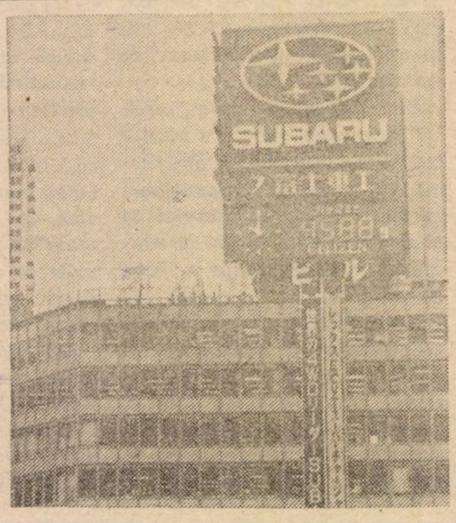

CEAS. Cu prilejul Zilei timpului, la Tokio, în apropierea Gării Shinjuru, a fost instalat un imens ceas care „numără" zilele care au mai rămas din secolul XX

Înarmări

După cum a făcut cunoscut generalul William Kirk, comandantul forțelor aeriene ale S.U.A. în Europa, un nou lot de peste 50 de avioane de bombardament de tip „F-111" vor fi aduse la bazele militare de pe teritoriul Marii Britanii pînă la finele anului viitor sau începutul anului 1990. Aceste aparate, care pot fi dotate cu rachete de croazieră, se vor adăuga celor 150 de avioane de același tip, staționate deja pe teritoriul britanic — relatează agenția „China Nouă". Această măsură a fost întîmpinată cu critici de diferite personalități politice și reprezentanți ai opiniei publice britanice și americane, care consideră că încheierea Tratatului sovieto-american privind eliminarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune nu trebuie să fie urmată de noi măsuri de înarmare pe continentul european.

Accident

Laboratorul de arme nucleare Lawrence-Livermore, din statul american California, a fost închis în urma exploziei, la un transformator, care a declanșat o serie de incendii. Aprovizionarea cu energie a întregului complex, care cuprinde 500 de clădiri, unde se desfășoară majoritatea activităților de dezvoltare a focoaselor nucleare, a fost întreruptă. Un purtător de cuvînt al laboratorului a precizat că nu s-au înregistrat victime, iar clădirea în care este depozitat plutoniul nu a fost avariată.

Ploi

În acest an, asupra Spaniei s-au abătut, aproape fără întrerupere, ploi abundente. La Madrid, precipitațiile au totalizat, pînă la 1 iulie, peste 460 litri pe metru pătrat, cantitate superioară celei înregistrate în întregul an 1987. Mari pierderi financiare cunoaște sectorul turistic, în situația în care sînt aproape pustii hotelurile din zona renumitelor plaje de pe litoralul mediteranean. De asemenea, ploile și grindina au provocat daune considerabile în principalele regiuni agricole.

Vaccin

În Marea Britanie a început fabricarea unui nou vaccin care ar urma să reprezinte o etapă importantă în lupta de prevenire a contractării hepatitei. Produsul s-a dovedit eficient, după testări îndelungate. Oficialitățile medicale britanice au ținut să precizeze, însă, că vaccinul nu poate vindeca bolnavii care au contractat această maladie, ci este administrat doar preventiv. În lume, hepatita B face, anual, circa două milioane de victime. În Marea Britanie se înregistrează circa 1 300 cazuri pe an.

Cercetări în biocosmonautică

Un „duo" canin devenit celebru prin zborul cu o durată record — de 22 de zile —, efectuat în 1966 pe satelitul biologic „Cosmos 110"

Aproape fiecare dintre expedițiile spațiale de anvergură, îndeplinite pe nave și stații pilotate de cosmonauții din Uniunea Sovietică și din alte țări socialiste a fost precedată de minuțioase cercetări medico-biologice, de experimente efectuate pe „obiecte biologice" trimise în Cosmos la bordul unor rachete și sateliți biologici specializați, pentru a avea, astfel, garanția că sănătatea membrilor echipajelor, capacitatea lor de muncă nu vor fi afectate în urma confruntării cu imponderabilitatea — în timpul zborului sau după revenirea lor pe Terra. A luat astfel naștere o ramură distinctă a cosmonauticii pilotate — medicina și biologia spațială, într-un cuvînt biocosmonautica.

De la zborul senzațional, în felul său, efectuat în Cosmos de primul patruped — cățeluşa Laika —, au trecut mai bine de 30 ani. Această celebră reprezentantă a rasei canine a petrecut atunci — în noiembrie 1957 — o săptămînă încheiată în condițiile imponderabilității. De atunci încoace, mulți alți patrupezi, precum și perechi de maimuțe au dus mai departe „ștafeta" experimentelor medico-biologice, tot mai complexe și de durată, fiind, de fapt, subiecții de pionierat în investigațiile legate de asigurarea securității zborurilor și a sănătății mai multor serii de cosmonauți. Probînd posibilitatea viețuirii în starea de imponderabilitate, exemplarele canine și primatele au întins o „mînă" de ajutor biologilor și medicilor specialiști, chemați să se pronunțe, în prealabil, asupra măsurilor necesare bunei desfășurări a misiunilor de durată ale echipajelor cosmice.

Desigur, o serie de factori ai zborului, care ar putea acționa într-un fel sau altul asupra organismului cosmonauților aflați în misiune pe orbită, au fost și sînt reproduși pe Pămînt în simulatoarele ce servesc pregătirilor pentru activitatea în Cosmos. În ceea ce privește acțiunea prelungită a stării de imponderabilitate, aceasta este, însă, cel mai greu de reeditat în condițiile terestre. În atare situație, patrupezii — acești prieteni apropiați ai omului — s-au dovedit a fi cei mai înțelegători, practic „materialul" cel mai adecvat pentru testările medico-biologice și experimentele efectuate la început pe rachete, în timpul evoluției acestora la altitudini de 110—450 km. În total, aproape 50 de exemplare din „familia" caninilor au efectuat asemenea zboruri pe rachete, unele dintre ele fiind trimise de mai multe ori pe orbită. După testări, specialiștii au precizat că imponderabilitatea nu a determinat tulburări bruște ale funcțiilor fiziologice și de altă natură ale organismului subiecților testați. La institutul departamental sovietic pentru problemele medicinii și biologiei spațiale se păstrează un „palmares" inedit al evoluției patrupedelor în Cosmos. La trei ani după premiera cățelușei Laika, în august 1960, a evoluat perechea canină Belka și Strelka. Timp de 24 de ore, protagonistele au furnizat date extrem de interesante pentru zborul în „tandem". A urmat periplul unui alt „duo" canin — Veterok și Ugoliok — care, în 1966, pe satelitul biologic „Cosmos—110", a înregistrat un „record de durată" — 22 de zile — în zborurile spațiale ale patrupedelor.

Potrivit unui program special de cercetare a subiecților vii pe sateliți biologici specializați din seria „Cosmos", începînd din anul 1973 au fost lansați opt asemenea biosateliți, cu o durată de zbor cuprinsă între 5 pînă la 22 de zile. Primul exemplar din acest „octet" (Cosmos 605) a devenit un etalon pentru următoarele aparate, cu ajutorul său studiindu-se influența „imponderabilității pure" asupra unor animale mici. Pe următorul biosatelit (Cosmos 690, lansat în 1974) s-a studiat acțiunea combinată a imponderabilității și radiațiilor asupra organismului animalelor, în timp ce, la bordul unui alt biosatelit (Cosmos 936, lansat în 1977), testările pe animale mici s-au efectuat în condițiile existenței unei puternice forțe gravitaționale, echivalentă cu cea terestră. Cercetările ulterioare acestui zbor au dus la concluzia că, în perspectivă, gravitația artificială poate fi considerată drept unul din mijloacele de natură să asigure o stare optimă organismului uman în zborurile cosmice prelungite.

Pentru cunoașterea și fundamentarea științifică a modificărilor care survin în organismul omului în perioada de început a adaptării sale la imponderabilitate, foarte importante s-au dovedit a fi rezultatele investigațiilor efectuate pe maimuțe, îndeosebi în timpul expediției acestora pe biosateliții Cosmos 1514, Cosmos 1667 (ambii în 1965) și Cosmos 1887 (1987).

Necesitatea efectuării unor asemenea experimente a fost explicată de medici și specialiști prin faptul că, în pofida volumului mare de date obținute în cursul zborurilor pilotate, nu se poate spune, totuși, că s-au elucidat complet mecanismele schimbărilor care se produc în organism în primele ore și chiar zile ale zborurilor cosmice — în așa-numita „perioadă dură" de adaptare la imponderabilitate. Se cunoaște, de pildă, că cosmonauții sînt confruntați, în acest timp, cu o serie întreagă de senzații neplăcute, care influențează asupra stării lor generale și a capacității de muncă. Cercetările pe animale, testările speciale îi ajută pe savanți să aprecieze cît mai exact diferitele aspecte ale fenomenelor. De remarcat că selecția și pregătirea pentru zbor a maimuțelor a necesitat timp îndelungat. Este semnificativ cazul maimuțelor **Drema** și **Eroșa**, care, anul trecut, au efectuat un zbor spațial de 13 zile pe biosatelitul Cosmos 1887 — cel mai îndelungat zbor efectuat vreodată de primate. Ele au fost desemnate dintr-un număr de 50 de „candidați", care au început pregătirile pentru zbor cu un an înainte de efectuarea acestuia. Viitorii călători spațiali au fost, mai întîi, obișnuiți cu plimbările în capsule speciale, care permit folosirea dispozitivelor tip „biberon" pentru alimentarea cu hrană și sucuri. Cele două maimuțe au folosit destul de bine deprinderile căpătate la sol, acționînd în imponderabilitate la fel de corect ca și în cursul antrenamentelor terestre. Anterior, pe biosateliți au efectuat zboruri alte șase primate, toate demonstrînd că și-au „însușit" bine o serie de deprinderi de operatorie. Aparatura complexă și metodele adecvate folosite, inclusiv implantarea de analizoare în structura organismului primatelor, a permis să se evalueze cîteva modificări de ordin cantitativ în funcționarea aparatului vestibular, distribuția sanguină în organism, să se stabilească indicatorii dinamici ai stării funcționale, ca și evoluția metabolică.

Studierea și testarea, la scară cosmică, a diferitelor obiecte biologice au permis specialiștilor să-și facă o imagine de ansamblu asupra proceselor complicate care au loc în organismele vii, ca și asupra interrelațiilor dintre ele și mediul cosmic ambiant. După opinia savanților, multe rezultate obținute în urma cercetărilor cu ajutorul biosateliților pot fi incluse în categoria celor fundamentale. Acestea se referă, în primul rînd, la faptul că imponderabilitatea nu exercită, nemijlocit, o acțiune dăunătoare asupra proceselor intracelulare, inclusiv asupra mecanismelor de transmitere a ereditații și a diviziunii celulare. În țesuturi și în organismele animalelor nu s-a remarcat apariția unor schimbări patologice sau ireversibile, determinate de acțiunea imponderabilității. Aceste concluzii sînt considerate drept o bază medicală sigură, ilustrînd posibilitatea realizării, de către echipajele de cosmonauți, a unor zboruri spațiale de lungă durată.

Rezultatele cercetărilor asupra aparatului locomotor al animalelor supuse testărilor au confirmat oportunitatea aplicării lor în zborurile pilotate, în ceea ce privește dinamica și statistica suprasarcinii fizice. În afară de aceasta, ele au permis să se fundamenteze unele recomandări în precizarea diagnosticului de evaluare a stării aparatului locomotor al omului în zborurile cosmice, ca și în perioada de readaptare la condițiile terestre. În acest fel, realizarea programelor de cercetare științifică pe biosateliți reprezintă o contribuție esențială la rezolvarea numeroaselor probleme actuale și de perspectivă ale biologiei și medicinii spațiale.

În perspectiva dezvoltării cosmonauticii pilotate se preconizează crearea, la bordul viitoarelor complexe spațiale, a unor sisteme ecologice artificiale autonome, menite să asigure echipajelor tot ceea ce le este necesar pentru misiunile spațiale. Specialiștii anticipează că viitoarele cercetări pe biosateliți vor aduce noi contribuții la elucidarea altor probleme, îndeosebi în ceea ce privește rolul biologic al gravitației. De altfel, crearea tehnicii spațiale moderne a deschis posibilități ample desfășurării cercetărilor medico-biologice în Cosmos. În acest sens, stația orbitală „MIR", care evoluează în complex cu alte aparate spațiale, va permite să se facă un nou pas calitativ în domeniul biocosmonauticii. Se preconizează ca unul dintre viitoarele ei module să fie un laborator specializat pentru cercetări medico-biologice. Pe un asemenea modul se vor putea efectua, nemijlocit, observații medicale și fiziologice asupra cosmonauților. În afară de aceasta, laboratorul va putea găzdui, în compartimente speciale, animale mici, plante și alte „obiecte biologice". Aceste cercetări urmează să fie efectuate de specialiști cu înaltă calificare — medici și biologi. După încheierea lor, o parte din biomateriale și unele „obiecte biologice" ar urma să fie readuse pe Pămînt pentru analize multilaterale.

Mihai Coruț

ÎN AFRICA DE SUD, *ca și în alte părți ale lumii au loc mitinguri și luări de poziție prin care se cere autorităților de la Pretoria să fie comutată pedeapsa capitală pronunțată împotriva celor șase militanți de culoare antiapartheid din Sharpeville*

Cerere

Ambasadorul permanent al O.E.P. la Liga Arabă, Hakam Balawi, a cerut secretarului general al acestui for, Chedli Klibi, să organizeze o reuniune de urgență a „Comitetului celor șapte" însărcinat cu urmărirea situației din taberele de refugiați palestinieni din Liban. Reprezentantul palestinian a relevat că, în cadrul ședinței, comitetul ar urma să examineze înrăutățirea situației din taberele de refugiați palestinieni și să adopte măsuri în vederea încetării luptelor.

Participare

Separatiștii tamili din cadrul mișcării „Tigrii Eliberării" au adoptat hotărîrea să depună armele și să participe la aplicarea acordului de pace indo-srilankez, încheiat în urmă cu un an, în vederea încetării luptei minorității tamile, care durează de cinci ani — a declarat președintele Republicii Sri Lanka, Junius Jayewardene, după o ședință a cabinetului. El a reînnoit propunerea de amnistiere a separatiștilor tamili și a dat asigurări că alegerile regionale în provinciile din nordul și estul insulei vor avea loc, așa cum s-a stabilit, la sfîrșitul lunii iulie. Totodată, separatiștii tamili au hotărît să participe la apropiatele alegeri în organele locale ale puterii, a declarat S. Krishnakumar, reprezentantul acestei grupări în India. Decizia, în acest sens, este apreciată de presa indiană drept un rezultat al negocierilor rodnice dintre reprezentanții guvernului indian și conducerea organizației tamile.

Rol

Într-o cuvîntare rostită la Nürnberg, la Conferința organizată de P.C. German în domeniul politicii comunale a partidului, președintele P.C.G., Herbert Mies, a arătat că orașele și comunele trebuie să joace un rol mai activ în lupta pentru pace și dezarmare, asigurarea dreptului la muncă și ocrotirea mediului înconjurător. La conferință au participat experți în probleme comunale din partea partidelor comuniste și muncitorești din Austria, Belgia, Grecia, Franța și alte țări europene. „Crearea unei ordini pășnice trainice, preîntîmpinarea catastrofelor ecologice, controlul folosirii în spirit umanist a realizărilor tehnico-științifice, a spus H. Mies, sînt sarcini pentru a căror soluționare se poate lupta cu succes numai la fața locului — în orașe și comune".

Vizită

În continuarea vizitei în U.R.S.S. a grupului de experți englezi, în frunte cu ambasadorul Tessa Saulsby, aceștia au luat în mod detaliat cunoștință — la obiectivul chimic sovietic din Sihani — despre caracteristicile diferitelor tipuri de substanțe toxice, de proprietățile lor de luptă, de mijloacele de transport al lor pe teatrul de operațiuni. Actuala vizită a grupului de experți englezi la Sihani constituie răspunsul la vizita efectuată de experți sovietici la Centrul de cercetări științifice bacteriologice de la Porton Down din Marea Britanie. Tessa Saulsby (care conduce delegația Marii Britanii la negocierile pentru dezarmare de la Geneva) a subliniat că partea engleză consideră acest schimb de delegații ca un important pas spre încheierea unei convenții privind interzicerea armelor chimice.

Bilanț

Războiul de gherilă, desfășurat de opt ani de membrii organizației „Drum Luminos", împotriva trupelor guvernamentale în Peru s-a soldat, pînă în prezent, cu peste 10 000 de morți și a provocat pagube materiale evaluate la peste 5,7 miliarde dolari, a declarat în Parlament premierul peruan, Armando Villanueva. El a precizat că, numai în ultimii trei ani, organizația de gherilă a ucis 4 747 de persoane, iar aproximativ 3 000 de rebeli și-au pierdut viața în cursul luptelor cu trupele guvernamentale. În statisticile întocmite de poliție sînt incluse și cele 2 500 de persoane date dispărute.

1000+1

Proiect

Primul ministru, Li Peng, și Deng Xiaoping, președintele Comisiei militare centrale, au prezentat Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Poporului Chinez un proiect de lege cu privire la serviciul militar. Se prevede, între altele, — arată agenția „China Nouă" — reintroducerea gradelor militare în Armata Populară de Eliberare în vederea întăririi eforturilor de modernizare și standardizare ale forțelor armate. Aceste grade vor fi acordate pe baza calităților politice și profesionale ale ofițerului, a serviciului în armată și a contribuției sale la desfășurarea revoluției. Cele 44 de articole ale proiectului se referă la îndatoririle de bază ale ofițerilor activi și pregătirea lor, procedura numirii și scoaterii din rîndul forțelor armate, a recompenselor și sancțiunilor, a trecerii în retragere.

Explozie

Șeful Statului Major General al forțelor armate ale U.R.S.S., mareșalul Serghei Ahromeev, a declarat că, la 8 km de Habarovsk, s-a produs la 29 iunie o explozie — relatează agenția „TASS". Au explodat aproape opt tone de trotil din depozitele militare. Nu există morți, dar există răniți. Nu s-au înregistrat pagube serioase. În prezent, subunități militare și populația lichidează urmările exploziei. Pentru clarificarea cauzelor s-a creat o comisie a Ministerului apărării.

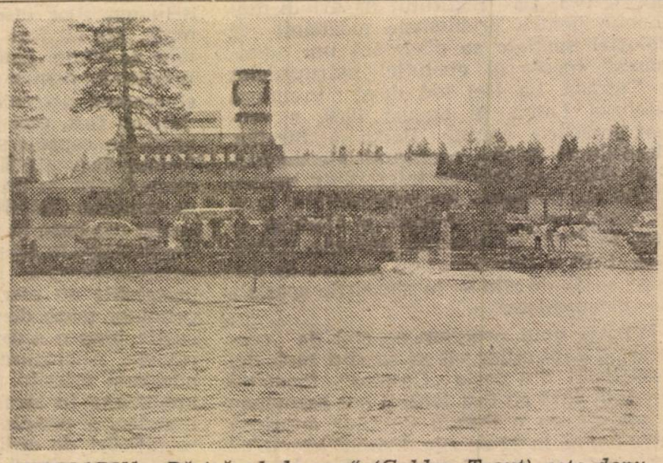

SUBMARIN. „Păstrăvul de aur" (Golden Trout) este denumirea primului submarin de agrement construit în Finlanda, ce a fost lansat în apele lacului Simo, din nordul țării. În imagine : turiști pe ponton, înaintea îmbarcării

Antidot pentru planetă

Spionii care îi spionează pe spionii puși să spioneze în fals sînt cei mai bine plasați pentru a deduce frumusețea pură și de un diabolism niciodată desuet al spionajului. Spre deosebire de un combatant care capătă valoare numai în condițiile unei confruntări, un spion activ are valoare permanentă. El acționează în timp de pace și în timp de război – fie el fierbinte sau rece –, în perioade de destindere sau de tensiune. Culmea este că și un spion pasiv are valoare de întrebuințare, din moment ce memoriile sale, în tiraje elitiste sau de masă, sînt retribuite la nivelul clasicilor literaturii universale.

Cei care nu spionează sînt, în general, mai mulți decît cei care spionează, fapt ce îi drapează pe primii într-o aură subtilă, misterioasă și tulburătoare, deși indiscreția profesionistă este o meserie aridă, dominată în mod necesar de pedanterie, răbdare, simț metodic și multe alte ingrediente ale unei birocrații arareori criticată. În sfîrșit. Cert este că, nu numai viața politică sau militară reprezintă arii de interes pentru cohortele de James Bond, ci mai toate compartimentele vieții cea de toate zilele. Industria de cosmetice sau de automobile, textilă sau chimică, navală sau electronică sînt glorios reprezentate în acest serial interminabil de fapte care ascund, în spatele curiozității unui om, interesele unor colective largi. Cu cît un secret este mai bine păzit, cu atît merită să se afle mai repede, ceea ce rămîne un paradox stimulativ pentru toate părțile. Printre secretele cele mai strașnic apărate în epoca noastră și care s-au dezvăluit cel mai adesea din greșeală și nu în urma unor strălucite deconspirări prin spionaj, „afacerea bacteriilor" deține, clar, o poziție-vedetă. Afacerea cu pricina a produs cărți, filme de 35 mm și 16 mm, ediții speciale și procese speciale, morți de glonț și morți subit, pe scurt o întreagă pleiadă de emoții, victime și beneficii.

Parcurgerea bogatei bibliografii a acestei zone de activitate – inventarea și utilizarea unor viruși și bacterii în scopuri distructive – pune în evidență, sec și impresionant , că, în afara cosmarurilor curente și dominatoare, gen cel nuclear, există un voluminos pachet de alte cosmaruri la a căror perfecționare se lucrează asiduu și, cel puțin teoretic, discret. Merită să spicuiesc din revista „GRIP Informations" care, la rîndul ei, spicuiește dintr-o carte aparținînd lui Daniel Riche și intitulată „Războiul chimic și bacteriologic" : *1 august 1982. Un om de 44 de ani murea în urma unui acces de ciumă bronho-pneumonică la Salisbury, în comitatul Wiltshire, Anglia. Se numea George Bacon și efectua, de mai bine de un deceniu, experiențe cu virusul și bacterii la laboratoarele de cercetări microbiologice de la Porton-Down, în apropiere de Salisbury. Potrivit unui purtător de cuvînt al War Office, Ministerul de război britanic, acest deces a intervenit „în circumstanțe lăsînd să se presupună că moartea se datora unei infecții accidentale rezultînd din lucrările efectuate în acest laborator" (...)*

La 8 Iulie 1969, un incident ce se producea în Insula Okinawa cunoștea un mare ecou în Japonia. În timpul efectuării unor operațiuni de întreținere, 23 de militari și un civil american au trebuit să fie spitalizați, ca urmare a unei scurgeri de VX dintr-un depozit. Nu s-a înregistrat nici un deces, dar afacerea a atras, brusc, atenția asupra pericolelor pe care le prezintă armele nenucleare și neconvenționale. „La urma urmei, remarcau niponii, gazul în cauză are o putere de nimicire superioară bombei de la Hiroshima" (...)

În 1952, un fenomen straniu se producea în regiunea Calhoun din Statele Unite. Rata anuală a cazurilor de pneumonie, care în 1951 fusese de 4,6 la sută, se ridica brusc la 12,3 la sută, pentru a reveni la 4 la sută în 1953. Această creștere i-a intrigat pe specialiști, pînă în ziua cînd s-a aflat că, în 1952, armata procedase la experiențe de diseminare a unor germeni în atmosferă, la Fort McClellan, situat în aceeași regiune (...)

Existența acestor teste la „mărime naturală", întreprinse fără știrea locuitorilor mai multor orașe americane importante a fost dezvăluită publicului în 1976 de ziarul newyorkez „Newsday". Opinia publică americană a fost profund șocată, căci, așa cum avea să remarce și senatorul Schweiker în martie 1977, „se presupune că armata este menită să ne apere. Publicul nu poate înțelege ca ea să se servească de noi ca de niște cobai".

Și totuși, tocmai acest lucru l-a făcut armata americană începînd din 1950 pentru a răspunde recomandărilor unui raport referitor la „operațiunile speciale" ale războiului biologic (...) Acest raport recomanda punerea în aplicare a unor teste asupra sistemelor de ventilație, a metrourilor, a rețelelor de alimentare cu apă etc, în vederea determinării gradului de vulnerabilitate a Statelor Unite în fața eventualelor operațiuni de sabotaj biologic (...)

În 1977, ziarul „The New York Times" dezvăluia, între altele că, în 1969 și 1970, experții de la Fort Detrick au simulat asasinarea președintelui Nixon și a membrilor Congresului, introducînd, în sistemele de aer condiționat ale Casei Albe și ale Capitoliului (...), agenți chimici și biologici inofensivi (...)

Necesitatea de a recurge la oameni și nu numai la animale de laborator, pentru a testa agenții biologici de luptă, a început să-și spună cuvîntul în Statele Unite la începutul anilor '50. Trebuia, deci, să se treacă la experiențe pe voluntari, ceea ce s-a și realizat în cadrul unei operațiuni numite WHITECOAT (Haina albă).

Cînd C.I.A. și-a pus în aplicare propriul program de cercetări în domeniul agenților chimici și biologici, nu și-a făcut nici un fel de scrupule, și a utilizat cobai umani, fără a-și da măcar osteneala de a-i preveni. Legăturile între C.I.A. și războiul chimic urcă în timp, în epoca celui de-al doilea război mondial, cînd celebra centrală americană nu exista încă (...) Sarcina lui Lovell (recrutat ca expert de către O.S.S. – Office of Strategic Services) consta în găsirea de „trucuri" și de procedee de tot felul, adaptate misiunilor pe care trebuiau să le îndeplinească oamenii O.S.S.-ului, și multe dintre acestea implicau folosirea unor compuși chimici sau a unor agenți biologici. Lovell și echipa sa, care număra numeroși britanici, nu erau lipsiți de imaginație.

În momentul în care C.I.A. a luat locul Oficiului pentru Servicii Strategice, ea nu a abandonat cercetarea în domeniul armelor speciale, ci dimpotrivă (...)

Este de înțeles că responsabilii C.I.A. s-au interesat îndeaproape și de arma microbiană, deoarece calitățile acesteia fac din ea nu numai un instrument perfect adaptat operațiunilor îndreptate împotriva unor indivizi (...) Nimic nu se pretează mai bine ca aceasta, cînd se pune problema preluării puterii într-o țară sărăcită, bolnavă sau în ghearele foametei, și filosofia promotorilor proiectului MKNAOMI se rezumă, fără îndoială, cu acuratețe, în cele cîteva rînduri extrase dintr-un raport din 1969, care, ciudat, este străin de C.I.A. : „Este dificil, în anumite circumstanțe, să dovedești culpabilitatea autorului unui atac, de vreme ce aceste organisme se întîlnesc, oricum, în natură, și este totdeauna posibil să se susțină, dacă au fost introduse clandestin, că sînt urmarea unei epidemii spontane" (...)

În ce-i privește pe francezi, chiar dacă ei au reputația de a fi de o discreție fără margini în legătură cu orice aspect referitor la arsenalul lor chimic (și biologic pînă în 1972), se știe că membrii serviciilor lor secrete au recurs la pompe de bicicletă transformate în sarbacane, pentru a lansa mici săgeți înmuiate în curara sau în alte substanțe ce nu pot fi depistate.

Desigur, pompele de bicicletă, ventilatoarele sau altele asemenea nu sînt decît formule modeste de propagare a unui „sistem" perfect închegat și necruțător de transformare a naturii în propriul ei antidot. În definitiv, microbii, insectele, infestarea premeditată a aerului, apei și pămîntului reprezintă corolarul unei gîndiri perfect echivalente cu aceea a explodării nucleare a globului. Caracterul insinuant, ascuns, și ritmul relativ lent de distrugere promovat de războiul bacteriologic nu îl scutește de a atinge, cu același brio, un rezultat identic cu cel obținut de un război nuclear. Faptul este cu atît mai dramatic cu cît „subiectul" izbucnește doar din cînd în cînd, nu se află în vizorul permanent al opiniei publice, în dezbaterile curente, este, deci, „păzit", ceea ce merită să incite la comentarii frecvente...

Radu Budeanu

DREPTURILE SOCIALE trebuie apărate! Sub această deviză a avut loc la Toulouse o amplă manifestație a oamenilor muncii francezi

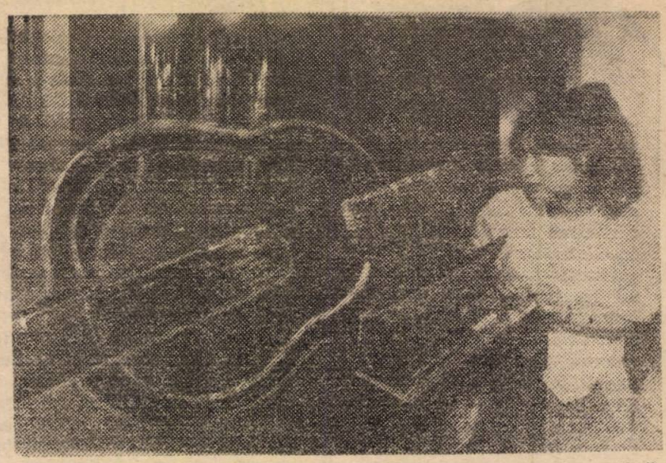

CHITARA din imagine nu este o lucrare de artă figurativă, ci o chitară-robot, care poate interpreta, cu ajutorul unor „degete" mecanice, aproape 50 de piese muzicale, de toate genurile

1000+1

Secetă

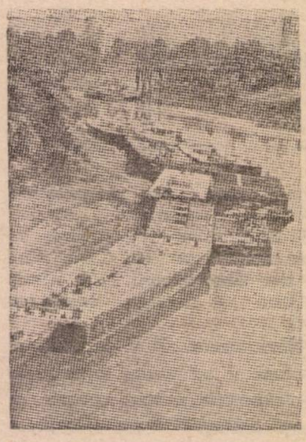

Pe Mississippi, ambarcațiunile așteaptă redeschiderea canalelor navigabile

Statele Unite sînt afectate de cea mai puternică secetă din ultimii 50 de ani — relatează revista „Time". Din California în Georgia, de la preeriile canadiene pînă la cîmpiile texane, seceta a făcut ravagii asupra pămîntului, recoltelor, rîurilor și lacurilor, animalelor și populației. Starea de urgență a fost instituită în 30 de state. Temperaturile deosebit de ridicate distrug culturile agricole, îndeosebi cele de porumb, soia, ovăz, grîu și bumbac. Mii de animale au de suferit din cauza lipsei de apă și de hrană. Agricultorii din centrul țării ar putea să piardă trei pătrimi din recoltele lor.

Nimeni nu știe sigur cît vor costa ravagiile secetei — apreciază „Time". Economistul Arlen Leholm, de la Universitatea din Dakota de Nord, este de părere că, numai în acest stat, daunele provocate recoltei vor fi în valoare de 2,7 miliarde de dolari. Vînturile puternice din Montana, Wyoming și Dakota au distrus sute de mii de hectare de pășuni și pămînturile fertile ale fermierilor.

În statele de munte și de-a lungul Coastei de Vest, temperaturile record au declanșat mari incendii. Astfel, numai în statul Montana s-au înregistrat, luna trecută, 12 incendii de păduri. Focurile au înnegrit suprafețe întinse în California, Idaho, Washington, Utah.

În legătură cu seceta din Statele Unite, agenția „E.F.E." relatează că aceasta va avea un efect global, pe termen lung, asupra prețurilor la materiile prime agricole, estimările prevăzînd o creștere de 3 pînă la 5 la sută a prețurilor produselor alimentare. În același timp, vor fi afectate rezervele alimentare ale țării.

Încercînd să ofere o explicație a declanșării dezastrului natural din Statele Unite, specialiștii sînt de părere că există o corelație directă între așa-numitul „efect de seră" (sporirea cantității de bioxid de carbon din atmosferă și „găurile" create în stratul protector de ozon al atmosferei Pămîntului) și secetă. Cantitatea mare de bioxid de carbon din aer s-ar datora, pe de o parte, creșterii parcului de autovehicule existente pe glob și, pe de alta, defrișării neraționale a pădurilor, care au rolul de „absorbant" al acestor gaze nocive din atmosferă. Cele două fenomene generează grave anomalii climaterice, iar seceta din Statele Unite ar fi o asemenea consecință.

Candidat

Într-un discurs electoral, candidatul la funcția supremă în stat al Partidului Democrat-Creștin — de guvernămînt — din Salvador, Fidel Havez Mena, s-a pronunțat pentru o abordare în spirit nou a problemelor social-economice și politice naționale — transmite agenția „SISAL". El a arătat că programul de guvernare al noilor autorități, ce vor fi alese anul viitor, trebuie să corespundă condițiilor concrete din Salvador și să fie elaborat în baza unor dezbateri la nivel național, cu toate forțele și sectoarele din țară.

Nucleară

Senatorul democrat Brock Adams a declarat că guvernul S.U.A. este „cel mai mare contaminator al națiunii", făcînd precizarea că, pentru înlăturarea efectelor provocate de cele 17 centre care produc arme atomice, este necesară suma de peste 110 miliarde de dolari. La rîndul său, senatorul democrat John Glenn, unul din potențialii candidați la vicepreședința Statelor Unite la viitoarele alegeri din noiembrie, a subliniat că aceste estimări nu includ costurile înmagazinării subterane a substanțelor radioactive. Locul cel mai costisitor este — potrivit unui studiu guvernamental — „cosul de gunoi nuclear" de la Hanford care necesită, pentru decontaminare, 48,5 milioane de dolari.

Hartă

Pentru orice om neavizat care privește harta Americii de Sud, Peru se află în zona continentală sau tropicală. Specialiștii sînt însă de altă părere. Studiile geografice au demonstrat că, în Peru, se identifică 28 de tipuri de climă din cele 32 stabilite de geografi pentru întreaga Terra. Aceste date rezultă din noua hartă climaterică a țării dată publicității, de care meteorologii vor fi obligați să țină seama în elaborarea prognozelor lor.

Întrevedere

În cadrul unei întrevederi cu președintele François Mitterrand, secretarul general al P.C. Francez, Georges Marchais, s-a pronunțat pentru anularea datoriilor externe ale „tuturor țărilor din lumea a treia". Șeful statului francez l-a primit pe liderul comunist și l-a informat despre rezultatele întîlnirii la nivel înalt a țărilor industrializate de la Toronto și ale reuniunii C.E.E. de la Hanovra. După întrevedere, Marchais a declarat că Franța nu trebuie să se mulțumească cu afirmația că este în favoarea dezarmării, ci că este necesar ca această opțiune să fie demonstrată prin acțiuni.

Copii

Milioane de copii își pierd viața în țările în curs de dezvoltare, ca urmare a politicii statelor occidentale industrializate în ce privește datoria externă a „lumii a treia" — a declarat, la Stockholm, directorul executiv al UNICEF, James Grant. El a deplîns și a calificat ca tragic, regretabil și imoral faptul că, zilnic, în țările în curs de dezvoltare pier 40 000 de copii, arătînd că, prin politica față de debitori și preocupate exclusiv de apărarea intereselor lor financiare, statele puternic industrializate au determinat reducerea standardului de viață cu 15 la sută în unele țări din America Latină și cu 25 la sută în Africa subsahariană.

Rubrică realizată de Mihaela Brumă

Sfidarea mondială 1986*)

(4)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

La început, a fost o noapte lungă. Luptele pe mare, în aer și pe fiecare arhipelag, din fiecare insulă din Pacific vor fi înverșunate, sîngeroase. Bătălia Pacificului va fi cea mai dură din toate. Japonezii dau dovadă de o putere de sacrificiu, de o nepăsare în fața morții, care fac din ei cei mai temuți combatanți. Americanii primesc sfidarea și, sub comanda generalului MacArthur, se înalță pe culmile celui mai autentic eroism... Patru ani lungi...

Japonezii nu cedează nici o insuliță din acest imens ocean, fără să nu se bată pînă la ultimul om : nu există prizonieri. Se legaseră cu toții prin jurămînt. Dar, pentru a lua cu asalt tot șirul de insule pînă la arhipelagul nipon, Franklin Roosevelt e capabil să imagineze și o altă soluție decît masacrarea a peste un milion de americani.

Echipe de fizicieni, imigranți veniți în cea mai mare parte din Europa, dintre care cel mai de seamă era Einstein, s-au pus pe treabă. Vor ajunge la scopul fixat ?

Dacă ne gîndim la numărul de persoane de diferite naționalități care participau la complexa realizare a „proiectului Manhattan", hotărît de Roosevelt în cel mai mare secret, e uluitor cum, nici o clipă, nici naziștii, nici japonezii n-au știut nimic despre el.

Adolf Hitler, printr-o minune datorată, în esență, obsesiei sale rasiste, n-a avut, cel puțin în această privință, nici o intuiție. Totuși, el a fost cel dintîi care a organizat o echipă de cercetare asupra „aplicațiilor posibile ale fizicii nucleare", pe care a instalat-o la Berlin, într-o secție a Ministerului Științei, pe Unter den Linden nr. 69, aproape de Cancelaria Reichului. Voia să fie ținut la curent.

Întîmplarea face ca cea mai strălucită minte a echipei de atomiști de la „numărul 69" să fie aceea a unei fiziciene austriece, Lise Meitner. Ea este cea care, asistată de doi mari savanți care o recunosc drept șeful lor, Otto Hahn și Fritz Strassman, obține, încă din 1938, primele rezultate concludente, bombardînd cu neutroni uraniul. Așa că ea se afla mult înainte pe calea spre faimoasa descoperire.

Are loc Anchluss-ul, ocuparea, într-o singură zi, a Austriei de către diviziile naziste. Lise Meitner devine, în mod automat, de naționalitate germană — pierzîndu-și, deci naționalitatea austriacă. Fiind evreică, ea cade sub incidența „legilor rasiale" ale celui de-al treilea Reich. Și e alungată din laboratorul său.

Principalii savanți germani de la „numărul 69" solicită führerului o întrevedere colectivă : Lise Meitner trebuie păstrată cu orice preț. Führerul e cuprins de una din furiile sale oarbe, care-i întunecă mintea, și îi concediază. Împotriva Lisei Meitner e lansat un mandat de arestare. Colegii îi organizează fuga. Părăsește Germania pentru totdeauna. Din clipa aceasta, ca și Einstein, Lise Meitner devine apatridă.

Cu doi ani și jumătate înainte de Pearl Harbor, a început, deci, în tăcere, un efort permanent al fizicienilor atomiști pentru ca nu cumva cursa pentru crearea bombei să fie cîștigată de Reichul național-socialist. Italianul Enrico Fermi, francezul Joliot-Curie, danezul Niels Bohr, ungurii Leo Szilard și Edward Teller (naturalizați americani) ajung la aceeași concluzie : trebuie alertat Roosevelt. Numai el poate, dacă înțelege miza, să mobilizeze, în timp util, mijloacele considerabile, care vor fi necesare pentru a ajunge la **vreme** la capăt.

Dar cum să-l întîlnești pe Roosevelt ? Nici unul nu-l cunoaște și nici unul din ei n-ar fi, în ochii lui, destul de „reprezentativ" pentru a-i transmite un mesaj atît de ciudat, pentru a face să pătrundă o viziune științifică atît de nouă, de aleatorie, într-o minte politică absorbită de sarcinile cotidiene ale puterii — și de viitoarea scadență electorală, prinsă în capcana neutralismului la modă.

În inima Berlinului, în Olimpul zeilor fizicii de la „numărul 69", fizicianul german Flügge, un antinazist profund convins, asumîndu-și riscurile și pericolele, se hotărăște să publice, într-o revistă științifică de specialitate, ceea ce știe deja despre „capacitățile și posibilitățile reacției în lanț care poate fi declanșată în uraniu". Revista se numește **Naturwissenschaften.** Are o circulație destul de restrînsă, se adresează specialiștilor. Dar textul lui Flügge este explicit.

Flügge nu se oprește aici. Trimite cîteva exemplare din revistă la Zürich, din care presa elvețiană reproduce extrase esențiale. Din această clipă, nimic nu-i mai poate intimida pe Fermi, Szilard, Teller, care citesc cu toții publicațiile în germană. Acum știu unde au ajuns rivalii lor de la Berlin. Soarta războiului în Europa și în lume se va decide în laboratoare.

Împreună cu colegii lor americani, pe care-i informează, ajung la concluzia că doar unul dintre ei poate fi ascultat de președintele Statelor Unite : Albert Einstein. Hotărăsc să se ducă să-l vadă. Einstein e în vacanță, într-un sătuc din Long Island, Peconic. Cu coama lui veșnic zbîrlită, cu pipa lui și pantalonii sucăliți, cu aerul mereu visător, dar și cu extrema lui gentilețe și engleza lui stîlcită, marele om îi primește la el acasă. Își pune pîslarii și-i ascultă.

Spre surprinderea lui Szilard, care va nota acest lucru în carnetul lui, în aceeași seară, geniul științific al secolului, a cărui ecuație fundamentală dăduse, cu treizeci de ani mai înainte, definiția și măsura energiei nucleare, le mărturisește că nu s-a gîndit nici o clipă la posibilitatea unei reacții explozive.

Szilard își completează, în felul următor, însemnările : „Cînd am început să expun toate informațiile pe care le aveam în legătură cu ceea ce se întîmpla la Berlin, a înțeles riscul pe care l-ar prezenta consecințele și ne-a declarat că era dispus, dacă trebuia, să ne ajute, sau chiar să «intre în horă»".

Einstein dictează scrisoarea către Franklin Roosevelt, datată 2 august 1939, în germană, ca să fie mai sigur de fiecare termen : „Reacția nucleară în lanț, a cărei desfășurare am descris-o mai înainte în mod succint, ar face posibilă, dacă s-ar produce, fabricarea unui nou tip de bombă, extrem de puternică. O singură bombă de acest gen, transportată, de exemplu, de un vapor într-un port, ar fi de ajuns pentru a nimici întregul port, ca și o bună parte din teritoriul învecinat".

Această scrisoare scurtă, hotărîtoare, ce urma să fie tradusă în engleză, trebuia să ajungă pe biroul președintelui. Va ajunge în mîinile acestuia, două luni mai tîrziu, la 11 octombrie.

Lui Roosevelt i se pare lungă și cam neclară. Fără comentarii, îl convoacă pe atașatul său militar, generalul Watson, și-i spune : „Lucrul acesta va impune o serie de măsuri". Îi întinde o copie din traducerea scrisorii lui Einstein, al cărei original îl păstrează. Începe operațiunea secretă botezată „S-1". Și nu se va mai opri. Urmarea e destul de bine cunoscută.

Echipa formată în jurul lui Oppenheimer — „proiectul Manhattan" —, instalată la Los Alamos, într-o veche fermă lăsată în paragină, progresele lente făcute de savanți spre „reacția în lanț", care va duce la realizarea, întîi teoretică, apoi practică, a exploziei ; măsurile draconice de securitate, problemele de conștiință care i-au frămîntat pe oamenii de știință, rînd pe rînd, telegramele lui Allen Dulles, șeful serviciilor secrete americane din Europa, instalat în Elveția, bătălia pentru a pune mîna pe apa grea (necesară reacției nucleare) pe care savanții francezi au reușit s-o scoată clandestin etc.

Roosevelt, după începerea războiului, va trebui să dicteze zilnic instrucțiunile sale către generalul Eisenhower pe frontul din Europa și către generalul MacArthur pe cel din Pacific. Dar a cerut să fie ținut regulat la curent cu fiecare etapă a operațiunii.

Hazardul și capriciile soartei vor încurca, însă, totul pînă la actul final, despre care nimeni nu va mai ști, atunci cînd va avea loc, cine l-a hotărît.

Mai înainte ca vreo experiență susceptibilă să indice cînd va fi capabilă să explodeze „bomba atomică" — cum începea să fie numită — și după doi ani de muncă, doi dintre oamenii care ceruseră lui Roosevelt să ia marea hotărîre sînt cuprinși de remușcări.

Mai întîi, norvegianul Niels Bohr. De îndată ce află, prin serviciile speciale trimise în Germania invadată după debarcarea aliaților, că Reichul hitlerist n-avea nici un fel de exploziv „atomic" în arsenalul lui, Niels Bohr, surprins dar ușurat, îi cere lui Roosevelt să abandoneze. Bomba nu mai e necesară pentru obținerea victoriei și înseamnă să-ți asumi riscul, spune el, al „unei curse ulterioare a înarmărilor nucleare, care ar pregăti, în mod sigur, un viitor război cumplit, ce ar putea să reprezinte sfîrșitul lumii". Trebuie oprită această experiență diabolică și aduse la cunoștința întregii omeniri toate datele științifice ; interzicîndu-se, o dată pentru totdeauna, fabricarea de arme atomice.

Bohr este primit de Roosevelt la Casa Albă timp de treizeci de minute. E atît de emoționat și atît de confuz, încît nu izbutește să explice punctul lui de vedere. Ceea ce înțelege Roosevelt, din ce i se relatează, îl face să nu fie de acord.

Bancherul Alexander Sachs,

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecția **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

prieten cu Roosevelt, care i-l prezentase pe Einstein, împărtășește îndoielile lui Bohr în ceea ce privește riscurile declanșării unei „curse a înarmărilor nucleare". Primit de președinte în decembrie 1944, el reușește să se descurce mai bine. După întrevedere, el propune să redacteze pe scurt, într-un memorandum, concluziile la care Roosevelt, spune el, a ajuns împreună cu el. Iată conținutul acestui memorandum :

„În cazul unui succes, care deocamdată nu a fost obținut la Los Alamos, al unei explozii experimentale secrete, se va face o a doua, menită să se producă în mod public, **undeva în Pacific.** Vor fi convocați la ea savanți ai puterilor aliate și neutre și, dacă este posibil, emisari ai inamicului. Atunci va fi redactat în comun un raport amănunțit asupra capacităților și consecințelor acestei arme extraordinare, care va fi transmis autorităților japoneze ; după ce demonstrația asupra puterii acestei arme va fi făcută, i se va cere inamicului să se predea — din moment ce avea dovada concretă că cealaltă opțiune înseamnă pieirea".

Într-adevăr, Roosevelt n-a hotărît ca „bomba atomică" să fie lansată, o vrea numai ca să forțeze capitularea, dar, dacă e posibil, limitîndu-se la o demonstrație a primejdiei. Va decide acest lucru la momentul oportun.

Aprilie 1945. Experiența nu a avut loc la Los Alamos. Colectivul de fizicieni atomiști este în plină fierbere, fiecare încearcă să afle gîndul ascuns al președintelui. Roosevelt, în schimb, este obsedat de gîndurile lui „asupra Pacificului, asupra Japoniei, asupra forței nucleare, asupra imensului șantier în ruine care va trebui reconstruit", așa cum consemnează unul din puținii lui interlocutori. Nu mai primește aproape pe nimeni. Este epuizat, măcinat de boală. Resimțise simptomele bolii încă din timpul campaniei electorale din toamna anului 1940. Cea de-a patra campanie, din 1944, pe care avea s-o cîștige la limită, a fost un calvar.

La 12 aprilie, la ora 6 dimineața, venit să se odihnească în colțișorul lui preferat la Warm Springs, în Georgia, nu mai poate să doarmă. Luciditatea minții îi permite încă să rămînă indiferent față de slăbirea organismului său, dar începe să fie obsedat de teribila Japonie și de incertitudinea legată de scadența nucleară. Se scoală curînd și cere să i se aducă ziarele și corespondența.

Ziarele aduc numai vești bune : armatele aliate nu mai întîmpină nici o rezistență în Europa. Corespondența, deși triată, este, din nefericire, în acea zi, destul de voluminoasă. Roosevelt o citește, apoi trebuie să se oprească. Pune deoparte, pe birou, două documente pe care va trebui să le studieze : o scrisoare personală de la Einstein (a doua), însoțită de un memorandum al lui Leo Szilard. Cei doi savanți, acum complet ostili unei explozii atomice, care ar sili întreaga omenire să-și asume prea multe riscuri, îl imploră pe Roosevelt să suspende totul și să difuzeze pretutindeni informațiile științifice. Din punctul lor de vedere, bomba nu trebuie să mai existe niciodată.

Roosevelt are de gînd să citească aceste două documente în cursul după-amiezii. Dar, mai întîi, vrea să se destindă puțin. Cere să i se pregătească pentru masa de prînz „un grătar" în grădină, împreună cu persoanele din anturajul lui apropiat. La douăsprezece și jumătate, în așteptarea mesei, acceptă să pozeze în continuare pentru portretul comandat de o prietenă care e acolo, în fața lui. În timp ce pozează, visează, aprinzîndu-și țigară de la țigară. La ora 13, rostește cu glas stins : „Încă un sfert de oră".

La ora 13,13 își duce mîna stîngă la frunte, apoi se prăbușește. E 12 aprilie 1945. Seara, America și întreaga lume află că președintele Roosevelt a murit.

Tokio e în sărbătoare. America decapitată, nimeni nu-i va veni de hac Japoniei. Omul diabolic, omul care, printr-un magnetism de neînțeles astăzi și regretat, a atras puterea japoneză în singurul loc pe care ar fi trebuit să-l evite, acest demon a dispărut.

Împăratul Hirohito mulțumește, public, cerului.. Japonia, care nu mai poate cîștiga războiul, pregătește, la cererea directă a împăratului, o pace negociată, de la egal la egal, în spiritul onoarei.

În toată Japonia, nu există decît un fizician atomist, profesorul Yoshio Nishina, care cunoaște calculele teoretice care ar putea duce la o „reacție în lanț". N-a auzit niciodată vorbindu-se de pregătiri. Nimeni nu l-a convocat. N-a cerut nimic. Nishina va fi primul pacifist al viitoarei Japonii.

La 24 aprilie, la Casa Albă, Harry Truman, stînd în fotoliul care a înlocuit scaunul cu rotile al marelui invalid, ascultă prima expunere a ministrului Stimson și a generalului Groves asupra planului Manhattan.

Cît ține primăvara și pînă la mijlocul verii, vor avea loc numeroase reuniuni. Truman face să-i parvină guvernului japonez o notă prin care se cere, cu curtoazie, încheierea ostilităților și capitularea, lăsînd să planeze „o amenințare redutabilă", fără să facă alte precizări.

La 28 iulie, amiralul Suzuki lasă să-i scape în fața ziariștilor cîteva mărturisiri în legătură cu „acest soi de ultimatum al americanilor care trebuie tratat cu un oarecare dispreț".

Aceste cuvinte sînt raportate la Washington. Trebuie să se acționeze. Totuși, Truman cere ca hotărîrea să mai fie amînată puțin.

Ea va fi luată, în cele din urmă, de către președintele Truman la 2 august, cu destulă dificultate, după dezbateri delicate. În noaptea de 6 august, la ora 1,45, apoi la 2,45, două escadrile formate din cîte trei bombariere B 29 decolează, una după alta, fiecare de la baza sa situată la vest de insula Guam, pentru a se întîlni, după cincisprezece minute, pe verticala de la Iwo Jima, la o oră de coastele japoneze — care nu mai fuseseră violate de șapte veacuri.

Traducere de Radica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

Riscul care evită ...riscul

O problemă minoră va stimula, arareori, organizarea unei comisii care să o analizeze. O problemă majoră sau, oricum, complexă este cu totul altceva. Nu este, deci, de mirare că strategia militară americană formează obiectul de studiu al unei comisii speciale a guvernului american. Aceasta este una din foarte numeroasele comisii apărute ca urmare directă și legitimă a nașterii și maturizării rapide a foarte numeroase probleme. Indiferent de problemă, comisia care a apărut pentru a o analiza nu își poate limita atribuțiile la atît. Comisia își validează rațiunea de a fi analizînd și, mai ales, concluzionînd. Fără un raport care să-i încheie eforturile, o comisie riscă să devină o fantomă care își fantomizează propriul obiect.

Raportul comisiei la care mă refer a fost dat publicității în revista „Aviation Week and Space Teçhnology", ceea ce atestă că a analizat, a meditat și a tras concluzii pe care alte comisii, pe drumul spinos care duce la opinia publică, vor trebui să le chibzuiască în mod adecvat. Problema este aceea a relației dintre avantajul nesperat pe care îl pot avea armele inteligente în raport cu armele scutite de inteligență, dar nucleare. Progresele noilor arme „convenționale" sînt mari, aproape emoționante. Comisia le enumeră : proiectile și materiale „Stealth", destinate inducerii în eroare a radarurilor inamice ; munițiile „inteligente" cu rază lungă de acțiune, caracterizate printr-un înalt grad de precizie, care urmează să fie desfășurate atît în Asia, cît și în Europa ; armele antirachetă, atît cu rază scurtă cît și cu rază lungă de acțiune ; rețelele de sateliți pentru operațiuni în spațiu pe timp de război.

Argumentele în favoarea unei tranziții de la armele nucleare la cele convenționale sînt atît de natură economică, cît și tehnologică. „Comisia a subliniat că navele și avioanele produse în prezent, care se achiziționează în cantități tot mai mici și la prețuri tot mai mari, vor trebui să fie echipate mai eficace pentru a compensa reducerea bugetelor militare. În raportul său, comisia cere noi forme ale planificării pentru modernizare, care să pună, în mai mare măsură, accentul pe sistemele auxiliare ce pot fi schimbate mai frecvent și cu cheltuieli mai mici decît navele și avioanele. Comisia a arătat că Statele Unite ar trebui să depună eforturi pentru a asigura îmbunătățirea continuă a senzorilor și a sistemelor de comandă, control și informații, care pot spori „în mare măsură eficacitatea sistemelor de arme majore".

Este limpede pentru oricine că îmbunătățirea rapidă și profundă a unor tehnologii de vîrf presupune un sistem de plăți mobilizat într-o manevră adecvată. Cît merită, așadar, să dai pentru a obține o distrugere rentabilă ? Merită să dai puțin pentru a cîștiga puțin, să dai mult pentru a obține mult, să dai mult pentru puțin sau puțin pentru mult, ceea ce ar fi ideal, dar rămîne, din păcate, imposibil ? Comisia răspunde lapidar și neechivoc, epuizînd, dintr-o mișcare, furtunoasa complexitate a subiectului : „Dacă limitarea bugetelor presupune o creștere a riscurilor, ar trebui ca, pe termen scurt, să acceptăm riscul sporit al unor atacuri extreme puțin probabile, pentru a determina o reducere a riscului unor conflicte mai probabile".

Deci, riscul care evită riscul...

Radu Budeanu

POSTA REDACȚIEI

G. Trocan, Arad. Accidentul avionului „Airbus-320", ce a avut loc la 26 iunie a.c., în nord-estul Franței, soldat cu trei morți și 50 răniți, pune sub semnul întrebării viitorul unui proiect ce constituie — după aprecierile specialiștilor — orgoliul industriei aeronautice vest-europene. Deocamdată, „Air France" și „British Airways" (cele două linii aeriene ce foloseau, deja, în cursele regulate, aparatul vest-european) au decis să sisteze zborurile acestuia pînă ce se vor fi cunoscut cauzele ce au declanșat accidentul. Anchetatorii examinează cele două „cutii negre" ale aparatului, pentru a determina dacă accidentul se datorează unei erori umane sau unei perturbări tehnice a ordinatoarelor. În cazul în care se va confirma ipoteza unei erori umane, cercurile aeronautice vest-europene participante la consorțiul „Airbus Industries" se consideră că ar putea aborda perspectiva cu optimism ; în cazul în care se va confirma defecțiunea tehnică, accidentul s-ar putea transforma — sînt de părere experții — într-o veritabilă „catastrofă" pentru constructorii „avionului anului 2000", cum a fost botezat „A-320", anul trecut, de către proiectanții lui. Acesta este al doilea accident cu victime al unui asemenea aparat. Primul a avut loc în septembrie anul trecut la Luxor (Egipt), cînd un model mai vechi, „A-300", s-a prăbușit în timpul unui zbor de antrenament.

„A-320", ultimul model al gamei „Airbus", încorporează, pentru prima oară în aviația civilă, tehnici ale aviației militare. El este unicul avion civil din lume copilotat de ordinatoare, la fel ca cele mai sofisticate aparate militare. Utilizează comenzi electronice, ordinele piloților fiind transmise prin cablu cu ajutorul impulsurilor electrice și nu prin sistem mecanic ca la celelalte avioane. Diversele date ale aparatului și zborului respectiv apar pe șase ecrane, situate în fața celor doi piloți, prin interconectarea a 120 calculatoare. „Hipersofisticarea" avionului „A-320" permite folosirea doar a doi piloți, în timp ce celelalte avioane dispun de doi piloți și un tehnician ; suprimarea postului de tehnician a declanșat nemulțumirea sindicatelor piloților francezi. De altfel, imediat după accident, federația de ramură a dat publicității un comunicat în care amintește că, de aproape un an, a reclamat o perioadă de experimentare a zborurilor pe liniile interne cu trei piloți. În schimb, președintele „Air France", Jacques Friedman, consideră că ceea ce s-a întîmplat „nu are nimic de-a face cu numărul de piloți ce se aflau în cabina avionului".

„A-320" este un bireactor capabil să transporte între 150—180 pasageri ; are o autonomie de zbor de 5 850 kilometri. A fost construit, ca și celelalte aparate „Airbus", de un consorțiu format din Franța, R.F.G., Marea Britanie și Spania. „A-320" a zburat pentru prima oară în februarie 1987 și a devenit primul produs al industriei aeronautice vest-europene ce concurează cu succes aparatele americane similare. Consorțiul „Airbus", are sediul la Toulouse, în sudul Franței.

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Biblioteca din Alexandria

Ștefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Călărași. Biblioteca din Alexandria a fost cea mai celebră bibliotecă a antichității. Fondată de faraonul Ptolemeu Soter în secolul IV î.e.n., ea a fost dezvoltată și îmbogățită de succesorii săi. Zenodot, Calimach și Eratostene au fost primii ei „directori". Avea circa 700 000 de volume. Doar catalogul ocupa 120 de volume. Arsă în anul 48 î.e.n., după intrarea lui Cezar în Alexandria, a fost reconstruită și, din nou, distrusă, în anul 391. Toate edificiile au dispărut. În prezent, există controverse privind locul unde a funcționat.

Noua bibliotecă din Alexandria, proiectată după imaginea celei antice, va fi inaugurată în 1992. Va ocupa patru hectare, și construcția ei va costa 160 milioane dolari. La inaugurare va număra 200 000 de volume, majoritatea provenite din donații. Prima piatră a noii biblioteci a fost pusă la 26 iunie a.c. de președintele Egiptului, Hosni Mubarak. La ceremonie a asistat și directorul general al UNESCO, Federico Mayor Zaragoza.

Inelul lui Neptun

E. Zamfir, Deva. Inelul lui Saturn oferă cel mai grandios spectacol astronomic. Constituite din mici blocuri de gheață și rocă, inelele sînt situate în planul ecuatorial al planetei, în interiorul unei zone numită Roche, unde forțele de maree împiedică formarea sateliților. De fapt, — susțin astronomii —, sînt fragmentele unui satelit care nu a reușit să se închege, iar caracterul lor primitiv ne poate informa asupra sistemului solar în momentul formării planetelor.

În 1979 au fost descoperite inele și în jurul lui Jupiter, iar în 1977 și 1982, în jurul lui Uranus. Aceste descoperiri au demonstrat că formarea inelelor constituie o regulă pentru planetele mari ale sistemului solar. Rămînea însă Neptun, a patra și cea mai îndepărtată dintre planetele mari. Primul rezultat l-a obținut o echipă franceză de la Observatorul din Meudon, care — la 22 iulie 1984 — a observat trecerea lui Neptun prin fața unei stele. (În astronomie, fenomenul se numește „ocultație"). Înainte de a fi mascată de planeta însăși, lumina stelei a fost atenuată cu 30 la sută din intensitate, pe parcursul unei fracțiuni de secundă. Acest scurt eveniment a oferit dovada indirectă a existenței unui corp de aproximativ 10 km lățime, situat la 74 000 km de planetă, care putea să fie un satelit descoperit din întîmplare.

Rezultatul a încurajat un grup de astronomi americani de la Universitatea statului Arizona în reanalizarea propriei observații efectuate asupra aceleiași ocultații. Ei au confirmat atenuarea identică a intensității luminii, în același moment, cu toate că, datorită distanței dintre observatoarele folosite, linia lor de observare era ușor diferită. Obiectul detectat era, deci, obligatoriu mai mare. Cele două echipe coincid asupra existenței unui inel sau, mai bine zis, a unui fragment de inel, cu o lungime de cel puțin 100 km, în jurul lui Neptun.

Nici una dintre cele două echipe nu a putut observa, în mare parte datorită norilor, și cealaltă atenuare a intensității luminii, care trebuie să apară pe partea opusă a planetei, dacă inelul este complet. Acest inel, situat la o distanță mai mare față de „limita Roche", pune o problemă dificilă cercetătorilor : la o asemenea distanță ar fi trebuit să se formeze un satelit, nu un inel. Rămîne neexplicat de ce nici o observare precedentă, chiar și în cele mai bune condiții, nu a putut detecta prezența lui. A apărut o consecință neașteptată : sonda „Voyager 2", care va ajunge la planeta Neptun în 1989, era programată să treacă pe lîngă planetă la o distanță care s-a dovedit a fi tocmai distanța inelului. Va trebui, deci, modificată traiectoria sondei spațiale, în cazul în care nu se alege varianta ciocnirii cu inelul, deoarece „Voyager 2" nu este programată să călătorească mai departe.

Ion Negoiță, Tg. Jiu. Acordul de la Sapoa între guvernul sandinist și liderii „contras" a fost semnat la 23 martie a.c. Cu acel prilej, în această mică localitate nicaraguană, situată lîngă granița cu Costa Rica, a sosit un grup de pacifiști americani, pentru a-și exprima sprijinul față de o soluție negociată a conflictelor din America Centrală. Între aceștia s-a aflat și Brian Wilson, care a ținut la Sapoa o conferință de presă **(în imagine)**. În septembrie 1987, încercînd să oprească un convoi militar de aprovizionare a elementelor „contras", convoi plecat de la o bază americană din California, Brian Wilson și-a pierdut ambele picioare.

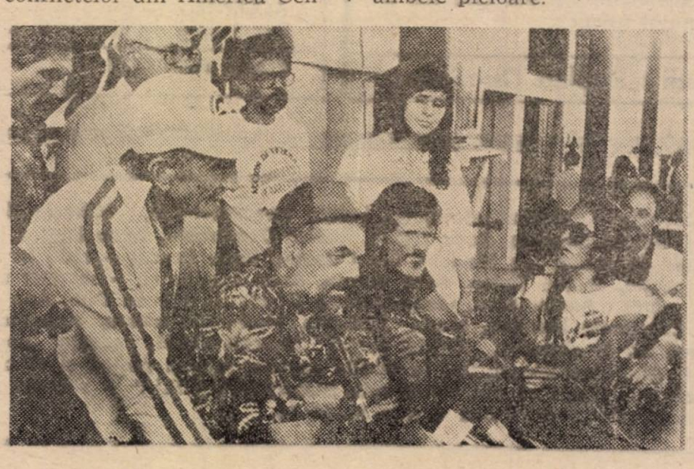

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

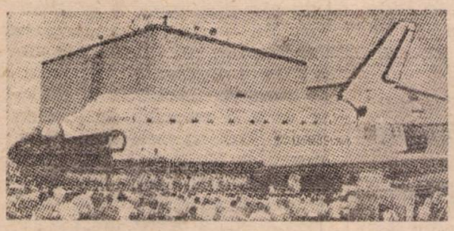

La 4 iulie, naveta „Discovery" a fost instalată pe platforma de lansare „39 B" de la Cape Canaveral (Florida), de unde își va lua zborul în septembrie

Philip Ofenberg, Iași. Lansarea navetei spațiale americane „Discovery", ce trebuia să aibă loc la 22 august, a fost amînată de N.A.S.A. pentru 2 septembrie. Ea va marca reluarea zborurilor suspendate de la accidentul lui „Challenger", în ianuarie 1986. Aceasta este pentru a treia oară, anul acesta, cînd agenția spațială americană amînă data lansării navetei. În ciuda noii amînări, unul din responsabilii N.A.S.A., Richard Truly, s-a declarat mulțumit de evoluția pregătirilor de zbor : „Munca dură a multor oameni a dat rezultate și programul navetei avansează satisfăcător". Cînd „Discovery" va fi, în sfîrșit, lansată, cu cinci persoane la bord, zborul său va fi considerat ca un zbor de probă, deoarece naveta a suferit ample și costisitoare modificări. Experții N.A.S.A. consideră că „Discovery" este mai sigură ca oricînd. De cînd „Challenger" a explodat în zbor, la 28 ianuarie 1986, provocînd moartea celor șapte persoane din echipaj, celelalte navete, componentele lor — rachetele de propulsie, vinovate de explozie — și echipamentul auxiliar de pe pămînt au suferit sute de modificări. Potrivit ziarului „New York Times", costul navetei „Discovery" se ridică la peste 2 miliarde dolari. Odată naveta instalată pe rampa de lansare, se vor face noi probe ca, de pildă, aprinderea motoarelor, pentru a se asigura că totul va funcționa perfect în „Ziua Z".

Al. Costescu, București. În primul semestru al acestui an, în Italia au murit 332 de persoane în urma consumului de droguri — se arată într-un raport al Ministerului italian de interne. Raportul semnalează că, în primele șase luni ale lui 1988, poliția italiană a arestat 13 000 de persoane implicate în traficul sau consumul de stupefiante ; au fost confiscate 352 kilograme de heroină și 400 kg de cocaină, față de 323 kg de heroină și 326 kg cocaină, confiscate în cele douăsprezece luni ale anului trecut.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

28 (1289) 7 iulie 1988

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

România – promotoare fermă a afirmării, în viața internațională, a noilor principii de relații între state . 1

Imperativul participării tuturor statelor la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. dr. Aurel Zamfirescu 2

O cerință obiectivă – dezvoltare prin dezarmare. dr. Ilie Șerbănescu 4

18 ani de la semnarea Tratatului româno-sovietic de prietenie, colaborare și asistență mutuală. Vasile Crișu 6

Șapte zile. Mihaela Brumă 7

Orientul Mijlociu. Cerința organizării, în cît mai scurt timp, a unei conferințe internaționale de pace. Ștefan Cârjă 7

Să înceteze acțiunile agresive în apele Golfului, să nu mai fie puse în pericol zborurile avioanelor civile ! 9

Moscova. Forumul comuniștilor sovietici 10

America Centrală. Între „logica negocierilor" și politica de forță. Anca Voican 12

Paris. Declarația guvernamentală 14

Bangkok. Campania electorală – premise și incertitudini. Liana Enescu 16

Armele – primejdia de lîngă noi. Cînd computerele oferă iluzia victoriei... Ion Stoica 22

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

R. P. Mongolă 1988 – an decisiv în realizarea planului cincinal. Maria Cora 15

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Die Welt, Le Monde Diplomatique, Berliner Zeitung, Rinascita 17

DIN LUMEA CAPITALULUI

S.U.A. Înarmări și fraude – mită și corupție la Pentagon. Stelian Țurlea 20

APROPO DE...

„Diavolul "din computer. Corneliu Vlad 23

1000 + 1 . . . . . 24, 26, 28

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Cercetări în biocosmonautică. Mihai Coruț 25

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Antidot pentru planetă. Radu Budeanu 27

SERIAL

Sfidarea mondială 1986 (4). Jean-Jacques Servan-Schreiber 29

ACCENTE

Riscul care evită... riscul. Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

3

M 17 A 3

PENTRU MODA VERII '88

– preferați confecțiile din țesături tip in:

IN ACTUALITATE

•CONFECȚIILE DIN ȚESĂTURI TIP IN•

Confecțiile din țesături tip in sînt moderne, ușoare, răcoroase, rezistente și se întrețin ușor.

Magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat au pus în vînzare confecții din țesături tip in pentru bărbați, femei și copii, într-o bogată gamă sortimentală.

Își așteaptă cumpărătoarele și cumpărătorii multe și variate modele de rochii, fuste, pantaloni, blezăre și sacouri, costume bărbătești și două piese, veste, în culori calde sau strălucitoare, adecvate, după caz, ținutei elegante sau „sport".

CONFECȚIILE DIN ȚESĂTURI TIP IN – croială modernă, confort, funcționalitate !

Lei 5

Nr. 29 14 iulie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

23 de ani
de la Congresul al IX-lea
al partidului

O politică externă principială, dinamică, de largă conlucrare internaţională

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Din actualitatea săptămînii

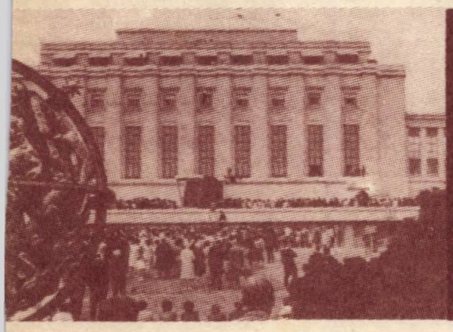

GENEVA

La deschiderea sesiunii de vară
a Conferinţei O.N.U.
pentru dezarmare

MEXIC

După alegerile prezidenţiale

IN LUMEA ŞTIINŢEI
Programul cosmic „Phobos"

SERIAL

POŞTA REDACŢIEI

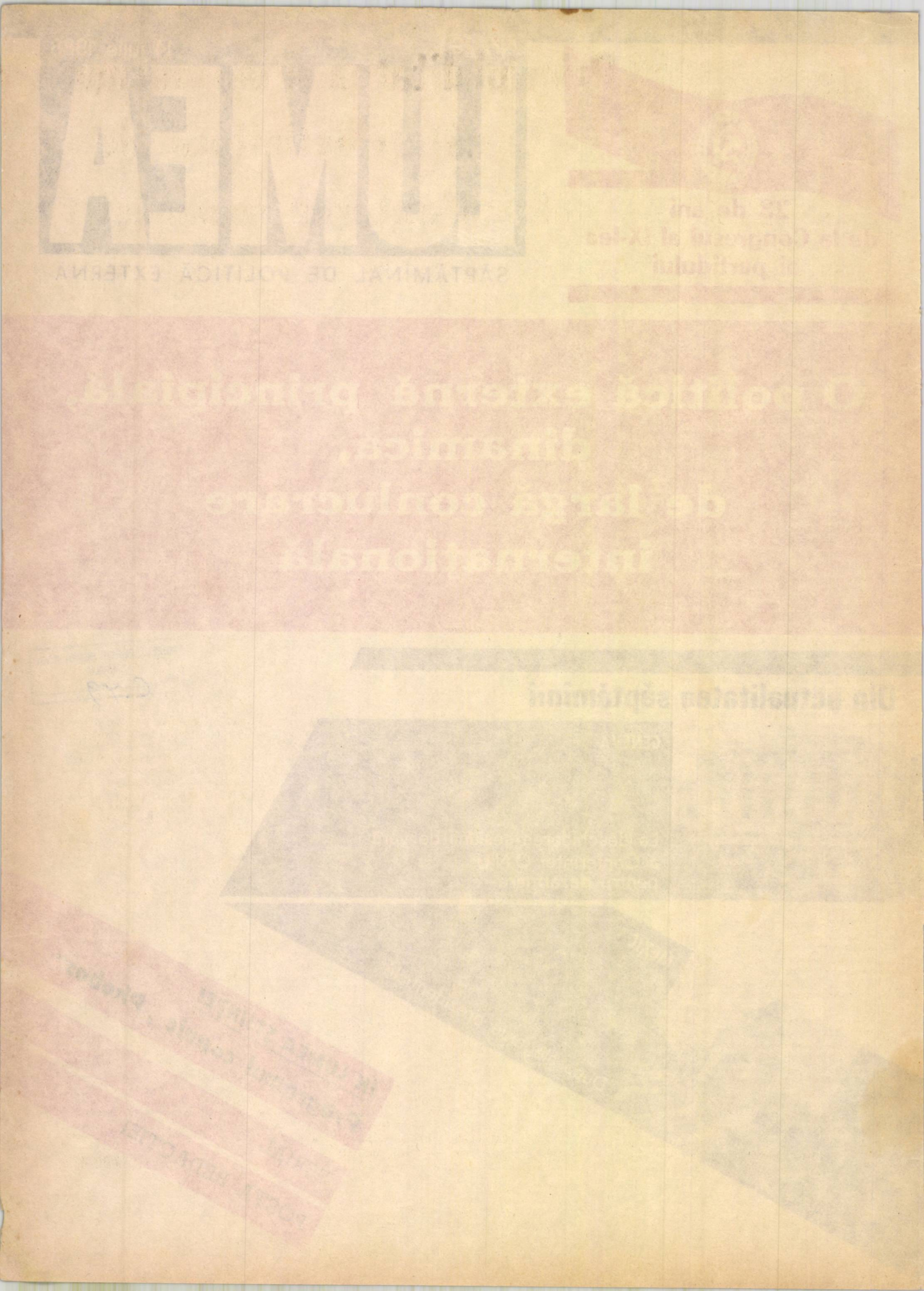

23 de ani
de la Congresul al IX-lea
al partidului

Principialitatea şi dinamismul — trăsături definitorii ale politicii externe româneşti

Aniversării celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român i se conferă, de către întregul popor, semnificaţia unei veritabile sărbători naţionale. Legitimată de însăşi dimensiunea istorică a evenimentului, înaltul forum al comuniştilor români din iulie 1965 marcînd începutul celei mai glorioase epoci străbătute de România, a celei mai strălucite şi plenare afirmări a acestui neam de la Carpaţi şi Dunăre — **„EPOCA NICOLAE CEAUŞESCU"**.

Înscriindu-şi grandioasele realizări sub arcul de gînd şi faptă novatoare, revoluţionară, ale ctitorului de propăşire multilaterală a ţării noastre socialiste şi a poporului ei muncitor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, această epocă a marii cărţi de istorie a patriei a încrustat pe frontispiciul ei, cu litere de aur, mesajul suprem al politicii promovate — **„CU OAMENII PENTRU OAMENI, CU POPORUL PENTRU POPOR"**.

Izvorît din concepţia şi orientările fundamental noi, materialist-dialectice, profund revoluţionare, aşezate de conducătorul partidului nostru, preşedintele Republicii, la temelia măreţelor programe de edificare multilaterală a noii orînduiri în patria noastră, a tuturor faptelor noastre de muncă, acest mesaj definitoriu, puternic însufleţitor, al „Epocii Nicolae Ceauşescu" pune, deopotrivă, pregnant în lumină însăşi esenţa nobilelor idealuri ale socialismului, indicînd, cu limpezime de cristal, modul ferm prin care România, întreaga noastră naţiune înţelege să acţioneze pentru traducerea lor în viaţă.

Odată cu Congresul al IX-lea al partidului, pentru politica externă promovată de România socialistă a început, de asemenea, calea dobîndirii celui mai înalt prestigiu internaţional, fiind, astăzi, unanim recunoscute principialitatea şi dinamismul ei, tăria morală şi fermitatea neabătută în apărarea şi afirmarea principiilor noi de relaţii în arena mondială, singurele în măsură, strict respectate, să asigure dreptul suprem al popoarelor la pace, libertate, propăşire. Se poate spune, în acest sens, cu deplin temei, că ceea ce, în devenirea socialistă a ţării, a fost, de la istoricul Congres, magistral întruchipat în emblematicul „Cu poporul, pentru popor", în politica externă a ţării noastre a fost subsumat cauzei-crez „Cu popoarele, pentru popoare". Pentru că, aşa după cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în magistrala Expunere cu privire la perfecţionarea activităţii organizatorice, ideologice şi politico-educative, în vederea creşterii rolului conducător al partidului în întreaga viaţă economico-socială, în cei 23 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea s-a dezvoltat puternic sentimentul solidarităţii internaţionale cu toate forţele antiimperialiste şi progresiste de pretutindeni, aceasta reflectîndu-se în relaţiile internaţionale largi ale României socialiste şi ale partidului nostru cu alte partide şi forţe progresiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Solidaritate şi raporturi clădite pe vocaţia de pace, libertate, independenţă şi colaborare a poporului român, racordînd aceste supreme aspiraţii naţionale la aspiraţiile tuturor popoarelor lumii, doritoare de a-şi dedica eforturile, de sine stătător, progresului social, într-o lume a păcii şi înţelegerii.

Tezele conducătorului partidului şi statului nostru, avînd o excepţională valoare teoretică şi practică, de definire a conţinutului epocii contemporane, a proceselor ce se desfăşoară pe eşichierul lumii, a tendinţelor ce se dezvoltă şi de indicare a căilor de acţiune pentru afirmarea şi victoria noului în faţa a tot ceea ce este vechi, perimat, sînt larg cunoscute pe plan internaţional drept „doctrina Ceauşescu, a păcii, colaborării şi prosperităţii". Este doctrina ce oferă o viziune nouă, originală, cutezătoare cu privire la organizarea actuală şi viitoare a vieţii internaţionale, care situează statele suverane ca principali factori ai tabloului politic mondial, acţiunea lor de cea mai înaltă responsabilitate constînd în cristalizarea şi dezvoltarea consecventă, pe arena mondială, a unor raporturi de tip nou, bazate pe respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, a egalităţii depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu forţa, avantajul reciproc, precum şi pe dreptul inalienabil al fiecărui popor de a fi stăpînul propriilor destine, al bogăţiilor naţionale, de a-şi hotărî, liber şi independent, viaţa, fără nici o ingerinţă, sub orice formă, din afară. Întreaga operă politică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în problematica mondială este întemeiată pe încrederea neţărmurită în capacitatea popoarelor de a determina, prin luptă unită, noul curs democratic, în viaţa internaţională, de a înlătura cu desăvîrşire vechea politică de dominaţie şi dictat, de a asigura, pe baza noilor principii de relaţii, înţelegerea şi colaborarea între toate naţiunile lumii, de a bara calea războiului devastator, consacrîndu-şi toate forţele pentru oprirea cursei înarmărilor şi trecerea la măsuri efective de dezarmare — problema fundamentală a zilelor noastre.

Orientarea imprimată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu concepţiei şi conţinutului politicii internaţionale a ţării noastre cuprinde, într-o abordare unitară, răspunsurile adecvate, de cea mai înaltă ţinută principială şi concordînd cu interesele supreme ale umanităţii, la problemele majore ale contemporaneităţii — înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, şi asigurarea unei păci trainice, edificarea securităţii şi încrederii, a colaborării neîngrădite şi reciproc avantajoase, soluţionarea gravelor probleme politice, economice şi sociale, promovarea, în exclusivitate, a dialogului, a tratativelor pentru rezolvarea stărilor conflictuale, repudierea actelor de forţă şi ameninţare cu folosirea forţei, făurirea, pe planeta noastră, a unei lumi mai bune şi mai drepte, fără arme şi războaie, o lume a progresului general neîntrerupt. Se poate, de altfel, afirma că nu există problemă, eveniment de interes general, în care ţara noastră să nu se fi implicat constructiv şi dinamic, în care considerentele, iniţiativele şi propunerile tovarăşului Nicolae Ceauşescu, activitatea teoretică şi practică neobosită, cu valoare de îndemn şi exemplu, să nu-şi fi adus contribuţia definitorie, larg apreciată pe toate meridianele, la cultivarea valorilor supreme ale păcii, prieteniei, existenţei libere şi demne ale tuturor popoarelor.

Într-o situaţie internaţională complexă, care continuă să fie foarte gravă, ca urmare a faptului că paşii spre destindere nu au schimbat raportul de forţe şi nu au înlăturat pericolele pentru însăşi existenţa vieţii pe planeta noastră, România a acţionat şi acţionează consecvent pentru o amplă conlucrare între state şi popoare, pentru creşterea gradului de apropiere între ele, pentru depăşirea tensiunilor, pentru asigurarea, în primul rînd, a indispensabilei structuri materiale a păcii, însăşi baza unui climat ireversibil de destindere, de linişte, libertate şi progres general. Animată de asemenea înalte idealuri, ţara noastră s-a afirmat ca unul din cei mai activi promotori ai politicii de dialog, de contacte şi negocieri, multitudinea vizitelor întreprinse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, pe toate meridianele globului — în ţări din Europa, Asia, Africa, America de Sud şi America de Nord, Australia —, ca şi întîlnirile şi convorbirile avute la Bucureşti cu un mare număr de şefi de stat sau de guvern, cu alte personalităţi politice contemporane constituind cea mai elocventă mărturie a deschiderii României spre dialog şi cooperare, spre legături de prietenie. Înţelegerile convenite cu aceste prilejuri, documentele semnate au statornicit nu numai baza principială şi obiectivele circumscrise raporturilor bilaterale — prin ele însele momente de referinţă —, ci şi un conţinut superior abordării problemelor majore ale lumii în care trăim, punînd în valoare demersuri constructive, iniţiative şi propuneri menite să dezvolte şi să consolideze tendinţele pozitive ce se manifestă pe arena mondială. Contactul viu cu realitatea internaţională, cunoaşterea în profunzime a caracterului evenimentelor ce se desfăşoară, racordul pertinent realizat între viziunea strategică şi procedeele tactice, reclamate de situaţiile concrete, au adus activităţii şi acţiunilor de politică externă ale conducătorului nostru de partid şi de stat, ale României socialiste, o unanimă recunoaştere şi cel mai înalt respect.

Vorbim, de la Congresul al IX-lea al partidului, cu îndreptăţită mîndrie patriotică despre **„EPOCA NICOLAE CEAUŞESCU"**. Cea mai fecundă în fapte pentru gloria neamului românesc, cea mai strălucită pentru principialitatea şi dinamismul atitudinii demne, independente, înalt responsabile pentru marile cauze ale umanităţii.

„LUMEA"

23 de ani
de la Congresul al IX-lea
al partidului

Încredere deplină în triumful luptei unite a popoarelor, pentru pace și progres social

Analizînd realitatea contemporană sub aspectele sale multiple, atrăgînd atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă, pentru umanitate, cursa înarmărilor, politica de forță, de dictat și amestec în treburile interne ale altor state, identificînd contradicția de fond a lumii actuale, cea dintre țările bogate și cele sărace, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, evidențiază — în documente recente, de excepțională însemnătate pentru întreaga activitate a partidului nostru, a întregului popor — imperativele reale ale epocii, ale permanentei înnoiri sociale, ale păcii și progresului pe plan mondial, aducînd astfel o nouă și valoroasă contribuție la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare, la dezbaterea și soluționarea unor probleme stringente ale timpului în care trăim.

În Tezele pentru plenara C.C. al P.C.R., ca și în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., în celelalte expuneri ținute în ultimul timp, ideea centrală a argumentării științifice, materialist-dialectice și istorice, o constituie **încrederea în posibilitatea schimbării cursului actual al evenimentelor,** a înclinării definitive a balanței, în cadrul raportului de forțe, în favoarea forțelor progresiste, democratice, purtătoare ale noului pe plan mondial. Premisa fundamentală a acestor concluzii, de o deosebită importanță teoretică și practică, o reprezintă cunoașterea profundă a epocii contemporane — dezvăluindu-i conținutul, tendințele, factorii de acțiune determinanți, contradicțiile și materializările acestora —, ca și viziunea amplă asupra procesului revoluționar mondial, în măsură să ofere, pe baza analizei sensurilor hotărîtoare, acele pîrghii de acțiune conștientă în sprijinul ferm al noului, al progresului. În numele responsabilității plenar asumate, la adăpost de ezitări și inconsecvențe, opera teoretică și practică, revoluționară, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pornește tocmai de la definirea atributelor esențiale ale epocii noastre, caracterizată printr-o accentuată complexitate, ce tinde, în plus, să se adîncească, evidențiind fenomene de cuprindere globală, aflate într-o interdependență cu vădite perspective de afirmare. Agravarea și multiplicarea contradicțiilor ce definesc actualele evoluții la scară mondială, proliferarea surselor și domeniilor de conflict declarat sau potențial, existența unei vaste palete de structuri naționale, politico-sociale și economice, de niveluri și opțiuni de dezvoltare conturează tabloul unei lumi de o mare diversitate. Procese, tendințe și mutații profunde, definitorii actualei epoci, antrenează participarea unor mari mase de oameni, a popoarelor, prin categoriile lor sociale cu interese diverse și adesea divergente, dar oferind, în același timp, în mod obiectiv, posibilitatea unor platforme de luptă unită, solidară, stimulată de existența certă a unor aspirații de bază comune. Pe de altă parte, evoluția spre schimbări rapide a raportului mondial de forțe, în condițiile diversificării centrelor de putere, caracterul fragil, indecis, al raporturilor între exponenții sociali ai noului în istorie și cei identificați cu structurile vechi, ce se impun a fi, în mod necesar, înlocuite, indică dimensiunea confruntărilor ce caracterizează actuala epocă de adînci prefaceri revoluționare.

Definirea conținutului și sensului prezentei etape din istoria omenirii, realizată dintr-o clară perspectivă revoluționară și de pe pozițiile militante, bazate pe valorile verificate în procesul de edificare a noii orînduiri, socialiste, se constituie, astfel, într-un act de clarviziune cu directe potențări practice, concepția despre lume și viață fiind menită să se transforme într-o veritabilă forță socială, care să antreneze și să mobilizeze energiile în direcția mersului istoric înainte al omenirii. În aceasta constă însăși esența dialectică a gîndirii președintelui Nicolae Ceaușescu, a cărui operă creatoare — sub aspect analitic, vizionar, dar și practic, de acțiune nemijlocită — a deschis perspective noi și fertile abordării realității, cu validări constante — de către viață, de către evoluțiile mondiale. Analiza epocii, permițînd argumentarea științifică a posibilității de schimbare a cursului evenimentelor și de creștere a ponderii și influenței forțelor progresiste, democratice, își capătă, deci, adevăratul sens și justa valoare prin acțiunea în consens cu așteptările și voința popoarelor, cu imperativele de înnoire socială, pace și progres. **„Să pornim însă întotdeauna** — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de la principiile și concepția revoluționară despre lume, să privim cu încredere perspectiva luptelor pentru progres, pentru pace".**

În epoca actuală, istoric determinată, de schimbări rapide în dezvoltarea omenirii, în raportul mondial de forțe, între ale cărui tendințe diametral opuse s-a realizat un echilibru din multe privințe instabil, acțiunea justă, conformă comandamentelor timpului ce-l trăim, reclamă identificarea tuturor forțelor purtătoare ale noului în istorie, conștientizarea lor, mobilizarea lor la luptă unită, în cadrul unui amplu proces revoluționar. Iată de ce rolul hotărîtor, primordial al popoarelor — ca adevăratele făuritoare ale dezvoltării economico-sociale din fiecare țară, ale istoriei omenirii, ca purtătoare ale progresului și factor propulsor al societății umane — reprezintă ideea de bază a întregului concept românesc privind evoluția umanității. Această teză, care ocupă un loc central în ansamblul operei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și care este prezentă în Programul P.C.R., în alte documente de referință ale partidului și statului nostru, își trage sevele din teza materialist-științifică, potrivit căreia mersul înainte al omenirii reprezintă rezultatul nemijlocit al activității maselor, a popoarelor. Întreaga politică de dezvoltare socialistă a României, de afirmare a sa pe plan internațional pornește tocmai de la recunoașterea forței motrice, conștiente a maselor : **„Este necesar** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — să punem permanent, cu putere, în evidență rolul important al clasei muncitoare, al țărănimii, rolul tot mai însemnat pe care îl are intelectualitatea în dezvoltarea generală a societății, dar și rolul maselor, al popoarelor. Trebuie să subliniem permanent justețea tezei științifice privind rolul maselor, al popoarelor, ca adevărate făuritoare ale întregii dezvoltări, ale istoriei omenirii".** În acest context se evidențiază și mai clar valoarea conceptului, devenit realitate concretă, în numele căruia România — cu deosebire în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului — construiește societatea nouă, socialistă, **„cu poporul, pentru popor",** concept ce se regăsește, în planul vieții internaționale, în apelul constant, ferm, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte prin acțiune hotărîtă „cu popoarele, pentru popoare". Căci, evoluția istorică dovedește că oamenii, masele sînt creatorii tuturor bunurilor și a valorilor materiale și spirituale, constituind astfel elementul principal al forțelor de producție, factorul de perfecționare și înnoire a acestora, ceea ce determină noi relații de producție și, prin aceasta, o altă treaptă, superioară, de dezvoltare materială și socială, asigurînd permanent mersul neîntrerupt înainte al societății omenești.

Încrederea în forța luptei unite a popoarelor pentru progres multilateral, pentru pace, se regăsește exprimată puternic în recentele documente politice ale partidului nostru, în tezele de excepțională valoare prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în legătură cu transformările profunde care au loc în lumea contemporană. Factor determinant al dezvoltării economico-sociale din fiecare țară, popoarele reprezintă, în același timp, forța hotărîtoare în evoluția raporturilor internaționale, în înfăptuirea marilor obiective ale umanității, cum sînt dezarmarea, în primul rînd cea nucleară, apărarea dreptului suprem al oamenilor la viață, la pace, la o existență liberă și demnă, rezolvarea stărilor de conflict exclusiv prin mijloace politice, lichidarea decalajelor economice, a împărțirii lumii în bogați și săraci, edificarea unei noi ordini politice și economice mondiale. Creatoare de istorie și, în același timp, purtătoare nemijlocite ale destinului astfel asumat, popoarele sînt, în ansamblul lor, interesate în rezolvarea acestor probleme ce preocupă întreaga comunitate mondială, fiind chemate să-și aducă, fiecare și toate la un loc, contribuția lor constructivă la o asemenea soluționare. Succesul luptei pentru atingerea acestor țeluri măreț depinde, de aceea, de eforturile comune, de acțiunea conștientă, unită și convergentă a tuturor popoarelor, într-un larg front mondial, chezășie a înseși împlinirii aspirațiilor de progres și pace ale întregii omeniri. Este, acesta, sensul profund al apelului lansat, în repetate rînduri, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, însuși spiritul în care acționează consecvent partidul și statul nostru, pe baza unei viziuni novatoare, revoluționare, de largă cuprindere, dincolo de abordări limitative sau sectare, în numele solidarității largi a tuturor forțelor sociale progresiste, realiste ale

contemporaneității : **„O analiză științifică, pe baza concepției revoluționare materialist-dialectice, a socialismului științific** — subliniază secretarul general al partidului nostru — **va duce, fără nici o îndoială, la concluzia că numai socialismul poate asigura viitorul de pace, de bunăstare al omenirii, că numai calea unității tuturor forțelor sociale, începînd cu clasa muncitoare, a tuturor forțelor progresiste, în lupta pentru progres economic și social, pentru dreptate socială și egalitate între națiuni, va da o nouă perspectivă soluționării problemelor complexe ale lumii contemporane".**

În cadrul apelului către o unitate largă, lansat în interesul apărării obiectivelor vitale ale popoarelor de pretutindeni — pacea, dezvoltarea, progresul —, în scopul identificării celor mai bune răspunsuri la întrebările ce se pun cu privire la viitorul lumii, un rol deosebit, o importantă misiune revin țărilor socialiste, partidelor comuniste și muncitorești, partidelor socialiste, social-democrate, tuturor organizațiilor progresiste și mișcărilor de eliberare națională, care trebuie să-și asume răspunderea de a arăta calea de soluționare a actualelor probleme complexe, drumul spre un viitor liber, independent, spre pace în întreaga lume. Partidul și statul nostru apreciază că, în cadrul acestei solidarități și conlucrări largi, țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești, prin activitatea și demersurile lor pe plan internațional, trebuie să mențină în permanență inițiativa politică în lupta pentru pace și dezarmare, pentru asigurarea unui destin liber și pașnic al omenirii, trebuie să contribuie decisiv la reluarea și continuarea cursului spre destindere și colaborare, cu convingerea fermă că asemenea acțiuni pot determina transformări înnoitoare, în direcția progresului, prin forța lor mobilizatoare, de înrîurire pozitivă asupra mersului societății omenești contemporane.

Aceste teze de o excepțională însemnătate, elaborate de secretarul general al partidului, înarmează conștiințele cu puterea stimulatoare a încrederii în perspectiva luptelor pentru progres, pentru pace, bazată pe capacitatea oamenilor, a maselor populare de a impune, prin acțiune unită, o schimbare radicală în raportul de forțe mondial, favorabilă noului și forțelor ce îl reprezintă și îl susțin. Prin aceasta se confirmă marea valoare a gîndirii și operei președintelui Nicolae Ceaușescu, a căror esență profundă este dată de așezarea lor fermă pe terenul fertil al filozofiei materialist-dialectice și istorice, al socialismului științific, de anticipare creatoare a evoluțiilor, în funcție de realitatea în rapidă schimbare, conducînd la atitudine principială, militantă, la acțiune permanentă în sprijinul identificării, apărării și promovării noului. Așadar, o activă examinare teoretică, ideatică, aflată în toate compartimentele sale sub semnul directei **finalități revoluționare, a acțiunii concrete.** Actul filozofic, conceptul, fenomenul cognitiv argumentează și se împlinește, astfel, în direcții adecvate de acțiune, confirmate pe deplin de viață, ca o judicioasă alegere a opțiunilor ; de aici sporita lor forță de convingere, prestigiul crescînd al politicii externe românești. Neclintita încredere în capacitatea și înțelepciunea popoarelor, în triumful luptei lor unite pentru pace și progres social se proiectează ca o teză călăuzitoare, fundamentală în sfera marilor idei în acțiune ale operei revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, evidențiind inițiativa și clarviziunea fertilă, capabilă să determine **afirmarea noii gîndiri în viața internațională,** în consens cu cele mai nobile aspirații ale tuturor națiunilor lumii.

Anca Voican

Sesiunea C.A.E.R.

Cerințe ale dezvoltării colaborării și perfecționării activității organizației

Săptămîna trecută a avut loc, la Praga, a 44-a ședință a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.). La ședință au participat delegații din țările membre : Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R. D. Germană, Mongolia, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S., Vietnam. A luat parte, de asemenea, o delegație din Iugoslavia și au fost prezenți, în calitate de observatori, reprezentanți din Angola, Afganistan, Etiopia, Laos, Mozambic, Nicaragua, R.D.P. Yemen.

Ședința a abordat probleme privind dezvoltarea colaborării tehnico-științifice, perfecționarea diviziunii internaționale a muncii dintre țările membre ale C.A.E.R., programele de perspectivă ale dezvoltării specializării și cooperării multilaterale în producție pînă în anul 2000 în domeniile construcțiilor de mașini, industriei chimice, industriei radiotehnice și electronice. Au fost, de asemenea, examinate Programul coordonării planurilor economice ale țărilor membre ale C.A.E.R. pe anii 1991—1995, precum și modalitățile de perfecționare a mecanismului conlucrării multilaterale în cadrul C.A.E.R.

Concepția și poziția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind dezvoltarea colaborării economice în cadrul C.A.E.R. și perfecționarea activității acestei organizații, precum și în legătură cu soluționarea unor probleme majore care confruntă în prezent omenirea, au fost prezentate de șeful delegației române la sesiune, tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului.

„Țara noastră — sublinia recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în Expunerea la plenara comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii — **trebuie să participe activ la realizarea Programului de lungă durată, pînă în anul 2000, convenit cu țările membre ale C.A.E.R., la perfecționarea activității acestui organism, astfel încît specializarea și cooperarea în producție să contribuie la progresul fiecărei țări, la dezvoltarea generală a socialismului".**

Așa cum s-a arătat în cuvîntarea șefului delegației române, țara noastră a acționat în cadrul C.A.E.R. și este hotărîtă să acționeze în continuare în conformitate deplină cu această poziție de principiu a partidului și statului. În acest sens, apreciindu-se pozitiv activitatea desfășurată de organele Consiliului în pregătirea actualei sesiuni, au fost relevate, în cuvîntare, unele probleme care preocupă partea română în legătură cu perfecționarea colaborării din C.A.E.R.

Prima problemă se referă la conținutul activității organelor C.A.E.R. În perioada care a trecut de la ultima ședință extraordinară a sesiunii Consiliului, acțiunile întreprinse pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate — a spus primul ministru al guvernului — au condus la o anumită creștere a operativității în activitatea organelor C.A.E.R., la reducerea numărului de ședințe și organelor de lucru ale acestora. S-a manifestat, însă, și tendința de a orienta, tot mai mult, activitatea organelor C.A.E.R. spre problemele cu caracter general sau metodologic ale colaborării, precum și spre examinarea unui număr mare de probleme referitoare la relațiile cu alte țări și organizații internaționale. După cum rezultă din planurile de lucru pe 1988—1989, organele de ramură ale C.A.E.R. au stabilit un volum restrîns de sarcini și acțiuni concrete orientate spre extinderea cooperării în sfera producției materiale. O astfel de îngustare a sferei de activitate a organelor C.A.E.R. nu este în folosul dezvoltării colaborării reciproce, realizării obiectivelor care au stat la baza creării C.A.E.R. Astfel, este necesar ca, în etapa actuală, Consiliul să-și concentreze eforturile asupra elaborării de acțiuni privind adîncirea colaborării multilaterale, îndeosebi a specializării și cooperării, lărgirii, pe această bază, a comerțului reciproc și satisfacerii în mai mare măsură a necesarului de combustibil, energie și materii prime, echipamente și tehnologii moderne, bunuri de consum industriale și alimentare. Ținînd seama că soluționarea problemelor colaborării în asigurarea necesarului de combustibil, energie și materii prime este de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea țărilor membre, se impune ca, în perioada imediat următoare, organele C.A.E.R. să identifice noi acțiuni de cooperare în acest domeniu, să înceapă și să finalizeze cît mai curînd tratativele în vederea concretizării lor prin convenții și acorduri corespunzătoare.

A doua problemă se referă la perfecționarea mecanismului colaborării. În cele opt luni care au trecut de la ședința a 43-a extraordinară a sesiunii, organele C.A.E.R. au început lucrările pentru studierea problemelor perfecționării principalelor elemente ale mecanismului colaborării reciproce în domeniile coor-

donării planurilor, relațiilor valutar-financiare și de credit, formării prețurilor din comerțul reciproc, bazelor juridico-normative ale colaborării. Primele rezultate ale lucrărilor desfășurate pînă în prezent au dovedit complexitatea acestor probleme și dependența lor de numeroși factori din afara sferei colaborării reciproce, au arătat că nu trebuie luate măsuri pripite care ar sări peste etape necesare și nu ar lua în considerare condițiile reale din țările membre ale C.A.E.R., legitățile general valabile ale conducerii planificate a economiei socialiste. Se impune, deci, ca, în problema perfecționării mecanismului colaborării, organele C.A.E.R. să-și continue lucrările prevăzute pentru perioada 1988—1990, urmînd ca, pe baza rezultatelor obținute și a raportului ce va fi prezentat în anul 1990 de Comitetul Executiv în această problemă, să se convină măsurile pentru perfecționarea, pe mai departe, a mecanismului colaborării reciproce. România consideră — a arătat primul ministru al guvernului — că își păstrează pe deplin valabilitatea prevederile statutului C.A.E.R. și se pronunță pentru perfecționarea activității Consiliului în conformitate cu principiile fundamentale și normele statutare ale colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R., menținînd și dezvoltînd în continuare formele și metodele de colaborare care și-au dovedit utilitatea practică. În acest context, s-a subliniat că România nu a fost de acord și nici nu consideră actuală problema creării unei piețe unite a țărilor membre ale C.A.E.R., pe prim plan trebuind să fie puse problemele îmbunătățirii specializării și cooperării în producție, ale intensificării colaborării reciproce în utilizarea mai bună a capacităților de producție și a investițiilor existente în țările membre, ridicarea nivelului tehnic al producției și calității acesteia. Referitor la extinderea legăturilor directe între întreprinderi, centrale și institute de cercetare, s-a arătat că partea română sprijină această formă de colaborare și are în vedere ca aceste legături directe să se desfășoare în conformitate cu reglementările interne din fiecare țară. Asemenea relații urmează să se realizeze în strînsă legătură cu cerințele concrete ale specializării și cooperării în producție, ele neputîndu-se desfășura ca o activitate în sine, ruptă de problemele practice ale colaborării și schimburilor de mărfuri.

A treia problemă vizează însuși cadrul organizatoric al C.A.E.R. Pe linia simplificării structurii organizației, delegația română a arătat că este de acord cu prevederile privind comasarea comisiilor permanente C.A.E.R. din domeniile industriei de petrol și gaze, industriei cărbunelui și geologiei, susținînd ca noul organ să fie constituit la nivel de comitet C.A.E.R., așa cum s-a procedat și în alte domenii importante ale colaborării reciproce, cum sînt construcțiile de mașini, complexul agroindustrial, domeniul electronizării. S-a exprimat, de asemenea, acordul cu unificarea comisiilor din domeniile siderurgiei și metalurgiei neferoase. În legătură cu tendința unor ministere și organe centrale din țările membre ca, în locul organelor C.A.E.R., desființate, să constituie în afara Consiliului noi forme organizatorice care să examineze, practic, aceleași probleme ce făceau obiectul activității vechilor organe, pentru a nu se ajunge la reînființarea unor astfel de organe în afara C.A.E.R., precum și la activități paralele cu organele Consiliului, care au preluat domeniile respective, România consideră oportun să se acționeze cu fermitate pentru realizarea hotărîrilor comune. Astfel, în cazul în care, într-o anumită problemă, se apreciază necesară asigurarea unui cadru organizatoric de sine stătător pentru colaborarea multilaterală, este posibil să fie create organe temporare de lucru ale Comitetului Executiv, inclusiv la nivel de miniștri.

Abordînd problemele colaborării tehnico-științifice, primul ministru român a subliniat că experiența construcției socialiste din România, tendințele manifestate pe plan mondial evidențiază justețea complexului de măsuri adoptate de partidul nostru în ultimele două decenii pentru stimularea creației științifice naționale. Tocmai pe această bază, în conformitate cu măsurile adoptate de conducerea de partid și de stat, ministerele și unitățile de cercetare și producție din țara noastră au participat intens, în cadrul C.A.E.R., la activitatea de colaborare desfășurată pînă în prezent la cele circa 800 lucrări de cercetare-dezvoltare din Programul complex, la care s-au declarat interesate, semnînd pînă acum peste 240 documente-cadru de colaborare, convenții, acorduri și protocoale, precum și 140 de acorduri economice și contracte care au drept scop crearea de noi produse, prototipuri și tehnologii, ca și obținerea altor rezultate destinate a fi asimilate în producție.

S-a relevat necesitatea ca țările membre și organele C.A.E.R. să acționeze mai energic pentru dinamizarea realizării tematicii Programului complex al progresului tehnico-științific al țărilor membre ale C.A.E.R. pînă în anul 2000, a proiectelor prioritare, pentru obținerea cît mai rapidă a rezultatelor preconizate, pentru ca, pe această bază, să se treacă la organizarea cooperării și specializării, la livrări reciproce, pentru ca unele rezultate ale acestui program să poată fi utilizate, în economiile țărilor membre, încă în anii acestui cincinal. În mod deosebit se cere realizarea obiectivelor direcției prioritare „electronizarea economiei naționale", arătîndu-se că tematica ce face obiectivul colaborării în cadrul acestei direcții prioritare se referă la domenii care prezintă o mare importanță pentru țările membre. S-a evidențiat că partea română își exprimă convingerea că, printr-o conlucrare mai sistematică și susținută între organele și organizațiile colaboratoare din țările membre ale C.A.E.R., obiectivele Programului complex pot fi îndeplinite în bune condiții, în interesul dezvoltării economice și tehnico-științifice a fiecărei țări, al amplificării relațiilor de cooperare reciproc avantajoase, al cauzei generale a socialismului.

A fost subliniată importanța deosebită pe care țara noastră o acordă, în continuare, coordonării planurilor — ca metodă principală a organizării și colaborării economice și a adîncirii diviziunii muncii între țările membre ale C.A.E.R. Dînd o apreciere pozitivă lucrărilor efectuate pînă în prezent, România — a spus primul ministru — își exprimă acordul cu adoptarea Programului coordonării planurilor economice ale țărilor membre ale C.A.E.R. pe anii 1991—1995 și a listei problemelor de colaborare economică, ce se coordonează pe baze multilaterale. În lista problemelor de colaborare economică este inclus un număr important de acțiuni, din care partea română și-a declarat interesul de participare la aproape 120. S-a apreciat, în același timp, că Programul de coordonare a planurilor și lista problemelor de colaborare economică se completează corespunzător cu programele de perspectivă privind dezvoltarea specializării și cooperării multilaterale în producție a țărilor membre ale C.A.E.R. pe perioada pînă în anul 2000 în domeniul construcțiilor de mașini, industriei radiotehnice și electronice și industriei chimice. În momentul de față, se impune ca țările membre ale C.A.E.R. să țină seama de prevederile acestor programe la coordonarea planurilor pe perioada 1991—1995. Amploarea participării României la cele trei programe este indicată de faptul că aceasta s-a înscris, ca țară specializată, la 210 produse sau grupe de produse. S-a subliniat cerința ca lucrările de coordonare a planurilor economice pe bază multilaterală pentru cincinalul următor să fie finalizate pînă la sfîrșitul anului 1989, iar lucrările de coordonare a planurilor pe bază bilaterală pînă la sfîrșitul primului semestru al anului 1990, astfel încît semnarea documentelor respective pentru perioada 1991—1995 să poată fi realizată pînă la sfîrșitul anului 1990.

În legătură cu lucrările de coordonare a planurilor pe cincinalul următor, a fost exprimată exigența ca tratativele de coordonare a planurilor să se desfășoare și în viitor sub conducerea nemijlocită a organelor centrale de planificare, întrucît acestea poartă răspunderea pentru organizarea întregii activități de elaborare a planurilor și sînt singurele în măsura ca, sub îndrumarea și coordonarea directă a conducerii de partid și de stat din fiecare țară, să-și asume angajamente clare încă în cursul elaborării proiectului planului național. La lucrările de coordonare a planurilor urmează, desigur, să fie atrase și alte organe centrale, precum și centralele industriale sau marile unități economice. S-a apreciat, de asemenea, ca foarte important, ca în cadrul coordonării planurilor să fie convenite nomenclatorul și volumul livrărilor reciproce pentru toate mărfurile care prezintă interes reciproc. Sînt condiții în care lucrările de coordonare a planurilor vor contribui la extinderea în continuare a colaborării reciproce, la soluționarea în cadrul acesteia a principalelor probleme care preocupă țările membre ale C.A.E.R. în actuala etapă, printre care se numără asigurarea necesarului de combustibili, energie și materii prime, precum și intensificarea colaborării pentru mai buna aprovizionare cu produse agroalimentare.

Referitor la unele probleme privind elaborarea concepției colective a diviziunii internaționale socialiste a muncii pe anii 1991—2005, primul ministru român a subliniat că, în concordanță cu scopurile și obiectivele principale prevăzute în concepție, partidul și statul nostru consideră că extinderea colaborării reciproce și a diviziunii internaționale a muncii dintre țările membre ale C.A.E.R. trebuie să ducă la dezvoltarea stabilă și echilibrată a economiilor naționale, la satisfacerea în mai mare măsură a necesarului de energie, combustibili, materiale și a altor produse deficitare, la perfecționarea specializării și cooperării în producție și folosirea deplină a potențialului productiv și tehnico-științific de care dispune fiecare țară. Tocmai pentru realizarea acestor obiective, România apreciază că este necesar să se treacă neîntîrziat la pregătirea programelor, convențiilor și acțiunilor convenite de cooperare și specializare în producție.

ROMÂNIA
— concept atotcuprinzător asupra drepturilor fundamentale ale omului

În condițiile lumii contemporane, marcată de fenomene complexe, aflate într-o accentuată interdependență, a unor mari contradicții cu caracter global, problematica drepturilor omului dobîndește un loc aparte, atît prin prisma evidențierii și garantării drepturilor și libertăților primordiale ale oamenilor la muncă, educație și dezvoltare, cît și a asigurării dreptului tuturor popoarelor la viață, la pace, la o existență demnă și liberă.

Abordarea corectă a problematicii drepturilor omului, în contextul actual, se impune cu necesitate, în condițiile în care — așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială — omenirea se află la un moment de răscruce, cînd apar multe neclarități și nedumeriri. În consecință, arăta secretarul general al partidului, **„este necesar să dăm răspunsuri clare și să luăm o atitudine combativă în lămurirea problemelor și realizarea în viață a drepturilor fundamentale ale omului, avînd în vedere încercările cercurilor imperialiste, ale diferitelor altor cercuri de a denatura și de a neglija sau chiar de a lăsa la o parte unele din problemele fundamentale ale omului — dreptul la muncă, la învățătură, dreptul la viață și multe altele".**

Totodată, o analiză științifică, aprofundată, a problematicii drepturilor omului se impune în condițiile în care, pe plan internațional, se manifestă o vădită tendință, din partea unor cercuri occidentale, de a minimaliza rolul factorului național în soluționarea anumitor aspecte esențiale ale acestei tematici de importanță vitală.

Controversele actuale cu privire la drepturile omului se referă, în esență, la conceptul însuși, la conținutul acestor drepturi și căile de exercitare a lor și, mai ales, de garantare a exercitării acestora. În acest cadru se vehiculează, de pildă, teza conform căreia drepturile fundamentale ale omului s-ar constitui într-o ramură „autonomă a dreptului internațional", cu reguli proprii, ce ar avea puține puncte de convergență cu normele de drept internațional unanim recunoscute, și care ar acționa la nivel supranațional, putînd să lezeze prerogativele de independență și suveranitate ale statelor. În suita unor asemenea acțiuni se înscriu și tendințele de impunere a unor măsuri sau modele care privesc felul de soluționare a diferitelor probleme interne ale unui stat sau altuia. Este neîndoielnic faptul că astfel de concepte, orientări și tendințe sînt în contradicție flagrantă cu principiile și normele de drept internațional, cu acordurile internaționale încheiate între state și cu însuși profilul pe care colaborarea internațională l-a atribuit respectării drepturilor omului. Frecvente sînt cazurile cînd, de pe „platforma drepturilor omului", sînt inițiate, de fapt, acțiuni de flagrant amestec în treburile altor state, sînt exercitate presiuni de tot felul, inclusiv condiționări politice și economice în raporturile între state, lezîndu-se, astfel, drepturile inalienabile la libera opțiune de dezvoltare, la independență și suveranitate.

Analiza problematicii drepturilor omului reclamă un spirit obiectiv, cuprinzător, cu atît mai necesar cu cît această tematică — obiect al unor ample dezbateri și confruntări pe plan mondial — continuă să fie redusă ca semnificație, în viziunea occidentală, la aspecte neesențiale, colaterale, fiind folosită, nu de puține ori, ca argument și mijloc de propagandă în scopul deformării realităților din țările socialiste, slujind unor interese politice retrograde, ca expresie a politicii de dominație și forță. O atare viziune — voit deformată — conduce în final la un amestec flagrant în treburile interne ale statelor, avînd drept consecință crearea de tensiuni între state, ceea ce nu face decît să complice și să agraveze climatul internațional.

În numele și sub pretextul unor interpretări, care evident sînt arbitrare, unilaterale ale drepturilor omului, sînt „justificate" amestecul și intervenția în treburile interne ale altui stat, nesocotindu-se, astfel, dreptul inalienabil și imprescriptibil al fiecărui popor de a fi deplin stăpîn în propria casă, asupra propriei soarte, de a-și alege și organiza calea dezvoltării așa cum dorește, în conformitate cu voința sa, cu condițiile și particularitățile din țara proprie. Nu puține sînt cazurile celor care se erijează în „sfătuitori" sau care vor să dea „lecții", „indicații", mergînd pînă la a da „verdicte asupra comportamentului" altor state, pornind de la o interpretare discreționară a drepturilor omului, în detrimentul și, deseori, în opoziție totală cu principiile și normele de relații interstatale general-acceptate. Simptomatic e că cei care se lansează în astfel de tentative „uită" voit propriile probleme interne pentru a se „ocupa" de ale celorlalți. Astfel de încercări dăunează grav relațiilor dintre state, subminează raporturile de bună înțelegere, vecinătate și cooperare, ce trebuie să se afirme între state libere și suverane. În fond, orice încălcare, lezare, nerespectare — sub indiferent ce motiv și în indiferent ce plan — a dreptului la independență și suveranitate națională, la deplină egalitate, la libertatea alegerii căii de dezvoltare proprii reprezintă un atentat la chiar ansamblul drepturilor fundamentale ale omului, ale popoarelor — fenomen ce se cere repudiat cu toată fermitatea.

De asemenea, se ignoră, deseori, faptul elementar că probleme esențiale ale drepturilor omului, în diversitatea și complexitatea lor, nu pot fi soluționate efectiv, decît în cadrul fiecărei țări, prin eforturile forțelor politice, ale guvernelor din fiecare țară. În acest sens, sublinia, recent, tovarășul **Nicolae Ceaușescu : „Nimeni nu poate să spună ce trebuie făcut într-o țară sau alta. Nimeni nu poate să soluționeze într-o țară sau alta problemele care depind de popoarele, de guvernele, de forțele politice din țările respective".**

În concepția profund umanistă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, soluționarea drepturilor omului nu poate fi concepută decît în contextul rezolvării problemelor de fond — vitale pentru om: dreptul la muncă, la învățătură, la știință și cultură, al afirmării puterii sale creatoare, fără nici un fel de discriminare. Aceasta reprezintă, de fapt, o problemă fundamentală, ce trebuie abordată, în primul rînd, în discutarea tematicii drepturilor omului. Ceea ce presupune înlăturarea obstacolelor în ce privește accesul la muncă, ca și asigurarea atît a dreptului, cît și a condițiilor ca omul să poată munci.

În analiza conținutului drepturilor omului trebuie subliniat că, în plan mai larg, asigurarea păcii oferă garanția dreptului său la existență, la viață liberă și demnă. Cu alte cuvinte, înfăptuirea echității și justiției pe plan internațional este circumscrisă asigurării unui climat de pace și securitate — condiții esențiale pentru afirmarea dorinței de libertate și progres ale fiecărei națiuni, edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, întemeiate pe principiile profund democratice ale independenței și suveranității naționale —, cadru fără de care nu pot fi concepute, în viața internațională, promovarea și aplicarea efectivă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ale națiunilor.

Preocupată de problematica drepturilor omului, România a făcut o serie de propuneri în cadrul unor foruri internaționale, inclusiv al reuniunii general-europene de la Viena, avînd în vedere, cu prioritate, că drepturile și libertățile fundamentale ale omului trebuie abordate și transpuse în practică, în ansamblul lor : atît cele politice, civile, cît și cele economice, sociale și culturale. Considerînd că, în lume, sînt multe probleme de ordin social, precum cota mare de somaj, îndeosebi în rîndul tineretului, lipsa de locuințe, analfabetismul, diverse inegalități pe plan economic, politic și social, România a propus ca, în documentul final al reuniunii de la Viena, să se prevadă măsuri și angajamente ale statelor europene vizînd soluționarea acestor probleme grave, care mai există în domeniul respectării drepturilor omului. În acest context, România a propus ca statele să se angajeze să asigure condițiile necesare de învățătură și de pregătire ale tineretului, ca și asigurarea pentru fiecare tînăr, pentru fiecare cetățean, fără nici un fel de discriminare, a unor locuri de muncă corespunzătoare pregătirii sale. Alte propuneri ale țării noastre privesc asumarea angajamentului țărilor participante la reu-

niune de a nu stimula emigrarea, de a renunța la racolarea de cadre, de a conlucra pentru pregătirea lor în diferite domenii necesare statelor mai puțin dezvoltate.

În opinia României, punerea în discuție a problematicii drepturilor omului nu trebuie să confere prilejul unor confruntări, al unor discuții care să alunece spre denaturarea realităților în scopuri propagandistice, ci să constituie teren fertil de dezbateri, de schimb de experiență, cu respectarea strictă a principiilor și normelor de drept internațional general-acceptate. **„A vorbi de o largă colaborare, de preocuparea pentru binele popoarelor, al omenirii** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — înseamnă să ne gîndim bine ce trebuie făcut ca oamenii să aibă asigurate locuri de muncă, de învățătură, să aibă salarii egale la muncă egală, să participe activ la viața politică-socială, să poată, într-adevăr, să-și pună în valoare capacitățile".**

Desigur, lumea contemporană prezintă un tablou complex și contradictoriu, cu orînduiri sociale diverse. Aceste realități pun, fără îndoială, în termeni calitativ noi, problema condiției umane, relevînd unele priorități, dar și elemente inedite în definirea și abordarea conceptului de drepturi ale omului. În plus, o abordare realistă, științifică a problematicii impune, ca o cerință obiectivă, luarea în considerare a numeroaselor aspecte de natură politică, economică, socială și culturală, studierea particularităților istorice, a stadiului de dezvoltare a societății, deoarece aceste drepturi nu pot fi înțelese, în evoluția, complexitatea și dinamica lor, decît pe baza relațiilor de proprietate, al cadrului național — economic, social, politic, spiritual.

Important este ca deosebirile de ordin ideologic — deci, în însăși conceperea problematicii drepturilor omului — să nu fie transferate pe planul relațiilor dintre state, după cum nici deosebirile de orînduire nu trebuie să ducă la restrîngerea legăturilor, la reținere și izolare. Este, în acest sens, exemplară atitudinea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, care — neacceptînd nici un compromis în planul principiilor ce trebuie să guverneze raporturile între state, arătînd deschis ce contravine acestora — a promovat și promovează o politică constructivă, de identificare și valorificare a pozițiilor și intereselor comune. Cu atît mai mult, în relațiile dintre țările care edifică noua orînduire socială — și, în mod special, între țările socialiste vecine —, relații care, în mod obiectiv necesar, sînt menite să ofere un exemplu în plan internațional, trebuie respectat dreptul fiecărui popor, al fiecărui partid la alegerea independentă a căii proprii de făurire a noii orînduiri, astfel încît să fie puse în valoare dimensiunile conlucrării pe baza principiilor noi de relații între state, însăși superioritatea socialismului pe plan mondial.

În abordarea modalităților de transpunere în practică a drepturilor omului, se impun a fi relevate realitățile caracteristice societății capitaliste, întemeiată pe exploatare, pe conflictul între clase antagoniste, pe mecanismul legii profitului, ceea ce determină contradicții de esență economico-sociale, generînd efecte politice complexe și întreținînd inegalități în exercitarea drepturilor sociale fundamentale ale omului. Orînduirea capitalistă conține, în însești structurile sale, cauza principală a inegalităților, determinînd o polarizare a societății, fenomene specifice grave : șomajul, sărăcia, criminalitatea, ce afectează categorii numeroase de oameni ai muncii. Criza economică mondială accentuează criza generală a lumii capitaliste, pune în evidență limitele orînduirii burgheze. În aceste condiții, dificultățile din economia capitalistă se răsfrîng, deopotrivă, în plan social, politic, ideologic, astfel încît în sfera crizei sînt cuprinse astăzi atît relațiile economice, sociale și politice, cît și laturile vieții spirituale, ideologice, morale. În concluzie, în orînduirea burgheză nu pot fi pe deplin realizate drepturile fundamentale la muncă, la învățătură, la cultură, dacă nu este asigurat cadrul general al unei dezvoltări sociale echitabile. Mai mult, realitățile societății capitaliste nu elimină inegalitățile, ci le amplifică, le agravează. Adevăratul umanism, drepturile și libertățile reale ale omului sînt incompatibile cu perpetuarea exploatării omului de către om, cu menținerea gravelor inegalități economice, sociale și politice ale societății capitaliste, cu discriminarea națională, socială și rasială. Atîta timp cît puterea politică și economică este deținută de o minoritate socială, ea își impune propriile interese, individuale și sociale. Cu atît mai puțin, drepturile umane fundamentale, — dreptul la muncă, cu prioritate — nu pot fi garantate, fiind doar proclamate oficial în societatea capitalistă.

În contrast flagrant cu inegalitățile lumii capitaliste, orînduirea socialistă soluționează inclusiv chestiunea libertății individuale, prin eliminarea inegalității economice a relațiilor de exploatare dintre membrii societății. Noua orînduire pune pe primul plan tocmai acele drepturi pe care societatea capitalistă nu este capabilă să le asigure : dreptul la muncă, de a participa nemijlocit la conducerea tuturor segmentelor vieții politice și economico-sociale, culturale etc., dreptul omului, ca individualitate, dar și ca o comunitate, de a-și hotărî, în deplină libertate, propriul destin. De aceea, socialismul este legat de o viziune nouă, superioară, asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ale căror premise se dovedesc a fi, înainte de toate, poziția egală a membrilor societății față de mijloacele de producție — proprietatea socialistă —, deținerea puterii în societate, ca și a avuției naționale **de către popor și în interesul poporului.** Cu alte cuvinte, socialismul suprimă sursele obiective care generează posibilități sociale opuse condiției umane. Este profund elocventă, în acest sens, caracterizarea dată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** rolului istoric ce revine socialismului și comunismului : **„Dispariția claselor sociale, a inegalității sociale și naționale, realizarea unei societăți a egalității sociale și naționale, asigură baza materială și socială pentru o concepție unitară despre lume și viață".**

Lichidînd pentru totdeauna exploatarea, socialismul este singura orînduire care oferă acele garanții de ordin economic și social ce asigură însăși baza materială a exercitării drepturilor fundamentale ale omului. Acestea conferă un conținut concret și real normelor și reglementărilor juridice ce apără aceste drepturi. Profilul moral-politic al omului societății socialiste este cu totul nou : eliberat de exploatare, el se află în permanentă febră a autoperfecționării și autorealizării pentru a-și putea îndeplini, la cote înalte, sarcinile de construcție conștientă a noii orînduiri. Oferind, pentru întîia oară, cadrul deplin al emancipării omului, al participării sale active și responsabile la viața colectivității, orînduirea socialistă consacră munca drept sursa unică a avuției naționale, a ridicării gradului de civilizație a poporului. În aceste condiții, ficărui membru al societății îi este oferită garanția înfăptuirii bunăstării și fericirii proprii, iar drepturile și libertățile fundamentale pot fi exercitate neîngrădit. În contextul dispariției antagonismelor de clasă, a exploatării, societatea socialistă reprezintă un cadru fertil de armonizare a intereselor proprii fiecărui cetățean cu interesele generale ale societății.

În strînsă concordanță cu conceptul global de societate socialistă multilateral dezvoltată, ca orînduire socială chemată să-și pună în evidență superioritatea în planul umanului, partidul nostru a elaborat conceptul de om multilateral dezvoltat, avînd ca premisă viziunea științifică, profund umanistă a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind locul și rolul omului în promovarea și accelerarea progresului economico-social — principiu fundamental al politicii partidului nostru, potrivit căruia socialismul se construiește **cu poporul și pentru popor.**

În țara noastră, înfăptuirea egalității în plan economic, social și politic oferă temelie solidă drepturilor și libertăților cetățenești, care se îmbină, legic, într-un sistem unitar, profund democratic, în continuă perfecționare, întărind unitatea de acțiune și gîndire a întregului popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, centrul vital al întregii națiuni. Intercondiționarea dintre general și particular — forța motrice a mersului înainte al întregului organism social — constituie o caracteristică de esență a noului tip de democrație, participativă, în continuă adîncire și perfecționare — net superioară celei burgheze. Dinamica multilaterală a construcției socialiste și sistemul drepturilor și libertăților, aflate într-o strînsă legătură, se oglindește în plan uman în identitatea scopurilor fundamentale ale individului cu cele generale, ale societății. Această identitate, ce depășește pentru prima dată contradicția individ-societate, se concretizează, în plan juridic, într-un vast sistem de garantare a libertăților, cuprins în Carta fundamentală — Constituția țării —, sistem ce asigură armonizarea dintre interesele individuale cu cele ale societății, în ansamblu. Sistemul drepturilor și libertăților cetățenești oferă o structură originală, aptă în permanență de a fi perfecționată, precum și garanția juridică a exercitării lor, a afirmării plenare și conștiente a personalității umane, de manifestare, fără nici un obstacol, a creativității și energiei sale. În opera de construcție socialistă în România, bunăstarea și fericirea omului reprezintă țelul suprem al politicii partidului, umanismul socialist constituind esența procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a patriei spre comunism. Progresul economic și social se realizează în unitate cu cel al lărgirii și perfecționării continue a formelor de participare a oamenilor muncii la luarea deciziilor atît în plan local, cît și național, ca și în problemele de politică internațională.

Asemenea coordonate demonstrează, cu puterea faptelor, superioritatea orînduirii socialiste, efortul și capacitatea reale de soluționare adecvată a problemelor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Mihaela Brumă

Necesitatea adoptării de noi măsuri de încredere şi securitate în Europa

Aşa cum în abordarea şi soluţionarea a numeroase probleme internaţionale de interes general Europa are un rol deosebit de important, tot astfel — sau cu atît mai mult — continentul nostru poate şi trebuie să se implice hotărîtor în edificarea unei păci durabile, prin inversarea sensului de evoluţie mai cu seamă a problemelor de natură militară ; cu alte cuvinte, statele europene pot iniţia sau/şi impulsiona covîrşitor acele acţiuni obiectiv necesare în producerea saltului calitativ de la cursa înarmărilor la cea a dezarmării. Rolul sporit al Europei în rezolvarea problemei fundamentale a epocii contemporane nu poate fi egalat decît de imensa sa răspundere morală şi politică în acest domeniu. Dacă pretutindeni se recunoaşte că primejdia cea mai gravă la adresa păcii o reprezintă stocurile tot mai mari de arme, cu deosebire nucleare, uriaşele efective şi cheltuieli militare, de o recunoaştere la fel de largă se „bucură" realitatea că Europa deţine, în această privinţă, o regretabilă întîietate. Pe bătrînul nostru continent fiinţează, de peste trei decenii, cele mai mari grupări militare pe care le-a cunoscut omenirea în vreme de pace — N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia, care poseră cea mai mare parte a armamentului lumii ; tot în „leagănul civilizaţiei" există o bună parte din cele 55 000 focoase nucleare, fiecare bine rînduit să distrugă, în cazul unui conflict, o ţintă — un oraş, un centru industrial, o mare aglomerare umană — din cele patru puncte cardinale ale continentului ; aici sînt, de asemenea, trupe dislocate în afara teritoriului naţional, baze militare etc.

Sînt, toate acestea, expresia materială a unui mod de gîndire învechit, în virtutea căruia securitatea popoarelor s-ar afla în raport direct proporţional cu stocurile de arme — să nu uităm, niciodată, cînd vorbim de arme, de componenta nucleară — pe care le deţin.

Pornind de la aceste grave realităţi, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au avansat teza : **mai puţine arme, mai multă securitate,** proprie modului său nou şi cutezător de abordare a problemelor păcii şi războiului. De aici, sublinierea de către şeful statului român a necesităţii ca statele europene să-şi asume răspunderile ce le revin în faţa propriilor popoare, ca şi în faţa tuturor popoarelor lumii, acţionînd pentru reducerea treptată, pînă la lichidarea definitivă, a teribilei ameninţări pe care o reprezintă armamentele, supraînarmarea. Dacă existenţa unui echilibru de forţe este necesară în actuala etapă pe care o parcurge umanitatea, nu-i mai puţin adevărat că balanţa poate fi menţinută — şi trebuie făcut totul pentru aceasta — la niveluri din ce în ce mai reduse.

Desigur, importanţă primordială au, în edificarea unei păci trainice în Europa şi în lume, măsurile propriu-zise de dezarmare. Dar dezarmarea este un proces complex care poate fi favorizat de o seamă **de măsuri de încredere şi securitate,** acestea însele avînd o maximă importanţă pentru eliminarea surselor de suspiciune şi tensiune şi reducerea riscului de confruntare militară. Asemenea măsuri, parte integrantă a programului complex de dezarmare preconizat de România, le regăsim, cum era şi firesc, şi în documentul prezentat de ţara noastră recent încheiatei sesiuni speciale a Naţiunilor Unite consacrate dezarmării.

Aşadar, în **Considerentele şi propunerile României, ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu cu privire la problemele dezarmării şi direcţiile de acţiune ale ţărilor pentru soluţionarea lor** sînt formulate propuneri ca **interzicerea zborurilor avioanelor, precum şi a trecerii navelor şi submarinelor, care au la bord arme nucleare, în apropierea frontierelor altor state ; încheierea unui tratat internaţional privind interzicerea atacurilor în caz de conflict armat, precum şi în timp de pace, asupra instalaţiilor nucleare paşnice şi pentru prevenirea oricăror acţiuni teroriste asupra acestor instalaţii.** Este evident pentru orice observator al evoluţiei vieţii internaţionale că, avansînd astfel de propuneri, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au pornit de la situaţii reale, care s-au petrecut sau — cum este cazul prezenţei navelor cu arme nucleare la bord în porturile altor ţări, sau a zborurilor avioanelor dotate cu astfel de arme în vecinătatea spaţiului aerian al altor state — au loc curent pe plan european şi nu numai european. De aici, marea lor valoare practică, impactul pozitiv, pe care l-ar avea asupra atmosferei politice de pe continent, din întreaga lume.

În ordinea exigenţei unor noi măsuri de încredere şi securitate de natură să stimuleze procesul însuşi al dezarmării, ţara noastră are în vedere, între altele, **limitarea forţelor armate care iau parte la manevre** şi fixarea de plafoane pentru numărul de nave de război şi avioane militare ; **renunţarea la manevre militare în apropierea frontierelor altor state** şi **crearea, de-a lungul graniţelor dintre ţările membre ale N.A.T.O. şi ţările participante la Tratatul de la Varşovia, a unui culoar liber de arme nucleare, chimice şi alte arme de distrugere în masă** şi, în general, de arme ofensive, culoar din care, în perspectivă, **să fie eliminate orice armamente şi forţe militare,** cu excepţia forţelor de ordine şi frontieră ; **interzicerea staţionării de noi trupe şi stabilirii de noi baze militare pe teritoriul altor state.** Sînt măsuri perfect posibile în planul practic şi care mărturisesc, prin aceasta, realismul cu care ţara noastră, preşedintele Nicolae Ceauşescu abordează vasta problematică a dezarmării.

În viziunea novatoare a şefului statului român, o mare importanţă au şi necesarele schimbări din domeniul teoriei, al doctrinelor care guvernează activităţile statelor în domeniul militar. Este bine cunoscut că la originea actualei stări de supraînarmare a planetei se află o succesiune de doctrine al căror numitor comun îl constituie primejdioasa teză a păcii prin forţă, a păcii bazate pe tot mai multe şi mai sofisticate arme. Urmarea directă a unui asemenea învechit mod de gîndire a fost menţinerea unor echilibre de forţe la niveluri mereu mai ridicate, dezvoltarea şi perfecţionarea de noi şi tot mai distructive arme, culminînd cu cele ce pun în pericol, astăzi, însăşi existenţa vieţii pe Pămînt. Interesele vitale ale tuturor popoarelor cer, de aceea, din partea oamenilor politici eforturi stăruitoare pentru a deschide cale liberă afirmării unei gîndiri noi, care să stimuleze acţiuni calitativ noi, menite să asigure dreptul fundamental al oamenilor la pace, la viaţă. Pornind de la o astfel de abordare, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu găsesc necesar că **imperativul dezarmării impune reexaminarea doctrinelor militare ale statelor, înlocuirea doctrinelor bazate pe război, în special pe recurgerea la arma nucleară, la forţa armată ofensivă, cu doctrine exclusiv defensive.**

Progresele înregistrate pînă acum pe drumul dezarmării sînt foarte mici. Armamentele rămîn în cantităţi uriaşe şi continuă să fie produse şi perfecţionate. Marea lor parte este destinată arsenalelor europene. Iată raţiunile pentru care este necesar să fie făcut totul — şi cuprindem în mod firesc aici şi măsurile de încredere şi securitate — pentru a se pune capăt acestei situaţii, pentru dezarmare, cu prioritate pentru dezarmare nucleară, pentru o politică de pace şi colaborare egală între toate naţiunile. Statele europene au, desigur, un rol extrem de important în această direcţie, în promovarea unei noi abordări a problemelor de interes general. În cuvîntarea rostită la plenara din 28 iunie a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia : **„Preocuparea tot mai activă a multor state, a tuturor popoarelor, s-ar putea spune, faţă de situaţia internaţională actuală face să se întrevadă posibilitatea opririi agravării cursului periculos al evenimentelor, schimbării acestui curs spre o nouă politică internaţională democratică. Pentru aceasta, este necesară o nouă gîndire şi o nouă politică internaţională, care să pună capăt cu desăvîrşire politicii de forţă şi dictat, de amestec în treburile interne ale altor state. În acelaşi timp, trebuie subliniat că problemele complexe ale lumii contemporane nu se pot soluţiona numai de cîteva ţări, oricît de mari ar fi ele. Pentru a se ajunge la dezarmare, la pace, la noi relaţii democratice, este necesară angajarea, cu toată fermitatea, a tuturor statelor şi popoarelor, în marea luptă pentru o nouă politică internaţională, de pace şi colaborare".**

În viziunea ţării noastre, iniţierea şi aplicarea în viaţă a unor noi măsuri de încredere şi securitate în Europa — ca parte componentă a programului complex de dezarmare — ar constitui expresia practică a abordării noi, responsabile a problemei dezarmării şi dezangajării pe continent, ar reprezenta — alături de măsurile propriu-zise de dezarmare — contribuţia specifică a statelor europene la împlinirea aspiraţiilor de pace trainică şi largă colaborare ale tuturor popoarelor.

I. Olteanu

ȘAPTE ZILE

O analiză, fie și succintă, a săptămînii politice la care ne referim scoate în evidență existența, pe cele mai diferite meridiane, a unor preocupări constante de a găsi soluții concrete, eficiente, marilor probleme cu care se confruntă azi omenirea. Salvgardarea păcii a stat, și în aceste zile, în centrul atenției opiniei publice mondiale, manifestările antirăzboinice reliefînd forța și unitatea de ideal al marelui front al păcii. Semnificativ, săptămîna trecută, în aceeași zi, la Washington și Hiroshima, au avut loc ample demonstrații antinucleare. Cu 43 de ani în urmă, tot într-o zi de vară, cele două orașe s-au aflat pe aceeași traiectorie a unei decizii politice, ce avea să-i aducă localității nipone trista faimă de prima așezare omenească bombardată atomic.

Sub directa influență a cercurilor largi democratice, factorii politici și-au intensificat acțiunile, au făcut noi propuneri pe calea destinderii, a securității, care să contracareze tendințele vădite ale unor forțe reacționare de reînarmare. Exemplificăm prin două știri, relatate de agențiile de presă, ce vădesc aceste tendințe contradictorii : reprezentanți ai P.S.U.G. din R.D.G. și P.S.D. din R.F.G. au făcut cunoscute, la Berlin, mai multe propuneri comune ale celor două partide cu privire la crearea unei zone de încredere și securitate în Europa Centrală ; Comitetul pentru probleme bugetare al Congresului S.U.A. a dat publicității un raport care conține o serie de recomandări de modernizare a armamentelor clasice de care dispun trupele americane dislocate în Europa, precum și de sporire numerică a forțelor militare ale țărilor N.A.T.O.

Tot în această săptămînă, alături de problematica dezarmării, un loc central l-a ocupat analizarea situației economice mondiale, discrepanțele ce se adîncesc între țările bogate și cele sărace, creșterea datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare cu efecte destabilizatoare asupra întregii vieți economice internaționale. Reuniunea de la Geneva a Consiliului Economic și Social al O.N.U. (E.C.O.S.O.C.), ca și cea a Comitetului ministerial permanent pentru colaborare economică al mișcării de nealiniere, de la Harare, precum și altele, au scos în prim-plan necesitatea instaurării neîntîrziate a unei noi ordini economice internaționale.

Concomitent cu reuniunile, inițiativele, luările de poziție subsumate aceluiași imperativ — dezarmare-dezvoltare — o altă problemă majoră — cea a protejării mediului înconjurător — a făcut obiectul mai multor reuniuni internaționale, printre care și Conferința O.N.U. de la Oslo, consacrată mediului înconjurător și dezvoltării. În comunicatul final al întîlnirii din capitala Norvegiei se subliniază că principalele probleme cu care se confruntă omenirea sînt preîntîmpinarea pericolului unui război mondial, asigurarea unei dezvoltări economice, politico-sociale egale și stabile pentru toate țările și apărarea mediului înconjurător. În concluzie, evenimentele politice din această săptămînă au făcut, din nou, dovada interdependențelor existente în lumea contemporană, situației deosebit de preocupante ce se menține și care reclamă, în mod imperios, instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Ștefan Cârjă

GENEVA

La deschiderea sesiunii de vară a Conferinței O.N.U. pentru dezarmare

La 7 iulie a.c. s-au deschis, la Geneva, lucrările sesiunii de vară a Conferinței O.N.U. pentru dezarmare. Organism de negocieri multilaterale, la activitatea căruia participă 40 de state, inclusiv România. Conferința urmează să continue — în ședințe plenare, comitete speciale și alte organe de lucru — examinarea unor probleme prioritare ale încetării cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării.

Pe agenda celei de-a doua părți a sesiunii anuale se află următoarele puncte : încetarea experiențelor nucleare, oprirea înarmării nucleare, împiedicarea declanșării unui război nuclear, interzicerea armelor chimice, oprirea cursei înarmărilor în spațiul cosmic, interzicerea producției de noi arme de distrugere în masă și realizarea unui program cuprinzător de dezarmare.

Mai mult decît oricînd, Conferința își reia activitatea sub semnul cerinței imperioase de adoptare a unor măsuri cuprinzătoare de dezarmare, care să priveacă toate laturile cursei înarmărilor și armamentelor, în cadrul cărora dezarmarea nucleară să constituie prioritatea priorităților.

În ceea ce privește înfăptuirea dezarmării nucleare prin încheierea de acorduri care să prevadă măsuri concrete, sesiunea reluată trebuie să pornească de la ideea tot mai larg împărtășită, subliniată de numeroase delegații pînă acum, că un război nuclear nu poate fi cîștigat și nu trebuie purtat niciodată. O examinare concretă, constructivă a tuturor aspectelor privind interzicerea experiențelor nucleare, realizarea de noi pași mai importanți, pe calea dezarmării nucleare impun manifestarea unei voințe politice reale, asigurarea unui cadru instituțional corespunzător, îndeosebi a unor comitete speciale sau altor structuri de lucru și negocieri efective.

Prevenirea cursei înarmărilor în spațiul cosmic, care face obiect de examinare în cadrul unui comitet special — constituit în prima parte a sesiunii din acest an —, reclamă, de asemenea, măsuri urgente de trecere la negocierea unor acorduri, reglementări și măsuri concrete. O bună parte a volumului de activități ale Conferinței urmează să o ocupe, în continuare, negocierea proiectului de convenție pentru interzicerea și eliminarea armelor chimice. La încheierea sesiunii de primăvară a fost prezentat un proiect de 150 de pagini, la care se mai lucrează încă. Se apreciază că, avîndu-se în vedere elementele de principiu definite și convenite pînă în prezent, documentul oferă o bună bază pentru concretizarea prevederilor viitoarei convenții, ținîndu-se seama atît de necesitatea scoaterii complete și definitive a armelor chimice din arsenalele militare ale statelor, cît și de cerința dezvoltării nestînjenite a industriei chimice pașnice, a asigurării unei cooperări internaționale cît mai largi în acest domeniu.

În condițiile în care Conferința nu a fost în măsură să prezinte celei de-a III-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, desfășurată recent la New York, proiectul complet al unui program global de dezarmare, forumul de la Geneva va trebui să-și intensifice negocierile pentru definitivarea, cît mai urgentă, a acestui document chemat să ofere o viziune de ansamblu și o perspectivă largă procesului dezarmării.

Desigur, în desfășurarea lucrărilor Conferinței, delegațiile statelor membre vor trebui să aibă în vedere dezbaterile și elementele rezultate din desfășurarea celei de-a III-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării.

La sfîrșitul lucrărilor sesiunii de vară, Conferința va elabora un raport asupra desfășurării și rezultatelor negocierilor sale, care va fi prezentat sesiunii din acest an a Adunării Generale a O.N.U.

C. Gheorghe

În această săptămînă...

Convorbiri polono-sovietice la nivel înalt

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, a început luni o vizită oficială de prietenie în R.P. Polonă, la invitația lui Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. În

HARARE

Datoriile externe — obstacol major în calea dezvoltării tuturor statelor lumii

Săptămîna trecută, capitala Republicii Zimbabwe — Harare — a găzduit reuniunea Comitetului ministerial permanent pentru colaborare economică al mişcării de nealiniere, care a adoptat un important document în legătură cu problemele dezbătute : relansarea dialogului Nord-Sud şi povara datoriei externe a statelor în curs de dezvoltare.

Ca gazdă a reuniunii a fost aleasă Republica Zimbabwe, stat al cărui preşedinte, Robert Mugabe, este şi preşedinte în exerciţiu al mişcării de nealiniere, funcţie încredinţată la cea de-a 8-a întîlnire la nivel înalt a nealiniaţilor, ce s-a desfăşurat în septembrie 1986, la Harare. De notat, de asemenea, că este prima întrunire a Comitetului respectiv, creat în urmă cu doi ani, de conferinţa la nivel înalt, şi care premerge întîlnirea la nivel ministerial a ţărilor nealiniate, programată la Nicosia (Cipru), în intervalul 5—10 septembrie a.c.

Reuniunea propriu-zisă a fost precedată de întîlnirea experţilor, care au examinat, cu uşile închise, proiectul de document elaborat de Zimbabwe. Sub titlul „Proiect de evaluare a stadiului actual al dialogului Nord-Sud şi propuneri pentru relansarea lui", documentul, avînd 150 paragrafe, se referă la dialogul respectiv, antecedentele recentelor tendinţe ale economiei mondiale, interdependenţa dintre acestea şi la propunerile în favoarea relansării dialogului Nord-Sud, mai exact a identificării strategiilor vizînd „dezgheţarea şi revitalizarea" acestuia în domenii precum finanţele, comerţul, datoria externă şi dezvoltarea.

Vorbind în faţa miniştrilor şi experţilor din cele 101 state membre ale mişcării de nealiniere, preşedintele Robert Mugabe releva că securitatea şi stabilitatea ţărilor în curs de dezvoltare sînt serios afectate de consecinţele negative ale marilor lor datorii externe, evaluate la ora actuală la peste 1 000 miliarde dolari. Tot în cadrul şedinţei inaugurale, şeful statului Zimbabwe a calificat drept o nefastă coincidenţă faptul că suma totală a actualelor cheltuieli mondiale pentru înarmare a depăşit 1 000 miliarde dolari, cifră similară cu cea a datoriei externe a lumii a treia. În acest sens, preşedintele în exerciţiu al mişcării nealiniaţilor declara că, atîta vreme cît popoarele vor continua să trăiască în condiţii de foamete, sărăcie, analfabetism şi subdezvoltare generală, stabilitatea politică şi economică a ţărilor în curs de dezvoltare este grav ameninţată, creîndu-se o atmosferă de insecuritate. În context, Robert Mugabe şi-a exprimat speranţa că resursele financiare devenite disponibile în procesul dezarmării vor fi dirijate spre asigurarea progresului naţiunilor, în primul rînd al celor sărace. Criticînd măsurile restrictive, în primul rînd protecţionismul practicat de ţările occidentale, care reprezintă un obstacol serios pe calea dezvoltării ţărilor din Sud, Robert Mugabe evidenţia rolul ce revine mişcării de nealiniere în adoptarea unor soluţii constructive şi eficiente, în vederea relansării dialogului Nord-Sud, a îndeplinirii obiectivelor stabilite la a 8-a întîlnire la nivel înalt a nealiniaţilor.

Robert Mugabe, preşedinte în exerciţiu al mişcării de nealiniere : „o coincidenţă nefastă — peste 1 000 miliarde dolari cheltuiţi pentru înarmări şi tot atita datoria externă a lumii a treia"

Importante luări de poziţii şi propuneri s-au înregistrat în intervenţiile la lucrările în plen ale Comitetului. Astfel, mulţi dintre vorbitori s-au pronunţat pentru intensificarea schimburilor comerciale şi a cooperării economice internaţionale, între altele, prin desfiinţarea barierelor vamale protecţioniste impuse pe piaţa mondială de ţările capitaliste industrializate şi prin soluţionarea problemei datoriei externe, care grevează mai ales economiile naţionale ale statelor în curs de dezvoltare. Continua scădere a preţurilor la materiile prime exportate de acestea din urmă pe pieţele controlate de companiile transnaţionale, pune în evidenţă, la rîndul său, necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaţionale, echitabile şi drepte, care, după cum s-a subliniat, nu este un obiectiv pe termen scurt şi, totodată, impune realizarea şi consolidarea unităţii de acţiune a ţărilor în curs de dezvoltare.

La încheierea lucrărilor reuniunii Comitetului ministerial permanent pentru colaborare economică al mişcării de nealiniere a fost adoptată o Declaraţie finală. Documentul subliniază necesitatea reactivării convorbirilor dintre ţările în curs de dezvoltare şi statele industrializate occidentale în cadrul dialogului Nord-Sud, fără de care nu pot fi soluţionate problemele economice majore ale omenirii. Actuala criză economică şi socială impune soluţii colective. Reluarea dialogului pe baza comunităţii de interese nu are alternativă, dacă se doreşte evitarea conflictelor potenţiale şi a pericolelor la scară globală, asigurarea unei dezvoltări egale şi stabile a tuturor ţărilor lumii.

O atenţie deosebită a fost acordată problemei creşterii datoriei externe a ţărilor în curs de dezvoltare, fenomen care reprezintă un pericol politic pentru stabilitatea acestor state şi, totodată, o serioasă piedică în calea progresului economiei mondiale. Documentul cere o reglementare trainică şi concertată a problemei datoriilor, în cadrul unei strategii integrate şi orientate spre dezvoltare, aşa cum s-a convenit la cea de-a VII-a sesiune a U.N.C.T.A.D.

Totodată, documentul relevă necesitatea eliminării protecţionismului comercial, accesului mai liber al produselor din Sud pe pieţele din Nord, stabilizării preţurilor la materiile prime, opririi fluxului de capital din Sud către Nord. A fost pus în evidenţă, de asemenea, imperativul unui transfer sporit de capital şi tehnologie spre ţările în curs de dezvoltare şi al iniţierii de reforme corespunzătoare în sistemul financiar şi monetar internaţional.

În cadrul reuniunii Comitetului ministerial permanent pentru colaborare economică al ţărilor nealiniate s-au adoptat propuneri pentru reactivarea dialogului Nord-Sud, ce urmează să fie supuse spre aprobare Conferinţei ministeriale a mişcării nealiniate.

Referindu-se la Declaraţia finală adoptată la Harare, ministrul de externe al Republicii Zimbabwe, Nathan Shamuyarira, a calificat documentul drept „istoric", recomandările lui „constituind o cotitură în viaţa internaţională". În context, el şi-a exprimat speranţa în apropiata relansare a dialogului Nord-Sud şi a apreciat că „Nordul este foarte dependent de Sud, după cum demonstrează problema datoriei externe". Potrivit lui, datoria externă a lumii a treia este un motiv concret pentru a determina statele dezvoltate să se aşeze la masa tratativelor şi să adopte măsuri concrete, de natură să stimuleze progresul economic al tuturor ţărilor lumii.

Dumitru Constantin

---

aceeaşi zi — informează agenţiile „P.A.P." şi „TASS" — a avut loc o primă rundă de convorbiri polono-sovietice la nivel înalt, fiind abordate sarcinile celor două partide în etapa actuală de edificare a societăţii socialiste, precum şi probleme ale situaţiei internaţionale.

Cei doi conducători de partid au participat, de asemenea, la o şedinţă solemnă a Seimului R.P. Polone, unde au rostit scurte cuvîntări. Referindu-se la unele probleme internaţionale, W. Jaruzelski a declarat că pacea şi securitatea în Europa au constituit o sferă tradiţională căreia politica externă poloneză i-a acordat prioritate. „Aceasta şi-a găsit reflectarea în ultimele decenii în numeroasele noastre propuneri şi iniţiative. Cea mai recentă dintre ele se referă la un plan cuprinzător de reducere a armamentelor şi de întărire a încrederii în Europa centrală", a precizat el. În cuvîntarea sa, M. Gorbaciov a făcut o serie de propuneri privind dezarmarea în Europa, printre care organizarea unei conferinţe la nivel înalt a ţărilor europene, vizînd reducerea armelor convenţionale şi un plan în trei etape pentru realizarea acestui obiectiv. El a subliniat că „este esenţial să se pună capăt propovăduirii militarismului, urii şi duşmăniei, astfel încît deosebirile dintre ţări să devină un stimulent pentru cooperare, mai curînd decît un obstacol în calea acesteia".

La încheierea ediţiei revistei noastre, vizita secretarului general al C.C. al P.C.U.S. se afla în desfăşurare.

CIUDAD DE MEXICO

Un scrutin disputat

Scrutinul prezidențial și legislativ mexican, de la 6 iulie, s-a dovedit, cum era de așteptat, drept cel mai disputat din ultimele decenii. S-au confirmat, pe baza rezultatelor preliminare, alte cîteva pronosticuri : victoria Partidului Revoluționar Instituțional, la guvern ; forța crescîndă a partidelor de opoziție, cu precădere, însă, a alianței de centru-stînga ; participarea sporită a populației la urne, comparativ cu alte momente electorale. „Mexicul a votat pentru schimbare" — este, în general, concluzia observatorilor.

„Cele mai aprinse alegeri", le consideră publicația mexicană „El mundo financiaro" ; „Un triumf clar, de neobiectat, pentru Carlos Salinas de Gortari", comentează cotidianul „Excelsior". Rezultatele preliminare, singurele cunoscute pînă la încheierea ediției, indicau, într-adevăr, virtuala victorie a candidatului Partidului Revoluționar Instituțional, de guvernămînt, care, după numărătoarea a 74 la sută din voturi, obținuse un procent de 52,89 la sută ; era urmat de Cuauhtemoc Cardenas, candidatul alianței de centru-stînga, Frontul Democratic Național-Partidul Mexican Socialist (29,10 la sută) și de cel al Partidului Acțiunea Națională (conservator), Manuel Clouthier (16,68 la sută).

Scrutinul de la 6 iulie a pus în evidență cîteva trăsături noi, care îl particularizează, dintre care se detașează cea privind apariția unui nou echilibru de forțe în viața politică mexicană. La guvern din 1929, Partidul Revoluționar Instituțional (P.R.I.) — expresie a idealurilor revoluției mexicane din 1910—1917 — a dominat, practic, întreaga evoluție națională din ultimele decenii. Dispunînd de structuri solide și fiind un partid de masă — ai cărui principali piloni sînt confederațiile naționale ale muncitorilor, țăranilor și organizațiilor populare — P.R.I. a cîștigat, din anul constituirii sale, toate alegerile prezidențiale, de guvernatori și senatori, dispunînd de majoritate în ce privește numărul deputaților. O supremație, deci, de necontestat, dar care, la actualele alegeri, desfășurate într-o nouă și complexă conjunctură politico-economică, a trebuit să cedeze o parte din pozițiile deținute pînă acum : „Etapa partidului fără concurențe s-a încheiat ; P.R.I. va fi, de acum înainte, partid majoritar", declarase, încă înaintea scrutinului, candidatul său prezidențial, Carlos Salinas de Gortari.

Deși cu o existență de aproape trei decenii, Partidul Acțiunea Națională (P.A.N.), cu orientare de dreapta, nu a reușit decît în ultimii ani să se constituie într-o opoziție cu oarecare pondere față de formațiunea la guvern. Audiența sa s-a limitat la statele mexicane din nordul țării — mai industrializate, iar patronatul mai puternic și mai critic față de politica economică a guvernului — și s-a bazat, în special, pe acuzațiile privind unele neregularități în cadrul ultimelor procese electorale, care, afirmau liderii P.A.N., i-ar fi defavorizat pe diverșii săi candidați. În fapt, P.A.N. nu a dispus de creditul electoral sperat și, în consecință, nu a fost considerat o posibilă alternativă politică, ceea ce s-a confirmat inclusiv la recentul scrutin.

O nouă realitate s-a conturat, apoi, pe parcursul ultimilor ani. Pe de o parte, principalele forțe ale stîngii, fracționate într-o serie de grupări, separate, au reușit, printr-un proces de unificări succesive, să se constituie în Partidul Mexican Socialist (P.M.S.). Pe de altă parte, în rîndurile P.R.I. însuși s-au accentuat revendicările reprezentanților aripii sale de stînga, privind necesitatea unei democratizări interne a partidului, cu efecte directe asupra politicii sale ca formațiune de guvernămînt. În cele din urmă, „curentul democratic" s-a desprins din cadrul P.R.I. și, trecînd în opoziție, a format Frontul Democratic Național (F.D.N.). Ultima etapă a constituit-o, în sfîrșit, alianța formată între F.D.N.—P.M.S., avîndu-l drept candidat prezidențial unic pe Cuauhtemoc Cardenas (din partea F.D.N.), fiul fostului președinte Lazaro Cardenas (1934—1940), de numele căruia se leagă importante reforme progresiste, între care naționalizarea petrolului (1938).

Carlos Salinas de Gortari

Cuauhtemoc Cardenas

Alegerile de la 6 iulie apar, astfel, ca o reflectare fidelă a actualului context politic mexican, în cadrul căruia formațiunea la guvern își păstrează întîietatea, dar nu supremația, în condițiile avansului foarte rapid și consistent înregistrat de alianța F.D.M.—P.M.S., care s-a plasat pe un solid loc secund. Unitatea forțelor de centru și de stînga — în numele unei alianțe pe termen lung, depășind obiectivele electorale — a dat dimensiunea reală a ponderii și audienței lor, modificînd, în același timp, tabloul politic mexican. Căci, pînă la recentul scrutin, partidul de atîtea decenii la putere nu a întîmpinat niciodată o reală opoziție ; mai mult, singurul său adversar relativ de pînă acum — P.A.N. — și-a confirmat audiența redusă, trecînd pe locul al treilea în cadrul confruntării electorale.

O altă caracteristică a acestor alegeri a constituit-o faptul că, la scrutin, s-a înregistrat o mai mare participare la vot decît de obicei. Ea apare motivată, de majoritatea observatorilor, ca o reflectare a interesului populației față de opțiunile politice, privind viitorul național, oferite de partidele angajate în competiția electorală. În acest cadru, un rol important l-a avut contextul economico-social : actualele alegeri s-au desfășurat pe fundalul unei adînci crize economice, care, datorită șomajului, inflației și scăderii puterii de cumpărare a salariilor, a influențat considerabil asupra opțiunii electoratului. Cu cele aproximativ 104 miliarde dolari, cît reprezintă datoria sa externă, Mexicul este a doua țară puternic îndatorată (după Brazilia) din rîndul statelor în curs de dezvoltare ; ținînd cont de populația sa (82 milioane), revin circa 1 140 dolari pe cap de locuitor. Această realitate se află la baza celor mai multe dificultăți economice, numai serviciul datoriei externe (dobînzi și amortizări de credite) însumînd, anual, plăți în valoare de peste zece miliarde dolari. Pentru echilibrarea acestei situații, în bună parte moștenită de la guvernul precedent, cabinetul președintelui Miguel de la Madrid a elaborat, în cursul mandatului său de șase ani, o serie de proiecte de redresare, ultimul fiind „pactul de solidaritate economică". Propunîndu-și, în esență, frînarea ritmului inflației, acest program s-a bazat pe consensul național asupra necesității unei austerități generalizate, rezultatul principal fiind o reducere importantă a ritmului amintit : de la 15,8 la sută, în luna ianuarie a.c., la 1,9 la sută în luna martie. N-au fost, totuși, eliminate riscurile recesiunii și temerile privind viitorul economiei mexicane, de unde nivelul scăzut al investițiilor. Politica de privatizări, lichidare sau fuzionare a unor întreprinderi de stat a generat, pe de altă parte, o creștere a șomajului, în condițiile în care, anual, populației active (27 milioane persoane) i se adaugă circa un milion de tineri în căutarea unui loc de muncă. În acest context, diverși analiști relevă că scăderea prețurilor la petrol în 1986 și pagubele cutremurului din 1985 s-au numărat printre „factorii necontrolabili", care au contribuit la agravarea situației economice. Repercusiunile în plan social ale recesiunii — manifestate prin scăderea veniturilor reale ale păturilor de jos și mijlocii, reducerea cheltuielilor sociale (locuințe, sănătate etc), sporirea șomajului — s-au făcut resimțite prin creșterea nemulțumirilor marilor mase de mexicani, afectate, în plus, de repartiția nejustă a avuției naționale (20 la sută din populați deține jumătate din această avuție). Autoritățile au recunoscut, de aceea, „costul social" ridicat al crizei economice, care îi afectează în special pe cei cu venituri reduse.

Economist, în vîrstă de 40 de ani, Carlos Salinas de Gortari, fost ministru al planului și bugetului pînă în momentul lansării candidaturii sale prezidențiale, este considerat „arhitectul" politicii de redresare economică din ultimii ani. Reprezintă, pe de altă parte, o nouă generație de politicieni din rîndul P.R.I. Programul său de guvernare prevede, ca orientare fundamentală, necesitatea modernizării Mexicului, atît pe plan politic — adîncirea procesului democratic mexican printr-o mai mare participare a maselor —, cît și economico-social — reactivarea ritmului de creștere, suspendarea, dacă va fi necesar, a plăților în contul serviciului datoriei externe, sporirea exporturilor și încurajarea investițiilor străine, ridicarea nivelului de trai al păturilor sărace. „Trebuie respectată noua realitate politică a țării" — a declarat Carlos Salinas de Gortari — care a pus în evidență necesitatea realizării justiției sociale, a unei democrații largi, participative, a satisfacerii cererilor fundamentale ale marilor mase. De asemenea, a arătat el, este indicată o „reînnoire" internă a P.R.I. ; de la nivelul guvernului, se va manifesta, de asemenea, „respect și toleranță" față de diversele curente de opinie din țară. Sistemul prezidențial mexican va fi, în continuare, „puternic ,dar deschis cooperării", urmînd a fi acordate, de pildă, atribuții sporite

forului legislativ (Congresul). Definindu-se ca reprezentant al „centrului progresist", Carlos Salinas de Gortari își propune, deci, să realizeze o serie de reforme politico-economice, de natură să asigure o dezvoltare a țării în consens cu necesitățile timpului prezent, în prim plan aflîndu-se imperativul unui accelerat progres multilateral.

Apărut de curînd pe scena politică în calitatea sa de lider al F.D.N., partid recent format, și apoi de candidat unic al alianței de centru-stînga, Cuauhtemoc Cardenas a reușit să capteze rapid mase tot mai largi de adepți și susținători. El a fost considerat „candidatul unei schimbări reale", apărător al intereselor „celor mulți". Așa se explică procentul mare de voturi obținut — ținînd cont de prezența sa de puțină vreme în prim-planul vieții politice —, ca și succesul său (recunoscut de P.R.I.) în capitală (orașul cel mai populat al țării) și în unele state (Michoacan și Morelos). Rezultatele obținute, se apreciază la Ciudad de Mexico, sînt considerabile, confirmînd un avans indicat anticipat de sondajele de opinie ; pe parcursul, de altfel, al campaniei electorale, oficialitățile P.R.I. recunoscuseră, din ce în ce mai mult, că ceea ce preocupă într-adevăr partidul la guvern este ascensiunea candidatului F.D.N.—P.M.S. Acesta dovedise, prin mitingurile electorale organizate, că dispune de o mare capacitate de mobilizare populară ; platforma sa de guvernare punea, de asemenea, accentul pe răspunsul ce trebuie dat revendicărilor marilor mase de dezmoșteniți, pe rolul statului în economie și necesitatea unei poziții mai ferme în renegocierea datoriei externe mexicane.

Alegerile mexicane s-au desfășurat, în general, într-o atmosferă de calm, marcată, însă, de o puternică efervescență politică. Întîrzierea comunicării rezultatelor finale — datorată, a declarat Comisia Federală Electorală, unor „motive de ordin tehnic" (dereglarea mașinilor de calcul) — a dat naștere unor momente de incertitudini, de rezultate parțiale contradictorii, de contestare a cifrelor preliminare de către partidele de opoziție. „Disputa cifrelor", cum au numit-o ziariștii, s-a prelungit aproape o săptămînă, în lipsa verdictului final, ceea ce a dus la manifestații de protest, la acuzații de eventuală manipulare a voturilor. Puțin înainte de ziua scrutinului, a fost, pe de altă parte, asasinat Francisco Xavier Ovando, coordonatorul campaniei electorale a lui Cuauhtemoc Cardenas, asasinat condamnat de toate forțele politice mexicane, care l-au apreciat ca o încercare de perturbare a atmosferei electorale, de introducere a unor elemente de confuzie și tensiune pe plan intern. Ultimele știri și comentarii indicau, pe marginea acestui scrutin disputat, caracterul „ireversibil" al victoriei candidatului prezidențial al P.R.I., ca și — fapt nou — pierderea de către partidul la guvern a supremației totale deținute pînă acum în Senat. În ceea ce îl privește, proclamîndu-se învingător în alegeri (cu o marjă mai redusă, însă, de voturi decît predecesorii săi), Carlos Salinas de Gortari a recunoscut avansul înregistrat, cu precădere, de alianța F.D.N.—P.M.S., angajîndu-se să respecte această nouă realitate politică mexicană. „Dacă P.R.I. — scrie agenția «Prensa Latina» înaintea alegerilor — va reuși să-și impună în mod convingător, prin alegeri necontroversate, forța sa de formațiune aflată la guvern în ultimii 60 de ani, atunci va trebui să țină seama, după 6 iulie, de faptul că în viața națională începe o nouă etapă politică, de afirmare a unor partide reprezentative ale pluralității opiniilor, intereselor și obiectivelor, ceea ce este definitoriu pentru Mexicul actualului sfîrșit de secol".

Anca Voican

În această săptămînă...

Madrid. Remaniere guvernamentală

Procedînd la o amplă remaniere ministerială — cea mai importantă de la venirea la putere a Partidului Socialist Muncitoresc Spaniol (P.S.M.S.), în 1982 — premierul Felipe Gonzalez a urmărit — afirmă observatorii politici din Madrid — să dea un „nou suflu" guvernului său. Confirmă amploarea schimbărilor operate faptul că șapte miniștere și-au schimbat titularii, iar patru miniștri au părăsit cabinetul.

În cadrul remanierii, prin care s-a format cel de-al patrulea guvern condus de Felipe Gonzalez, se remarcă o serie de elemente noi : crearea unui minister al bunăstării sociale și a postului de ministru purtător de cuvînt al cabinetului ; prezența, pentru prima dată, a două femei, care ocupă cele două portofolii anterior menționate ; cooptarea a trei personalități independente, între care scriitorul Jose Semprun (cultură). Principalele modificări operate privesc cîteva portofolii ai căror titulari au avut de înfruntat numeroase probleme : s-au produs, astfel, schimbări la ministerul internelor, preluat de Jose Luis Corcuera (membru al Biroului Executiv al P.S.M.S. și fost lider al centralei sindicale Uniunea Generală a Muncitorilor, U.G.T.), numire care — sînt de părere observatori — dorește să răspundă dorinței de a se realiza o apropiere mai accentuată între guvern și U.G.T. ; au fost numiți, de asemenea, un nou ministru al justiției (Enrique Mugica) și industriei (Claudio Aranzadi).

Includerea, pe de altă parte, a două femei în actualul cabinet se înscrie în cadrul deciziilor adoptate de P.S.M.S. la Congresul său din ianuarie, cînd s-a stabilit ca 25 la sută din posturile aparținînd socialiștilor să fie încredințate femeilor. Este vorba de Mathilde Fernandez (bunăstare socială), cunoscută prin activitatea sa pe linie sindicală, și Rosa Conde (ministru purtător de cuvînt), care a ocupat anterior funcția de director al Centrului de cercetări sociologice. În sfîrșit, fostul ministru de interne, Jose Barrionuevo, a preluat acum portofoliul transporturilor, turismului și comunicațiilor, în timp ce Javier Solana (pînă acum ministrul culturii și purtător de cuvînt al guvernului) a fost numit în fruntea ministerului educației. Au fost menținuți, în schimb, titularii altor portofolii considerate ca importante — economie, afaceri externe și apărare.

Explozia de la „Piper Alpha"

Miercuri, 6 iulie, orele 20,31 G.M.T., s-a produs la platforma petrolieră „Piper Alpha", din Marea Nordului, o primă explozie ; cauza pare-se că a fost o scurgere de gaze. Zece minute mai apoi s-a produs o a doua explozie, tot în zona centrală, acolo unde se aflau dormitoarele. După alte cîteva minute, s-a transmis semnalul de ajutor și s-a ordonat evacuarea platformei cuprinse de flăcări. Dar exploziile care s-au succedat, incendiul și condițiile meteorologice vitrege, din această mare septentrională extrem de rece și neprimitoare, au transformat accidentul în cel mai grav din istoria exploatărilor marine off shore. În momentul producerii exploziilor, se aflau pe platformă 232 de persoane (cele mai multe dormeau) ; 167 și-au pierdut viața. „Un enorm dezastru", avea să afirme premierul britanic Margaret Thatcher.

„Piper Alpha" era (întrucît incendiul a distrus-o) una din cele mai mari platforme petroliere (înălțimea ei o egala pe a celebrului Big Ben londonez). Fusese construită în 1976 și necesitase suma de 530 milioane lire sterline. Era fixată deasupra unui bogat zăcămînt din Marea Nordului, la 193 km nord-est de țărmul scoțian. Anul trecut, produsese 167 200 barili de petrol și 7 milioane metri cubi de gaze naturale. Dar pierderile pentru economia britanică sînt mai mari : producția de petrol va scădea cu zece la sută, deoarece „Piper Alpha" era legată de alte șase platforme de exploatare, care au trebuit închise din motive de precauție. Platforma aparținea companiei americane „Occidental Petroleum". Incendiul a fost atît de puternic, încît flăcările puteau fi văzute de la peste 20 km, și atît de intens încît a calcinat structura platformei, cu tot ce cuprindea aceasta.

Deși primele elicoptere pentru salvare au ajuns la locul accidentului la orele 21,11 G.M.T., după scurtă vreme s-a înțeles că sînt puține șanse pentru a se găsi mai mulți supraviețuitori. În afara cazului în care avuseseră șansa să sară într-o barcă de salvare, cei aflați pe platformă erau expuși condițiilor vitrege ale mării, cu ape extrem de reci. Eventualul costum de protecție îi putea apăra de frig (în cazul în care avuseseră timp să-l îmbrace) aproximativ o jumătate de oră. Altfel, lucrătorii își pierdeau, curînd, cunoștința. Supraviețuitorii au fost duși la un spital din Aberdeen, majoritatea dintre ei fiind grav răniți.

Guvernul britanic a decis să deschidă o anchetă pentru a afla cauzele accidentului, mai cu seamă că s-a aflat despre un incident — ținut pînă acum secret — petrecut la aceeași platformă în martie 1984 : tot o explozie a obligat atunci evacuarea celor 175 de persoane aflate pe platformă, cu ajutorul elicopterelor. Sindicatele au protestat împotriva măsurilor insuficiente de securitate și la alte platforme britanice din Marea Nordului ; peste o sută de muncitori au inceput o grevă pentru îmbunătățirea securității.

De aproape 25 de ani, de cînd au început exploatările off shore în Marea Nordului, cîteva sute de persoane și-au pierdut viața în diverse accidente, dar cel petrecut la platforma „Piper Alpha" este cel mai grav.

WASHINGTON

Înaintea Convenției democraților

A doua fază importantă a alegerilor prezidențiale începe la 18 iulie la Atlanta, în statul Georgia, unde se întîlnesc cei peste 4 000 delegați ai Partidului Democrat. Se va stabili echipa pentru alegerile prezidențiale din noiembrie și se va decide asupra platformei electorale.

În sistemul politic american, care pune preț aparte, în mod tradițional, pe spectacol, convențiile naționale devin evenimente ce concentrează atenția tuturor rețelelor de televiziune, a majorității ziarelor și a celor mai cunoscuți oameni politici care se străduiesc să analizeze și să schițeze liniile generale, ce vor caracteriza activitatea respectivului partid în următorii ani. La asemenea întruniri pot apărea oratori care să captiveze publicul, sau posibili viitori candidați pot obține o audiență națională, foarte necesară în condițiile confruntărilor electorale. Chiar regulile de desfășurare a unei convenții sînt astfel alcătuite încît să mențină interesul treaz, vreme de cîteva zile, și să sfîrșească într-o atmosferă capabilă să-l propulseze, în sondajele de opinie, pe candidatul desemnat pentru alegerile prezidențiale din noiembrie. În prima zi, are loc așa-numita cuvîntare principală, cea mai importantă rostită la o convenție, oratorul fiind, de regulă, desemnat dintre personalitățile capabile să stîrnească adeziuni. Cuvîntarea în sine se constituie, pe de o parte, din atacuri la adresa partidului advers și, pe de altă parte, din sublinierea realizărilor propriului partid și a nevoii de unitate în vederea evenimentului electoral următor. A doua zi, se verifică eligibilitatea delegaților — act necesar, întrucît pot exita (cum s-a întîmplat) constestări. Tot atunci se adoptă ceea ce se numește „platforma electorală" — un document ce conține pozițiile partidului în principalele probleme interne și externe. Cea mai mare parte a acestui document a fost elaborată în săptămînile anterioare și se bazează, firesc, pe opțiunile și opiniile candidatului. În a treia zi, are loc „numirea", adică desemnarea candidatului la alegerile prezidențiale. Iar, în ultima zi, este ales candidatul la funcția de vicepreședinte, de obicei desemnat de candidatul la funcția de președinte.

Chiar și această sumară trecere în revistă a sucesiunii evenimentelor sugerează importanța pe care o dobîndește Convenția nu numai pentru procesul electoral în sine, dar — în eventualitatea succesului candidatului — și pentru politica americană în următorii patru ani. Primul asemenea eveniment se va desfășura săptămîna viitoare, între 18 și 21 iulie, la Atlanta, reunindu-i pe reprezentanții Partidului Democrat.

Campania electorală a acestui partid s-a caracterizat, în acest an, printr-o seamă de aspecte pe care puțini le bănuiau. Din cei șapte candidați, în faza finală n-au rămas decît doi, oricum nu cei avuți în vedere la începutul anului. Guvernatorul din Massachusetts, Michael Dukakis, a obținut ceva mai mult de jumătate din numărul delegaților la Convenție, prin urmare are asigurată numirea. Adversarii săi din fazele timpurii i-au acordat acum sprijinul, încît, în principiu, și delegații pe care îi obținuseră aceștia ar trebui să i se alăture. În același timp, trebuie, însă, subliniat că reverendul de culoare Jesse Jackson, cu peste o mie de delegați, a demonstrat că reprezintă o forță, reușind să obțină nu numai adeziunea populației de culoare, dar și a unui procent însemnat de albi, încît pozițiile sale nu mai pot fi

4 161 delegați ai Partidului Democrat se vor întruni la Atlanta

ignorate. În ultimele săptămîni, de altfel, aceasta a fost întrebarea dominantă : ce va face Jackson cu puterea obținută ? va insista el să obțină candidatura la vicepreședințe ? Chestiune delicată din mai multe motive : pe de o parte, partidul are nevoie de unitate, dacă dorește victoria ; pe de altă parte, se recunoaște, americanii nu sînt încă dispuși să aleagă în cele mai importante funcții un negru ; o îndepărtare brutală a lui Jackson poate fi dăunătoare, în egală măsură. Se pare, însă, că echipa lui Dukakis a arătat mult tact și capacitate de compromis ; iar, pe de altă parte, că cei doi oameni politici rivali au reușit să pună bazele unor raporturi de colaborare, în beneficiul partidului, reverendul insistînd mai degrabă pentru introducerea în platforma electorală a unor opțiuni mai apropiate de ale sale.

Toate acestea au făcut ca, din activitatea intensă a ultimelor săptămîni, să reiasă o seamă de aspecte privind convenția. Orator principal al deschiderii a fost desemnată Ann Richards, trezorier în statul Texas. Președintele partidului, Paul Kirk, declara că „Richards vorbește în limbajul oamenilor obișnuiți din această țară, și aceasta este calea prin care intenționăm să subliniem contrastul dintre democrați și republicani în campania electorală ce ne stă în față". Tot Kirk mai remarca faptul că democrații par, în prezent, mai uniți ca oricînd în ultimii ani.

La Denver, în Colorado, cei 152 membri ai comitetului de alcătuire a platformei electorale au stabilit obiectivele și prioritățile care să corespundă opțiunilor candidatului Michael Dukakis și au elaborat un document apreciat ca mai moderat și mai scurt decît în 1984. Din cele aflate pînă acum, acest document evită orice menționare a vreunei sporiri de impozite și se pronunță pentru cheltuieli de apărare mai stabile, dar nu mai reduse ; se resping propunerile lui Jackson, apreciate ca prea radicale, deși sprijinitorii acestuia le-ar putea readuce la Convenție sub forma unor amendamente. Documentul tinde să evite, însă, orice confruntare între cele două curente, care ar putea crea divergențe. Mai concret : nu se propune înghețarea cheltuielilor militare, susținută de Jackson ; se sugerează recurgerea la impozite suplimentare doar ca ultimă posibilitate de reducere a deficitului ; se propune pedepsirea mai aspră a corupției la nivel instituțional s.a.

În alte două comitete, au fost dezbătute regulile convenției și obținerea candidaților în viitor. Jackson a avut cîștig de cauză, în sensul ca, în viitoarele lupte electorale, numărul de delegați obținuți de un candidat să reflecte mai îndeaproape numărul voturilor cîștigate (acum, sistemul acordă celui din frunte un substanțial avantaj) ; pe de altă parte, s-a cerut ca numărul „superdelegaților" (oficialitățile la nivel național ale partidului, precum și reprezentanții acestuia în Congres) să fie redus cu peste o treime de la actuala cifră de peste 600. „O victorie pentru oamenii simpli", sublinia Jesse Jackson.

Desigur, aspectul major, încă nelămurit și asupra căruia se concentrează atenția, este : cine va candida alături de Michael Dukakis pentru funcția de vicepreședinte ? Desemnarea lui Jackson pare exclusă, deși pot interveni surprize. Oricum, echipa guvernatorului din Massachusetts (care a avut în vedere cel puțin opt personalități politice) are un „argument-cîlcul" simplu : Dukakis are nevoie de un coechipier capabil să-i asigure victoria într-un mare stat, care a votat cu republicanii la ultimele două alegeri și, în plus, să-i aducă cel puțin 2 la sută din procentul alegătorilor. Ca urmare a acestui argument, numărul celor avuți în vedere se reduce simțitor. Senatorul John Glenn (fostul astronaut), din Ohio, se află pe primul loc al preferințelor ; el dispune de fonduri și este considerat un democrat conservator. Senatorul Lloyd Bentsen, din Texas, se află pe locul al doilea. În sfîrșit, fostul guvernator al statului Florida, Bob Graham, are, de asemenea, șanse.

La încheierea ediției, aflăm că a fost desemnat senatorul Lloyd Bentsen, președintele influentului comitet senatorial financiar.

Deocamdată, înaintea convenției de la Atlanta, sondajele de opinie, deși acordă, toate, întîietate lui Dukakis în confruntarea cu republicanul George Bush, diferențele oscilează enorm : de la 14 la sută (cît constata Gallup) la 3 la sută (rețeaua de televiziune A.B.C.). După stabilirea coechipierului și a platformei electorale, altfel vor sta, însă, lucrurile.

Stelian Țurlea